Talousarvio 2015

Taloussuunnitelma 2016 - 2017

Somero

SISÄLLYSLUETTELO

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOSIEN 2015 – 2017 KEHITYSNÄKYMIIN 2
2. YLEISPERUSTELUT 3
2.1. Suhdannenäkymät 3
2.2. Kuntatalouden kehitysnäkymät 4
2.2.1. Kuntien menojen kehitys 4
2.2.2. Kuntien tulojen kehitys 5
2.2.3. Muita kuntien menoja lisääviä uudistuksia 6
2.2.4. Sote-uudistus 7
2.3. Varsinais-Suomen työllisyyskehitys 8
2.4. Väestön kehitysennusteet 8
2.5. Someron kaupungin strategia 2025 10
3. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA 13
3.1. Talousarvion laadinnan lähtökohdat 13
3.2. Talousarvion sitovuus 14
3.3. Vuoden 2015 talousarvio 15
3.4. Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma 18
3.5. Taloussuunnitelma 2015 – 2017 19
4. TYTÄRYHTEISÖT 24
5. KÄYTTÖTALOUDEN PALVELUSUUNNITELMAT, MÄÄRÄRAHAT, TULOARVIOT JA TAVOITTEET TEHTÄVÄALUEITTAIN 26
6. INVESTOINTIOSA 74
7. RAHOITUSOSA 78

Liitteet
Tuloslaskelma (sisäiset ja ulkoiset)
Talousarvioasetelma

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOSIEN 2015 – 2017 KEHITYSNÄKYMIIN

Someron kaupunki on aloittamassa uutta talousarviovuotta sikäli hyvistä lähtökohdista, että vuonna 2014 hyväksyttiin erittäin positiivinen tilinpäätös vuodelta 2013, ja myös vuosi 2014 näyttää toteutuvan talousarviossa ennakoitua parempana. Tämä on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa vuosi sitten uhkana nähty valtionosuusuudistus lopulta toteutuu Someron kannalta mahdollisimman haitallisena. Uudistus tulee voimaan vuoden 2015 alusta alkaen ja heikentää tulevina vuosina tuntuvasti kaupungin tulopohjaa.

Samanaikaisesti alkavaa taloussuunnitelmakautta rasittavat lisääntyvät menot johtuen mm. syksyllä 2014 valmistuneen Katajakoti-palvelutalon myötä lisääntyvästä palvelutarjonnasta, parhaillaan purettavan Kiiruun koulun väliaikaistilajärjestelyistä, uuden Kiiruun koulukeskuksen rakentamishankkeesta ja kokonaisuudessaan raskaan investointiohjelman rajusti lisäämästä lainanottotarpeesta. Lisäksi yleinen taloustilanne ja lainsäädäntömuutokset kohottavat työttömyydestä suoraan kunnille koituvia kuluja.

Kaupunki kohtaa edellä listatut taloussuunnitelmakauden rasitteet syksyllä 2014 hyväksyttyyn uuteen Somero 2025 –strategiaan kirjatuilla ”aseilla”. Strategian mukainen kehittämisohjelma vaatii kaupungin henkilöstö- ja luottamushenkilöorganisaatiolta paljon, mutta se on välttämätön toteuttaa muutoin selkeästi nähtävissä olevan talouden laskukierteen loiventamiseksi. Strategian johtolankoina ovat ensinnäkin palvelurakenteiden uudistaminen toimialarajat ylittävillä ratkaisuilla, toiseksi työyhteisökulttuurin kehittäminen edellä mainitun palvelurakenneuudistuksen mahdollistamiseksi sekä kolmanneksi maankäyttö- ja elinkeinopolitiikan tehostaminen uusien resurssien (työpaikat ja asukkaat) saamiseksi alueelle. Strategia valmistui kesken talousarvion laadintaprosessia, mutta siitä johdetut tavoitteet näkyvät jo selvästi vuoden 2015 talousarvioon kirjatuissa tehtäväalueiden tavoitteissa.

Taloussuunnitelmakautta tulevat edelleen värittämään myös Someroa suuremmat hallinto- ja palvelurakenneuudistukset. Someron kaupunkiakin koskeva kuntarakenneselvityspakko on edelleen voimassa, vaikka tätä koskeva keskustelu on vuoden 2014 edetessä jäänyt suurta sote-uudistusta koskevan keskustelun taakse. Viiteen sote-alueeseen ja niiden sisällä toimiviin tuottajaorganisaatioihin perustuvan mallin odotetaan aloittavan toimintansa taloussuunnitelmakauden viimeisenä vuonna. Tätä alkutekstiä kirjoitettaessa asiaa koskeva lainsäädäntö ja kustannustenjakomalli etenevät kuitenkin niin epäselvissä merkeissä, että järjestelmän mahdollista käynnistymistä vuonna 2017 ei ole huomioitu taloussuunnitelman vuotta 2017 koskevissa luvuissa. Tässä vaiheessa voidaan kuitenkin todeta, että ennakkoarviot tämänkään uudistuksen taloudellisista vaikutuksista eivät lupaa hyvää Someron kannalta. Siitä huolimatta tulevaisuus on vielä omissa käsissämme, ja niissä se somerolaisten etua ajatellen tuleekin pitää.

4.11.2014

Sami Suikkanen
kaupunginjohtaja

2. YLEISPERUSTELUT

2.1. Suhdannenäkymät

Yhdysvalloissa kasvun ennustetaan olevan kuluvana ja seuravana vuonna vajaan kolme prosenttia ja vuonna 2016 kasvun arvioidaan edelleen nopeutuvan. Kiinan kasvu pysyy seitsemän prosentin tuntumassa ja Japanin talous olisi myös pääsemässä tasaiseen puolentoista prosentin kasvuvauhtiin. Euroalueen kasvuksi ennustetaan kahden negatiivisen vuoden jälkeen prosentin kasvua ja seuraavien parin vuoden aikana kasvu olisi noin puolitoista prosenttia.

Vuonna 2014 Suomen BKT:n ei ennusteta kasvavan. Ennuste pitää sisällään hyvin maltillisen suhdannekäänteen, eli tämän vuoden sisäinen kasvu muodostuu positiiviseksi. Nettoviennin vaikutus talouskasvuun on selvästi positiivinen ja merkittävin tekijä kuluvan vuoden kasvun käynnistymisessä. Yksityinen kulutus ei lisäänny edellisvuodesta ja yksityiset investoinnit laskevat 4,6 % johtuen etupäässä asuinrakennusinvestointien ja kone- ja laiteinvestointien heikosta kehityksestä. Työmarkkinoiden tilanne heikkenee edelleen. Työttömyysasteen ennustetaan nousevan 8,6 prosenttiin ja työllisyys heikkenee edellisestä vuodesta 0,4 prosentilla. Inflaatio jää 1,1 prosenttiin, josta n. 0,5 % -yksikköä tulee välillisen verotuksen muutoksista, kuten ensi vuonnakin.

Vuoden 2015 kasvuksi muodostuu 1,2 % ja kasvu muuttuu laajapohjaisemmaksi. Yksityinen kulutus lisääntyy hieman, 0,3 %. Viennin kasvu jää maailmankaupan kasvua hitaammaksi ja siten markkinaosuuksien menettäminen jatkuu edelleen. Työmarkkinoiden tilanne pysyy edelleen heikkona. Työttömyys alenee 8,5 prosenttiin edellisvuodesta ja työllisyys lisääntyy vajaalla puolella prosentilla. Työmarkkinoiden yhteensopivuusongelmat ovat edelleen merkittävät ja rakenteellisen työttömyyden taso korkea. Inflaation ennustetaan pysyvän noin puolentoista prosentin tuntumassa.

Vuoden 2016 talouskasvuksi ennustetaan 1,4 %. Kotimainen kysyntä muodostuu edellisvuosia merkittävämmäksi kasvun lähteeksi, mutta edelleen Suomen viennin ennustetaan kehittyvän maailmankauppaa hitaammin.

Julkinen talous on pysynyt alijäämäisenä pitkään jatkuneen heikon suhdannetilanteen vuoksi, mutta sopeutustoimet ovat osaltaan hillinneet alijäämän kasvua. Julkisyhteisöjen rahoitusasemaa rasittavat lisäksi väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot. Julkisen talouden sektoreista valtion rahoitusasema joustaa selvästi eniten suhdannevaihtelun mukaan etenkin verotulojen suuren suhdanneherkkyyden vuoksi. Valtiontalous on syvästi alijäämäinen. Ennustekaudella alijäämä kuitenkin pienenee sopeutustoimien ja viriävän talouskasvun myötä.

Lähde: Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus 15.9.2014, tiivistelmä.

Keskeisiä ennustelukuja

		2012	2013	2014	2015	2016
		määrän muutos, prosenttia				
BKT markkinahintaan		-1,5	-1,2	0,0	1,2	1,4
Tavaroiden ja palveluiden tuonti		1,3	-2,5	-0,9	3,2	4,4
Tavaroiden ja palveluiden vienti		1,2	-1,7	0,4	4,0	4,6
Yksityinen kulutus		0,1	-0,7	0,0	0,3	1,1
Yksityiset investoinnit		-3,3	-6,8	-4,6	2,9	3,5
Työllisyysaste, %		69,0	68,5	68,5	68,9	69,5
Työttömyysaste, %		7,7	8,2	8,6	8,5	8,2
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %		2,8	1,5	1,1	1,5	1,8
Ansiotasoindeksi, muutos, %		3,2	2,2	1,4	1,2	1,5
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %		0,6	0,2	0,3	0,4	0,7

2.2. Kuntatalouden kehitysnäkymät

2.2.1. Kuntien menojen kehitys

Tilastokeskus julkaisi toukokuun lopussa 2014 tarkennetut tiedot kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätöksistä. Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen kasvu hidastui edellisvuosista merkittävästi 2,6 prosentin tasolle ja verotulot kasvoivat poikkeuksellisten tekijöiden vuoksi 6,8 prosenttia. Valtionosuusleikkauksista huolimatta valtionosuudet kasvoivat yhä, mutta niiden kasvu jäi 2,7 prosenttiin. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate nousi edellisvuoden 1,8 miljardista eurosta 2,7 miljardiin euroon eli n. 50 prosenttia. Vuosikate parantui reippaasti, mutta se riitti vain juuri ja juuri kattamaan poistot. Tilikauden tulos muuttui tämän seurauksena lievästä alijäämästä noin 400 milj. euron ylijäämäksi. Kuntasektorin investoinnit pysyivät korkeana, minkä vuoksi toiminnan ja investointien rahavirta oli yhä negatiivinen. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta kasvoi 13,8 mrd. eurosta 15,6 miljardiin euroon. Koko maan keskimääräinen lainamäärä asukasta kohti oli 2 540 euroa.

Kunta-alan kustannustaso kohosi vuonna 2013 peruspalvelujen hintaindeksillä mitattuna 1,8 %, kun se sitä edellisenä vuonna oli 3,4 prosenttia. Tänä vuonna kustannustason nousun arvioidaan hidastuvan prosentin tuntumaan. Vuonna 2015 kustannustason nousun arvioidaan pysyvän samalla tasolla. Kuntien yhteenlaskettu tulos vuodelta 2014 tullee arvioiden mukaan olemaan positiivinen, johtuen suurelta osin satunnaisten erien suuruudesta. Odotettavissa on yhtiöittämisten vuoksi tehtyjä kirjauksia, jotka parantavat tämän vuoden tulosta.

Kunta-alalla saavutettiin viime vuoden loppupuolella neuvottelutulos virka- ja työehtosopimuksista vuosille 2014 – 2016. Työllisyys- ja kasvusopimuksen mukaisten kunnallisten työ- ja virkaehtosopimusten sopimuskausi on voimassa 31.1.2017 asti, ja kausi koostuu kahdesta osasta. Ensimmäinen jakso päättyy vuoden 2015 lopussa, ja sille ajoittuu kaksi sopimuskorotusta. Pääsääntöisesti kuluvan vuoden heinäkuuhun ajoittuneiden sopimuskorotusten kustannusvaikutus on keskimäärin 0,8 %. Korotuksen talousarviovaikutus on puolet tästä eli 0,4 %.

Vuonna 2015 sopimuskorotukset toteutetaan pääsääntöisesti 1.7.2015. Keskimääräinen kustannusvaikutus on 0,4 %, mutta koska jo tänä vuonna voimaan tullutta vuosilomauudistusta rahoitettiin näistä varoista, ensi vuoden kustannusvaikutus pienenee keskimäärin 0,3 prosenttiin. Tästä puolen vuoden talousarviovaikutus on 0,15 %. Palkkakustannuksiin vaikuttaa myös 0,4 prosentin suuruinen palkkaperintö, minkä vuoksi sopimuskorotusten kustannusvaikutus vuonna 2015 on noin 0,6 %. Lisäksi palkkakustannuksiin vaikuttavat mahdolliset työkokemuslisän kertymät, työnantajakohtaiset ratkaisut (esim. säästöt) ja henkilöstörakenteen muutokset.

Toisen jakson sopimusratkaisusta neuvotellaan vuonna 2015.

Kuntien palkkauskustannukset kasvavat aikaisempiin vuosiin nähden siis varsin maltillisesti. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan kunta-alan ansiotasoindeksi nousee kuluvana vuonna kuitenkin sopimuskorotusten osoittamia lukemia korkeammaksi eli 1,2 prosenttiin. Ensi vuonna ansiotasoindeksin arvioidaan pysyvän samoissa kasvulukemissa.

Koko valtakunnan tasolla kunta-alan palkkasumman muutosten arviointia vaikeuttavat tänä ja ensi vuonna kunnallisten liikelaitosten ja ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen. Energialaitosten ja satamien yhtiöittämiset vaikuttavat kuntatalouden menoennusteeseen erityisesti vuonna 2015, jolloin noin 2000 henkeä siirtyy hallinnollisesti kuntataloustilastojen ulkopuolelle. Yhteensä yhtiöittämiset pienentävät kuntien palkkasummaennustetta siten, että muutosprosentti putoaa kuluvana vuonna -0,4 prosenttiin ja ensi vuona palkkasumman arvioidaan pysyvän ennallaan. Ilman yhtiöittämisiä palkkasumma kasvaisi molempina vuosina 0,6 – 1,0 prosenttia.

Kunta-alan sosiaalivakuutusmaksut alenevat sekä tänä että ensi vuonna. Kuluvana vuonna maksukevennys on voimakkaampaa, sillä sekä työttömyysvakuutusmaksu että eläkemaksu laskevat. Toisaalta kuntatyönantajan sairausvakuutusmaksu nousee. Kuntatyönantajan keskimääräinen so-

siaalivakuutusmaksujen taso säilyy tänä ja ensi vuonna noin 30 prosentissa, mutta vähitellen vuoteen 2018 mennessä maksujen arvioidaan laskevan 29,5 prosentin tuntumaan.

2.2.2. Kuntien tulojen kehitys

Verotulot

Kuntien verotilitykset kasvoivat viime vuonna yhteensä 6,8 prosenttia eli 20,6 miljardiin euroon. Kuluvana vuonna verotilitysten kasvuvauhti tippuu reippaasi viime vuoden poikkeuksellisen korkealta tasolta. Verotulojen hitaaseen kasvuun vaikuttavat myös mm. uuden työmarkkinaratkaisun maltilliset sopimuskorotukset, vaatimaton talouskehitys, veroperustemuutokset sekä väestön ikääntyminen.

Koko talouden palkkasumma kasvaa tänä vuonna hyvin vaimeasti, sillä alkuvuoden heikon kehityksen perusteella palkkasummaennuste on laskettu 0,7 prosenttiin. Yhteensä ansiotulojen arvioidaan lisääntyvän 2,2, prosenttia, sillä eläketulot ja työttömyysturvaetuudet kasvavat reippaasti. Kunnallisveron tilityksiä pienentävät kuitenkin osaltaan kunnallisverotuksen vähennyksiin tehdyt perustemuutokset, kuten työtulovähennyksen ja perusvähennyksen muutokset. Kunnallisverojenkasvun arvioidaankin jäävän tänä vuonna 1,4 prosenttiin, vaikka lähes puolet kunnista nosti vuoden alussa tuloveroprosenttejaan. Korotusten seurauksena kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti nousi 0,36 prosenttiyksiköllä 19,74 prosenttiin.

Vuonna 2015 ansiotulojen kasvuvauhti pysyy lähes ennallaan eli noin kahdessa prosentissa, sillä palkkasummaennusteen arvioidaan nousevan yleisen talouskasvun piristyksen myötä 1,7 prosenttiin. Kunnallisveron tilitysten ennakoidaan kasvavan vuonna 2015 vain 1,2 prosenttia. Keskeinen syy tilitysten vaimeaan kasvuun on kunnallisverosta myönnettävien vähennysten kasvu. Kaikkien kuntien tuloveroihin vaikuttavien veroperustemuutosten yhteisvaikutukseksi arvioidaan -131 milj. euroa. Verotulomenetykset kuitenkin kompensoidaan kunnille täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmän kautta.

Yhteisöveron tilitysten arvioidaan kasvavan vuonna 2014 noin 6 %. Vuonna 2014 kuntien jakoosuus yhteisöveron tuotosta on 35,56 %. Syksyllä 2013 tehtyjen päätösten mukaisesti määräaikaisten verokannusteiden voimassaolo päättyy vuoden 2014 lopussa. Muutoksen verotuottoa lisäävä vaikutus on otettu huomioon jo syksyllä 2013 vuodelle 2015 vahvistetuissa ryhmäosuuksissa kuntien osuutta alentavana tekijänä. Voimassaoleva kuntaryhmän jako-osuus vuodelle 2015 on 34,19 %. Uudet veroperustemuutokset on esitetty kompensoitavaksi kunnille aiempien tapaan jako-osuuksia muuttamalla. Kuntien jako-osuutta esitetään nostettavaksi veroperustemuutosten johdosta 0,26 prosenttiyksikköä. Vuonna 2015 kuntien jako-osuus tulee nousemaan, sillä budjettiriihessä päätettiin, että kunnille siirrettävän työmarkkinatuen rahoitusvastuuta kompensoidaan kunnille 75 milj. eurolla yhteisöveron jako-osuutta korottamalla. Tällä perusteella kuntien ryhmäosuutta on esitetty nostettavaksi 1,81 prosenttiyksiköllä. Kaikkien muutosten jälkeen kuntaryhmän jakoosuudeksi on arvioitu muodostuvan 36,26 %. Uusimpien arvioiden perusteella kuntien osuus yhteisöveron tilityksistä nousisi vuonna 2015 vajaat 6 %. Verovuoden 2016 jako-osuutta on esitetty muutettavan siten, että poistetaan määräaikaisen 5 prosenttiyksikön korotuksen vaikutus ja huomioidaan vakausmaksun suurempi vaikutus. Vuonna 2016 kuntaryhmän jako-osuudeksi esitetään 30,31 %.

Kiinteistöveron tilitysten arvioidaan lisääntyvän yli 10 prosenttia vuonna 2014 kiinteistöverouudistustyön vuoksi, jolloin kiinteistövero kasvaa noin 1,5 mrd. euroon. Yleisen kiinteistöveron sekä vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveron ala- ja ylärajoja korotetaan. Yleisen kiinteistöveron alaraja tulee olemaan 0,8 % ja yläraja 1,55 %. Vakituisten asuinrakennusten uusi alaraja on 0,37 % ja yläraja 0,8 %. Kiinteistöverotulojen on korotuksen jälkeen arvioitu kasvavan noin 48 milj. eurolla. Kun alarajojen korotuksesta saatava verohyöty on 38,3 milj. euroa, niin loppuosan on oletettu kertyvän niille kunnille, joissa kiinteistöveroprosentit ovat lain sallimalla ylärajalla. Korotus kohdistuu pääosin

pieneen kuntajoukkoon. Korotuksen vaikutuksista 90 % menee 10 kunnalle. Vaikka tuottoarviosta osa perustuu vahvoihin oletuksiin ja korotusten vaikutukset jakautuvat hyvin epätasaisesti kuntien kesken, niin hallitus on päättänyt kiinteistöveron muutosten tuottoarviota vastaavan erän (48 milj. euroa) vähentämisestä peruspalvelujen valtionosuudesta. Vähennysten kohdistumisesta kuntien kesken ei ole selkeää päätöstä, mutta todennäköisesti leikkaus kohdistuu pääosin niihin kuntiin, joiden verotulot kasvavat alarajojen korotusten perusteella. Näiltä kunnilta on esitetty leikattavaksi nykyisen kiinteistöveroprosenttinsa ja uuden alarajan välinen tuotto. Loppuosa tuottoarviosta (ylärajojen laskennallinen vaikutus) leikataan todennäköisesti kaikilta kunnilta kiinteistöjen verotusarvojen suhteessa. Veropohjan kasvun ja alarajojen korotusten on ennakoitu kasvattavan kiinteistöveron tuottoa noin 4 % vuonna 2015.

Budjettiriihessä päätettiin korottaa jäteveroa kehysriihen linjausten mukaisesti. Vaikka jäteveron tuotto ohjattiin kunnille vuoden 2014 alusta lukien valtionosuuksien lisäyksenä, niin jäteveron korotuspäätöksen yhteydessä linjattiin, että saatavaa lisätuottoa ei ohjata kunnille.

Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusjärjestelmä muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta. Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä uudistuu vuoden 2015 alusta. Valtionosuuden määräytymisen ikäryhmitystä ja määräytymisen kriteeristöä on muutettu olennaisesti. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus säilyy nykyisellään.

Tähän uudistukseen ei sisälly toisen asteen koulutusta. Tätä valmistellaan erillisissä opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmissä. Lain muutokset tältä osin tullevat voimaan 1.1.2015 ja rahoitusperusteiden muutosten osalta todennäköisesti 1.1.2017.

Peruspalveluiden valtionosuuden osana otetaan huomioon myös verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus. Tasausraja on nostettu sataan prosenttiin siirtämällä 724 milj. euroa peruspalvelujen laskennallisista kustannuksista tasaukseen. Tasausrajan alapuolella oleville kunnille tasauslisänä lisätään valtionosuuteen tasausrajan ja kunnan laskennallisen verotulon erotuksesta 80 % (kunnan omavastuu 20 %).

Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistukseen kuuluu viiden vuoden siirtymäkausi, jonka aikana valtionosuuden muutosta tasataan. Vuonna 2015 muutos voi olla enintään +/- 50 euroa asukasta kohti. Siirtymäkausi vaimentaa merkittävästi uudistuksen vaikutuksia.

Valtion talousarvioesityksessä kuntien valtionavut ovat vuonna 2015 9,9 mrd. euroa, mistä valtaosa (9,0 mrd. euroa) muodostuu kunnille myönnettävistä valtionosuuksista. Valtionavut vähenevät vuonna 2015 n. 540 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan vuoden 2015 valtionosuusrahoitusta alentavat hallitusohjelmassa ja kehyspäätöksissä sovitut säästöt. Vuonna 2015 säästöt ovat 102 milj. euroa. Mm. lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen yksikköhintoja leikataan.

Vuosien 2013 ja 2014 indeksileikkauksia ei jatketa, vaan vuodelle 2015 tehdään normaalit indeksitarkistukset 1,1 %:n mukaan.

2.2.3. Muita kuntien menoja lisääviä uudistuksia

Valtion ensi vuoden budjettiin sisältyy kuntien kustannuksia lisäävä työmarkkinatukiuudistus. Lakiehdotuksessa kuntien maksettavaksi tulisi työmarkkinatuesta puolet niiden henkilöiden osalta, jotka olisivat saaneet työmarkkinatukea työttömyyden perusteella 300 – 999 päivää ja 70 % niiden henkilöiden osalta, jotka olisivat saaneet tukea työttömyyden perusteella vähintään 1000 päivää.

Työmarkkinatuen rahoitusvastuun siirron valtiolta kunnille on arvioitulisäävän kuntien menoja 150 milj. euroa. Budjettiriihen linjausten mukaisesti valtio kompensoi uudistuksesta kunnille aiheutuvia kustannuksia 75 milj. eurolla muuttamalla yhteisöveron jako-osuutta kuntien eduksi. Kompensaatio kanavoitaneen kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta työmarkkinatuen maksuosuuksia vastaavassa suhteessa.

Kuntien kustannusvastuu siis laajenee 50 prosenttiin 300 – 499 pv osalta (kokonaan uusi kohderyhmä) ja tämän kustannusvaikutus on TEM:n arvion mukaan 90 milj. euroa. 500 – 999 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta kustannusvastuu säilyisi ennallaan 50 prosentissa. Kuntien nykyinen kustannusvastuu lisääntyy yli 1000 päivää työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saaneiden osalta 50 prosentista 70 prosenttiin. Tämän kustannusvaikutus olisi 60 milj. euroa.

Pitkäaikaistyöttömien aktivoinnista kunnille aiheutuvia kustannuksia kasvattaa myös vireillä oleva palkkatukiuudistus. Siinä palkkatuessa siirrytään yritysten ja kuntien osalta prosenttiperusteiseen palkkatukeen. Yli 2 vuotta työttömänä olleiden palkkatuki olisi esityksen mukaan korkeintaan 50 % palkkauskustannuksista (ilman lomarahoja).

Esityksessä kaavaillut tukitasot vähentäisivät erityisesti pitkään työmarkkinatuen varassa työttömänä olleiden mahdollisuuksia työllistyä palkkatuella. Kunnille muutoksesta aiheutuisi useiden miljoonien eurojen lisäkustannukset, kun yli 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden keskimääräinen palkkatukiprosentti laskisi 61 prosentista 50 prosenttiin. Kaiken kaikkiaan muutokset merkitsevät kuntien oman organisaation puitteissa tapahtuvan palkkatukityöllistämisen osalta jopa 25 milj. euron lisäkustannuksia vuoteen 2013 verrattuna. Kuntien työllistämiskustannusten nousu vähintään 11 %:lla realisoituu, mikäli kunnat pyrkivät ylläpitämään nykyisen työpanostason työllistäessään palkkatuella pitkään työttömänä olleita henkilöitä.

Kun vielä otetaan huomioon kuntien vaikea taloustilanne ja sen myötä omaan henkilöstöön kohdistuvat säästötoimet, on hyvin vaikea kuvitella, että nämä esitykset johtaisivat pitkäaikaistyöttömien aktivointitoimenpiteiden kasvuun ja sitä kautta työllisyysasteen nousuun tämän ryhmän osalta arvioi Kuntaliitto.

2.2.4. Sote-uudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistamiseksi laaditun lakiluonnoksen lausuntoaika päättyi 14.10.2014. Lakiluonnoksen mukaan sote-palvelut järjestää vuoden 2017 alusta alkaen Suomessa 5 sote-aluetta, jotka tekevät toiminta-alueellaan järjestämissopimukset tuottajaorganisaatioiden kanssa. Kuntien sote-henkilöstö siirtyisi tällöin tuottajaorganisaatioiden henkilöstöksi, mutta tuotantokiinteistöt jäisivät kunnille.

Tuottajaorganisaatioiden tuotantovastuiden johdosta Someron kaupunki ei voisi jatkossa (osana TYKS-ervan alueelle muodostettavaa sote-aluetta) toimia itsenäisenä palvelutuottajana alueellaan. Palvelutuotannon kunnan alueelle määrittelisi sote-alue ja kustannukset jaettaisiin kapitaatioperiaatteella pääosin kunnan väestön ikärakenne- ja sairastavuuskertoimilla painotettuna. Vaarana on, että uusi järjestelmä lisää Someron kaupungin sote-palvelujen kustannuksia merkittävästi.

Lain valmisteluaikataulun tavoitteena on, että hallitus antaa lakiesityksen eduskunnalle marraskuun lopulla ja laki tulisi voimaan keväällä 2015.

2.3. Varsinais-Suomen työllisyyskehitys

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen syyskuussa julkaiseman työllisyyskatsauksen mukaan työttömien (ml. lomautetut) osuus työvoimasta oli elokuun lopussa 1,2 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin, eli 12,5 % (11,3 %). Koko maassa osuus kasvoi 1,1 prosenttiyksiköllä, ollen 12,2 %. Näin Varsinais-Suomen työttömyysaste on suurempi kuin koko maassa ja samalla se on maan seitsemänneksi pienin.

Työttömien määrä kasvoi vuodentakaisesta lähes kaikissa Varsinais-Suomen seutukunnissa. Vain Salon seudulla työttömyys väheni lievästi, kun Turun seudulla se kasvoi eniten eli 13 %. Työttömyysaste oli korkein Salon seutukunnissa (14,3 %) sekä Turun kaupungissa (16,1 %). Pienin työttömyysaste oli Turunmaan seutukunnassa (7,4 %) sekä kunnista Laitilassa (6 %). Työttömyysaste oli yli 10 % seitsemässä alueen 28 kunnasta, kun vuotta aiemmin vastaavia kuntia oli kaksi. Someron työttömyysaste oli 10,6 %, kun se vuotta aiemmin oli 9,7 %.

Nuorten, alle 25-vuotiaiden, työttömien määrä oli Varsinais-Suomessa 16 prosenttia suurempi kuin vuosi sitten. Yli vuoden työttömänä olleita henkilöitä oli 19 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömyys kasvaa kaikissa alueen seutukunnissa ja voimakkaimmin näistä teollisuuden rakennemuutoksen koettelemalla Turunmaan seudulla. Työttömien määrä kasvoi 8 prosentilla naisten keskuudessa ja miesten keskuudessa vastaavasti 12 prosentilla.

Kysynnän hiljeneminen sekä viennissä että kotimarkkinoilla näkyy myös työllisyydessä. Lähes kaikilla ammattialoilla ja –ryhmissä työttömyys on kasvussa. Tosin teollisuudessa vuoden vaihteessa alkanut työttömyyden aleneminen jatkuu edelleen joillakin aloilla. Muista aloista mm. sosiaali- ja terveyspalveluissa työttömyyden kasvu jatkui.

2.4. Väestön kehitysennusteet

Tilastokeskuksen uudessa väestöennusteessa 65 vuotta täyttäneiden määrä tulevaisuudessa on hieman edellistä väestöennustetta alhaisempi. Ennusteen mukaan 65 vuotta täyttäneiden määrä on uusimman ennusteen mukaan vuonna 2040 vajaat 3 prosenttia alhaisempi verrattuna vuonna 2009 julkistettuun ennusteeseen.

Tilastokeskuksen väestörakennetilaston mukaan Suomessa oli vuoden 2013 lopussa 65 vuotta täyttäneitä ja tätä vanhempia henkilöitä 19,4 % väestöstä. 65 vuotta täyttäneiden määrä on kaksinkertaistunut 1970-luvun puolivälistä ja nelinkertaistunut sotavuosista. Eurostatin vuoden 2012 tilastojen mukaan 65 vuotta täyttäneitä oli Suomessa EU28-maista kahdeksanneksi eniten.

Työikäisen väestön määrän ennustetaan vähenevän vuoteen 2030 mennessä 117 000 henkilöllä nykyisestä. Sen jälkeen työikäisen väestön määrä pienenee nykyisestä 65 prosentista 58 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Yli 65-vuotiaiden osuuden väestöstä arvioidaan nousevan nykyisestä 18 prosentista 26 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Väestöllinen huoltosuhde eli lasten ja eläkeläisten määrä sataa työikäistä kohden nousee lähitulevaisuudessa. Väestöllinen huoltosuhde oli vuoden 2011 lopussa 52,9. Ennusteen mukaan 60 huollettavan raja ylittyisi vuonna 2017 ja 70 huollettavan raja vuoteen 2028 mennessä.

Tilastokeskuksen väestöennusteet perustuvat menneeseen kehitykseen. Laskelmat ilmaisevat lähinnä sen, mihin väestökehitys johtaa, jos se jatkuu nykyisen kaltaisena. Väestöennusteen tehtävä on tarjota päättäjille työkaluja sen arvioimiseksi, tarvitaanko toimia, joilla kehitykseen voidaan vaikuttaa.

Väestön kehitys Somerolla

Someron asukasluku 1.1.2014 oli 9 146 henkeä, joista miehiä 4 543 ja naisia 4 603. Alle 15-vuotiaita oli 1 355 henkeä ja 65 vuotta täyttäneitä 2 536. Väestöstä suomenkielisiä oli 8 878, ruotsinkielisiä 46 ja muut kielet yhteensä 222. Ulkomaan kansalaisia oli 188 eli 2,1 %. Vieraskielisten osuus väestöstä oli 2,4 %.

Someron väkiluku oli vielä 80-luvulla yli 10 000 asukasta, mutta on sen jälkeen laskenut muutamaa vuotta lukuun ottamatta. Syntyvyys on selvästi kuolleisuutta pienempi ja aika usein myös lähtömuutto tulomuuttoa suurempi. Varsinkin alkusyksystä lähtömuutto on selvästi suurempaa opiskelijoiden muuttaessa opiskelupaikkakunnalle.

Väestöllinen huoltosuhde oli vuonna 2011 Somerolla 71,5, kun se koko maassa oli 52,9. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan yli 65-vuotiaiden määrä asukasluvusta on 27,7 % ja nousee rajusti ollen 2040 jo liki 40 %. 15-64 –vuotiaiden osuus on vastaavasti laskeva ja on ennusteen mukaan vuonna 2014 enää 48 %. Väestöllinen huoltosuhde on ylittänyt 100 rajan jo ennen vuotta 2030.

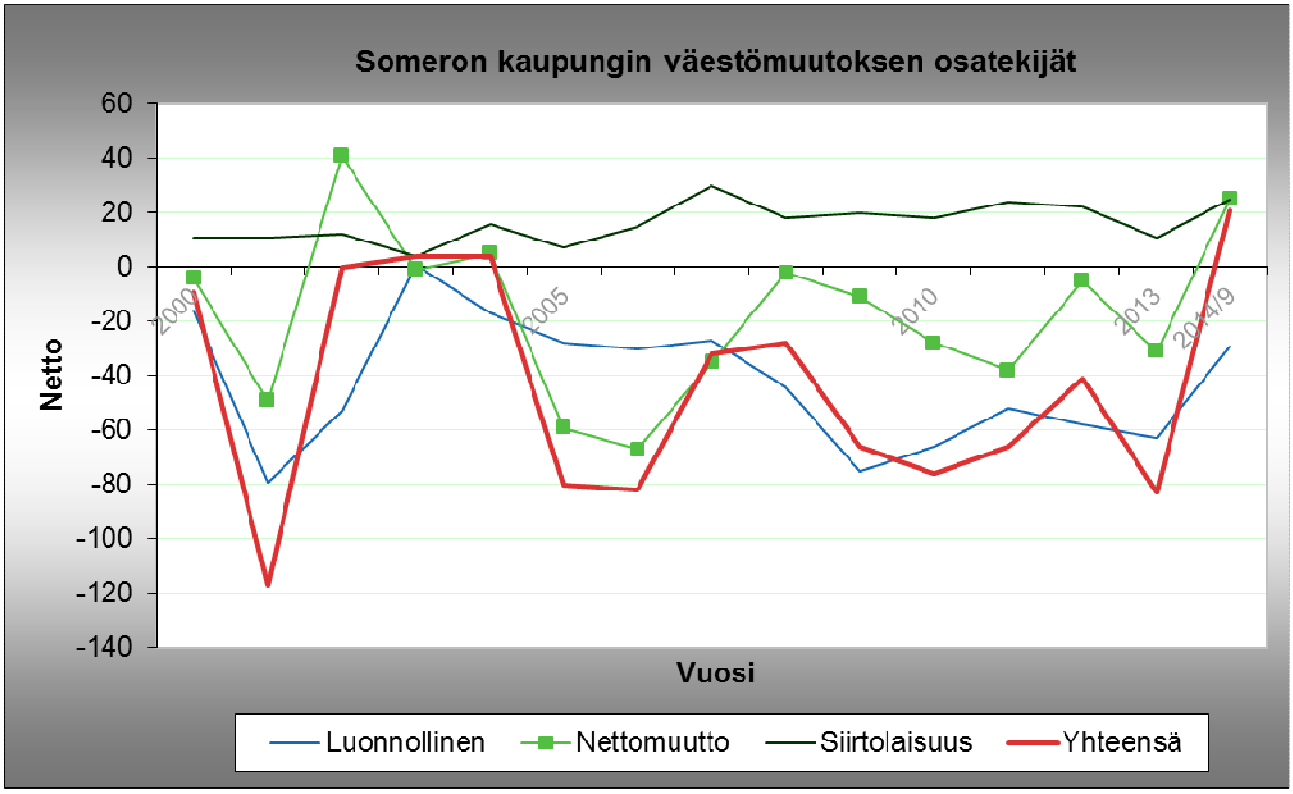

Vuosi	Synt.	Kuoll.	Tulo-muutto	Lähtö-muutto	Netto siirtol.	Väkil. muutos (sis.korj.)	Väkiluku 31.12.
1980	92	122	237	276	6	-60	10 289
1985	115	165	276	250	6	-18	10 015
1990	96	144	289	241	6	18	10 002
1995	106	161	295	282	0	-38	9 894
2000	96	112	358	362	11	-10	9 789
2005	81	109	354	413	7	-78	9 606
2010	70	136	296	324	18	-72	9 330
2011	75	127	358	396	24	-62	9 268
2012	76	134	327	332	22	-39	9 229
2013	85	148	309	338	11	-83	9 146

*							
2020	61	131	353	319		-36	8 833
2025	57	132	353	306		-28	8 678
2030	55	134	354	294		-19	8 570
2040	55	143	358	283		-13	8 413

**Tilastokeskuksen väestöennuste 2012*

Ikäryhmä Vuosi	**0 – 14 vuotiaat**		**15 – 64 vuotiaat**		**yli 65 -vuotiaat**		**Huolto-suhde**
1980	**1681**	**16,3 %**	**6723**	**65,4 %**	**1885**	**18,3 %**	**53,0**
1985	**1605**	**16,0 %**	**6558**	**65,5 %**	**1852**	**18,5 %**	**52,7**
1990	**1706**	**17,1 %**	**6381**	**63,8 %**	**1915**	**19,1 %**	**56,8**
1995	**1709**	**17,3 %**	**6117**	**61,8 %**	**2068**	**20,9 %**	**61,8**
2000	**1609**	**16,4 %**	**6035**	**61,7 %**	**2145**	**21,9 %**	**62,2**
2005	**1535**	**16,0 %**	**5747**	**59,8 %**	**2324**	**24,2 %**	**67,2**
2010	**1397**	**15,0 %**	**5508**	**59,0 %**	**2425**	**26,0 %**	**69,4**
2011	**1374**	**14,8 %**	**5404**	**58,3 %**	**2490**	**26,9 %**	**71,5**
2012	**1368**	**14,8 %**	**5330**	**57,8 %**	**2531**	**27,4 %**	**73,2**
2013	**1355**	**14,8 %**	**5255**	**57,5 %**	**2536**	**27,7 %**	**74,0**
*****							
2020	**1212**	**13,7 %**	**4715**	**53,4 %**	**2906**	**32,9 %**	**87,3**
2025	**1150**	**13,3 %**	**4439**	**51,1 %**	**3089**	**35,6 %**	**95,5**
2030	**1094**	**12,8 %**	**4233**	**49,4 %**	**3243**	**37,8 %**	**102,5**
2040	**1044**	**12,4 %**	**4050**	**48,1 %**	**3319**	**39,5 %**	**107,7**

* Tilastokeskuksen väestöennuste 2012

2.5. Someron kaupungin strategia 2025

Someron kaupungin toimintaympäristössä ilmenneet muutokset aiheuttivat tarpeen tarkistaa voimassa olevaa kaupunkistrategiaa. Työn lähtökohtia, tavoitteita ja sisältöä käsiteltiin syksystä 2013 alkaen monivaiheisessa prosessissa, johon virallisen päätöksenteon lisäksi kuului johtoryhmätyöskentelyä, valtuustoryhmien sisäistä ja ryhmien välistä työskentelyä sekä valtuustoseminaareja. Lisäksi strategialuonnos oli kesällä 2014 julkisesti nähtävillä, jolloin asukkailla ja muilla sidosryhmillä oli mahdollisuus antaa suoraan palautetta strategialuonnokseen kirjatuista ehdotuksista. Prosessi kesti kokonaisuudessaan noin vuoden siten, että valtuusto hyväksyi uuden strategian kokouksessaan 29.9.2014.

Strategiaan kirjatuilla uusilla kehittämistoimenpiteillä vastataan erityisesti valtuustokaudella 2013 – 2016 konkretisoituviin taloudellisiin haasteisiin kuitenkin siten, että strategian pohjavisio säilyy kauempana tulevaisuudessa. Strategian johtolankoina ovat palvelurakenteiden uudistaminen toimialarajat ylittävillä ratkaisuilla, työyhteisökulttuurin kehittäminen edellä mainitun palvelurakenneuudistuksen mahdollistamiseksi sekä maankäyttö- ja elinkeinopolitiikan tehostaminen uusien resurssien (työpaikat ja asukkaat) saamiseksi alueelle.

Käynnissä olevat valtakunnalliset palvelurakennehankkeet ja kuntalain uudistus ovat osatekijöitä, jotka aiheuttavat tarvetta tarkastella strategian ajanmukaisuutta jälleen lähitulevaisuudessa.

SOMERON KAUPUNGIN STRATEGIA 2025				
Toiminta-ajatus	Kaupungin tehtävänä on huolehtia väestönsä peruspalveluista. Lisäksi sen tulee tarjota asukkailleen turvallinen ympäristö, hyvät olosuhteet asumiseen ja vapaa-ajantoimintoihin sekä luoda kilpailukykyiset edellytykset monipuoliselle yritystoiminnalle.			
Visio 2025	Somero on vireä, vehreä ja turvallinen terveen väestön maaseutukaupunki, jonka kehityksen voimavaroina ovat yhteisöllisyys sekä monipuoliset asumisen, yrittämisen ja työnteon mahdollisuudet. Paikallisiin luonnonvaroihin perustuvia voimistuvia työllistäjiä ovat lähienergia ja elintarviketuotanto. Somero tunnetaan vahvasta ja monipuolisesta kulttuurista sekä kuntakokoonsa nähden poikkeuksellisista palveluista ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksista. Kuntaorganisaationa Someron kaupunki tunnetaan esimerkillisestä työyhteisökulttuurista, yritysystävällisyydestä ja kuntalaislähtöisistä palveluista.			
	Palvelutuotanto	**Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö**	**Elinkeinopolitiikka**	**Alueellinen yhteistyö ja edunvalvonta**
Kunta-tason lin-jaukset	Peruspalvelujen kustannustehokkuuden ja laadun lisääminen asukaslähtöisesti toimialojen välisillä uusilla ratkaisuilla.	Käyttökustannuksiltaan tehokkaan palvelurakenteen (koulutus, varhaiskasvatus, asumispalvelut) toteutusta tukeva maankäytön suunnittelu ja kunnallistekniikaltaan kustannustehokas yhdyskuntarakenne.	Nykyisten yritysten pysyvyyttä ja kasvumahdollisuuksia sekä uusien yritysten syntyä edistävät tukitoimenpiteet ja riittävien sijoittumismahdollisuuksien tarjonta uusille yrityksille.	Someron kaupungin itsenäistä asemaa ja lähipalvelutarjonnan pysyvyyttä tukeva kuntayhteistyö.
	Kriittiset kehittämiskohteet	**Kriittiset kehittämiskohteet**	**Kriittiset kehittämiskohteet**	**Kriittiset kehittämiskohteet**
Hallinto ja talous:	1. Organisaation toiminnan tehostaminen työyhteisökulttuuria ja henkilöstön työhyvinvointia kehittämällä * 2. Toimialat ylittävän strategisen johtamisen kehittäminen koko organisaatiossa tehottomuutta aiheuttavien toimialarajojen purkamiseksi * 3. Kuntalaislähtöisten toimialarajat ylittävien palveluprosessien uudistaminen 4. Organisaation sopimus- ja hankintaosaamisen kehittäminen sekä sopimusyhteistyön edistäminen konserniyhtiöiden ja muiden konsernin ulkopuolisten palvelutuottajien kanssa *) Perustana henkilöstöstrategia ja -suunnitelma	1. Taajamarakenteen tiivistäminen ja rakentamisen vauhdittaminen yksityisten omistamilla asemakaavatonteilla 2. Maanhankinta/kaavoitus Ihamäen, Pappilan, Rankkulan ja Jokioistentien tuntumasta Ruunalan alueilta nykyistä asemakaava-aluetta tiivistävästi/siihen kytkeytyen 3. Jaatilan teollisuusalueen laajentaminen uusien silta- ja tiejärjestelyjen hyödyntämiseksi 4. Tupalan alueen tulevaisuuden hyödyntämisedellytyksien turvaaminen 5. Palveluverkkoa hyödyntävän rakennuspaikkatarjonnan lisäys Oinasjärven ja Pitkäjärven alueilla ensisijaisesti asemakaavoitusta kevyemmillä menetelmillä	1. KT 52:n välittömään läheisyyteen (Salon ja Jokioisten suunnat) sijoittuvan yritystonttitarjonnan turvaaminen 2. Elinkeinopoliittisen tukijärjestelmän täydentäminen: • paikallinen perusyritysneuvontapalvelu ja täydentävä erityispalvelu • vastaantuloratkaisut; työllistämis- ja rakentamisperusteinen tonttihinnoittelu 3. Someron yritysilmapiirin parantaminen elinkeinoelämän ja kaupungin uusilla yhteistoimintamuodoilla	1. Someron maantieteellistä asemaa parantavien väylähankkeiden toteuttamiseen tähtäävä edunvalvonta: • Forssaan johtavan MT 282:n parantaminen • Varsinais-Suomen uloin kehätie (Uusikaupunki-Loimaa-Somero-Helsinki); ns. Palikkalan oikaisu ja liikennöintinopeuden nosto 2. Elinkeinopalvelujen perusyritysneuvontaa tukevien erityispalvelujen järjestäminen yhteistyössä ensisijaisesti Salon seutukunnan sisällä sekä Jokioisten luonnonvarakeskusta hyödyntäen 3. Yhteispalvelupisteen perustaminen valtion hallintopalvelujen järjestämiseksi Somerolla (Kela, TE-palvelut, poliisin lupahallinto)
Perusturva	1. Asiakastarpeeseen nähden oikea-aikaiset palvelut ja ennaltaehkäisevien palvelujen harkittu painotus kaikissa ikäryhmissä (syrjäytymisen, lastensuojelun ja raskaiden palvelutarpeiden yms. ehkäisy yh-	1. Lähipalvelujärjestelmän täydentäminen hyödyntämällä kouluverkkoon ja varhaiskasvatuksen toimipisteisiin kytkettyjen tukipalvelujen mahdollisuuksia 2. Haja-asutusalueen kotihoitopalvelujen	1. Monituottajamallin laajentaminen erillisessä palvelutuotantostrategiassa tehtävien linjausten perusteella, keinona mm. palvelusetelin käytön lisääminen 2. Someron senioripalvelukeskittymän	1. Lähipalvelujen turvaaminen uudessa sote-järjestelmässä 2. Työterveyshuollon ulkoistaminen (mahdollisuuksina kuntaomisteiset yhtiöt tai yksityinen palveluhankinta)

	teistyössä sivistystoimialan kanssa) 2. Hyvinvointipalvelujen teknologisten mahdollisuuksien hyödyntäminen erityisesti kotihoidossa 3. Yhteistyön kehittäminen kolmannen sektorin kanssa 4. Palveluasumisen vaihtoehtojen edistäminen (esim. ryhmä- ja perheasuminen)	kehittäminen	kehittymisedellytysten edistäminen (Mm. päivätoiminta kohdennettuna kotihoidon ja omaishoidon asiakkaisiin tehostetun palveluasumisen tarpeen vähentämiseksi.)	
Sivistys	1. Koulutus- ja kasvatuspalvelujen keskittäminen itä-keskusta-länsi alueille (Pitkäjärvi, keskusta, Oinasjärvi) kouluverkkosuunnitelman mukaisesti 2. Tieto- ja viestintätekniikan hallittu käyttöönotto yhteistyössä tietohallinnon kanssa sekä etä- ja verkko-opetuksen tehokas hyödyntäminen (esim. lukio-opetuksen, Somero-opiston ja kirjaston tarpeisiin) 3. Terveys- ja hyvinvointivaikutuksia edistävät, erityisryhmiin ja väestörakenteen muutokseen kohdennetut kirjaston, Somero-opiston, Musiikkiopiston, Someron kulttuuri ry:n ja Someron liikunta ry:n kautta tuotetut palvelut.	1. Koulukeskuksen uudisrakentaminen olemassa olevalle tontille keskustan palvelurakenne ja liikenteelliset yhteydet huomioiden 2. Oinasjärven ja Pitkäjärven koulukiinteistöjen kehittäminen	1. Yrittäjyyskasvatuksen vakiinnuttaminen lukion ja perusasteen opetussuunnitelmaan 2. Ammatillisen täydennyskoulutuksen järjestäminen yrittäjille (Somero-opisto yhteistyössä alueellisten koulutusorganisaatioiden kanssa) 3. Luonnontieteiden/biotalouden painottaminen lukion kurssitarjonnassa 4. Yksityisen ja kuntarajat ylittävän päivähoidon kehittäminen	1. Lukion kurssi-/projektiyhteistyö lähikuntien lukioiden kanssa kustannus- ja imago-hyötyjen saamiseksi 2. Sähköisten oppimisympäristöjen yhteiskäyttö lähikuntien kanssa 3. Yrittäjyyskasvatuksessa yhteistyö maakunnallisten toimijoiden kanssa 4. Toisen asteen, aikuiskoulutuksen ja AMK-koulutuksen koulutusorganisaatiot Salon ja Forssan seuduilla 5. Somero-opiston palvelutarjonta Koskelle sekä kirjastoauto- ja uimahallipalvelujen markkinointi/tuottaminen kuntarajojen ulkopuolelle.
Tekninen	1. Oman keittiöverkon karsinta ja kehittäminen kahdeksasta valmistuskeittiöstä kolmeen (Joensuun koulu, terveyskeskus, Oinasjärvi) 2. Kiinteistöjen kunnossapidon ja käyttöasteen lisääminen sekä tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen, perustana erikseen laadittava kiinteistöstrategia (myös konsernitasolla, sis. vuokra-asunnot) 3. Teknologian monipuolinen hyödyntäminen toimialoilla, ylikunnalliset mahdollisuudet huomioiden 4. Energiansäästö ja kotimaisten lähienergiamuotojen käytön suhteellinen lisääminen.	1. Kaavoituksen tehostaminen kuntatason linjauksessa esitettyjen tavoitteiden mukaisesti (mm. keskustan osayleiskaava) 2. Asumisen ja pienyritystoiminnan yhdistävän puurakentamisen pilottialueen kehittäminen olemassa olevan taajamarakenteen yhteyteen (esim. Kultela tai Oinasjärvi) 3. Kevyen liikenteen väylästön kehittäminen turvallisuuden ja hyvinvointivaikutusten lisäämiseksi sekä koulukuljetuskustannusten ehkäisemiseksi 4. Jätevesiverkoston kunnosta huolehtiminen ja hulevesien eriyttäminen jätevesistä.	1. Teollisuusalueiden ja yritystilojen houkuttelevuuden lisääminen 2. Elinkeinoelämän kehittämistarpeita ja yrittäjyysmyönteistä kuntakuvaa tukevan asiakaspalvelumallin vahvistaminen yhteistyössä keskushallinnon kanssa 3. Toimistohotellipalvelun perustaminen soveltuviin kiinteistöihin (esim. Kiiruun kulma).	1. Teknisten toimien yhteistyö, mm. rakennusvalvontayhteistyö - Forssan seutu/Salon seutu.

3. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

3.1. Talousarvion laadinnan lähtökohdat

Someron kaupungin tilinpäätös vuodelta 2013 oli vielä hyvä. Vuosikate oli 4,7 milj. euroa. Poistot olivat 2,2 milj. euroa ja lainojen lyhennykset 0,9 milj. euroa. Vuosikate riitti sekä poistojen kattamiseen että lainojen lyhennyksiin. Tilikauden ylijäämäksi jäi 2,5 milj. euroa.

Vuoden 2014 talousarviossa vuosikate on 0,1 milj. euroa. Käyttötalousmenot ovat 57 milj. euroa ja menojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna 4,8 %. Tilikauden tulos on poistojen jälkeen 2,1 milj. euroa alijäämäinen. Someron kaupungin taseessa ei ole katettavia alijäämiä. Edellisten vuosien ylijäämiä on 23,3 milj. euroa.

Verotuloja kertyi vuonna 2013 kaikkiaan 26 milj. euroa, josta tuloverojen osuus oli 23,8 milj. euroa, kiinteistöverojen 1,3 milj. euroa ja yhteisöveron 0,9 milj. euroa. Vuonna 2013 verotuloja kertyi arvioitua enemmän johtuen veronsaajaryhmien jako-osuuksien tarkistamisesta ja kertaluonteisista tilityksistä. Vuoden 2014 talousarvioon verotuloja on merkitty 25,2 milj. euroa eli hieman tilinpäätöstä vähemmän. Syyskuun verotulokertymän perusteella ei vielä ole täysiin varmaa toteutuuko budjetoitu summa, koska marraskuun maksuunpanotilityksessä takaisinperittävä määrä on 2,2 milj. euroa eli n. 1 milj. euroa viime vuotta suurempi. Mikäli loppuvuoden tilitykset kuitenkin ovat viime vuoden tasolla, voidaan melko varmasti olettaa verotulokohdan täyttyvän.

Someron kaupungin tuloveroprosentti oli 5 vuotta 18,5 %, kunnes se vuodelle 2013 nostettiin 19 %:iin ja vuodelle 2014 edelleen 19,5 %:iin. Koko maan keskiarvo on 19,74 %. Somerolla tuloveroprosentin korotus 0,5 %:lla lisää verotuloja n. 0,6 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto päätti 10.11.2014 vahvistaa vuoden 2015 tuloveroprosentiksi edelleen 19,50.

Vuodelle 2015 kiinteistöverojen ala- ja ylärajoja korotettiin siten, että yleisen kiinteistöveron osalta korotus on 0,2 prosenttiyksikköä ja vakituisten asuinrakennusten osalta 0,05 prosenttiyksikköä. Kiinteistöverojen alarajojen nostaminen vaikuttaa Someron kaupungin kiinteistöverotuloihin n. 175 000 euroa. Hallitus on kuitenkin päättänyt vähentää alarajojen nostamisesta saatavan tuoton peruspalvelujen valtionosuudesta. Kaupunginvaltuusto päätti 10.11.2014 vahvistaa kiinteistöveroprosentit vuodelle 2015 seuraavasti.

		vaihteluväli
Yleinen	0,80	0,80 – 1,55
Vakituinen asuinrakennus	0,37	0,37 – 0,80
Muu asuinrakennus	0,90	0,80 – 1,55

Valtionosuudet olivat tilinpäätöksessä 25 milj. euroa ja kuluvan vuoden valtionosuuspäätösten mukainen tilitys olisi 24,6 milj. euroa, joka vastaa budjetoitua summaa. Vuoden 2015 alusta voimaan tulevan valtionosuusuudistuksen on laskettu vähentävän Someron kaupungin valtionosuuksia yhteensä n. 2,3 milj. euroa viiden vuoden siirtymäkauden aikana eli 248 euroa/asukas. Vähennyksen laskennallinen vaikutus tuloveroprosenttiin on n. 2 prosenttiyksikköä. Kahtena ensimmäisenä vuotena muutos rajoitetaan 50 euroon/asukas. Muutoin siirtymäajan vaikutus on seuraava:

1. vuosi: 50 euroa/asukas
2. vuosi: 50 euroa/asukas (ja kokonaismuutos 100 euroa/asukas)
3. vuosi: 80 euroa/asukas (ja kokonaismuutos 180 euroa/asukas)
4. vuosi: 80 euroa/asukas (ja kokonaismuutos 260 euroa/asukas)
5. vuosi: 120 euroa/asukas (ja kokonaismuutos 380 euroa/asukas)

Somerolla muutoksen vaikutus ensimmäisenä vuonna on n. 0,5 milj. euroa.

Kaupunginhallitus antoi kesäkuussa raamin vuoden 2015 talousarvion ja vuosien 2016 – 2017 taloussuunnitelman laadintaa varten. Raamiin ei sisälly menojen yleiskorotusta, ainoastaan muuta-

mia vuoden aikana esille tulleita muutoksia on huomioitu. Raamissa on menojen kasvua kuluvan vuoden talousarvioon vain n. 0,5 milj. euroa eli vajaa prosentti. Tulojen kasvuksi on arvioitu niin ikään 0,5 milj. euroa, joten raamissa toimintakate ei juurikaan kasvanut. Haasteen tuovat sen sijaan verotulot ja valtionosuudet. Tuloverojen kasvu on laskettu nykyisen veroprosentin mukaan ja valtionosuudet arvioitu käytettävissä olleiden Kuntaliiton ennakkolaskelmien mukaan.

3.2. Talousarvion sitovuus

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle talousarvio sekä taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on ensimmäinen vuosi vähintään kolmea vuotta koskevassa taloussuunnitelmassa. Valtuuston on hyväksyttävä talousarvio ja taloussuunnitelma samanaikaisesti. Samalla valtuusto hyväksyy myös eri tehtäväalueita koskevat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Käyttötalousosan budjetti hyväksytään tehtäväalueittain. Hyväksyttävät tulo- ja menomäärärahat on esitetty tuloslaskelmakaavan mukaisesti menoina ja tuloina. Palkkamenoista on vähennetty sairausvakuutuskorvaukset. Käyttötalousosan määrärahat ovat valtuustoa sitovia tehtäväaluetasolla bruttoperiaatteen mukaan. Sitovia ovat vain ulkoiset meno- ja tulomäärärahat.

Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille suunnitteluvuosille jaksotettuina. Hanke voi olla rakennuskohde tai laajemmin esim. teiden kestopäällystys. Investoinnit sitovat valtuustoa hankkeittain. Alle 10 000 euroa maksavat hankinnat kirjataan vuosikuluiksi käyttötalousosassa, ellei kyseessä ole kiinteistön ensikertainen kalustaminen.

Rahoitusosassa sitovia määrärahoja ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja –kulut.

Rahoituslaskelmassa valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ovat antolainojen lisäykset ja vähennykset sekä pitkäaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset.

Talousarvion vahvistamisen jälkeen toimielinten tulee vahvistaa *käyttösuunnitelmat.* Suunnitelmassa tulee vahvistaa määrärahojen jako toimielimen alaisille vastuualueille ja kustannuspaikoille. Toimielin päättää määrärahoista tehtäväaluetta alemmalla tasolla. Toimielimen on hyväksyttävä viranhaltijan oikeus päättää käyttösuunnitelmasta.

Talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin tehtävistä muutoksista päättää kaupunginvaltuusto.

Kuntalain mukaan *tilivelvollisia* ovat kaupunginhallituksen ja lautakuntien jäsenten lisäksi kaupunginjohtaja, toimialajohtajat sekä ne johtavassa asemassa olevat virkamiehet, jotka on määrätty kaupungin toimielinten esittelijöiksi tai vastaavat tehtäväalueella itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta. Vahvistaessaan talousarvion kaupunginvaltuusto hyväksyy tilivelvolliset. Tilivelvolliset on mainittu kunkin tehtäväalueen palvelusuunnitelman alussa.

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Talousarvion rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Välisummana esitetään toiminnan ja investointien rahavirta. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

Talousarvion tuloihin ja menoihin sisältyvät myös sisäiseen laskutukseen perustuvat erät. Sisäiset tulot ja menot eivät ole valtuustoon nähden sitovia määrärahoja. Suunnitelman mukaiset poistot ovat tuloslaskelmassa tilikauden tuloksen laskemiseksi tarvittava erä. Poistot eivät ole sitovia määrärahoja, koska ne eivät ole rahoitusvaikutteisia.

3.3. Vuoden 2015 talousarvio

Lautakuntien talousarvioesityksissä käyttömenojen loppusumma oli 58,1 milj. euroa. Annettuun raamiin ylitystä oli n. 0,55 milj. euroa. Lautakuntien esityksissä oli kasvua vuoden 2014 talousarvioon verrattuna n. 1 milj. euroa eli 1,9 %. Tulot olivat lautakuntien esityksissä 7,7 milj. euroa, jossa oli kasvua kuluvan vuoden talousarvioon 0,1 milj. euroa. Tulot olivat myös n. 0,4 milj. euroa annettua raamia pienemmät. Lautakuntien esitysten jälkeen vuosikate jäi n. 1 milj. euroa miinukselle.

Talousarvioesityksiin on tehty yhteensä n. 0,1 milj. euron menojen vähennykset ja n. 0,3 milj. euron tulojen lisäykset. Toimintamenot ovat muutosten jälkeen 58,0 milj. euroa ja tulot 8,0 milj. euroa. Myös verotuloja on nostettu raamiin verrattuna kiinteistöverojen osalta 0,3 milj. euroa. Kiinteistöverot toteutuvat vuonna 2014 talousarviota suurempana ja kiinteistöverolain muutos kasvattaa verotuloja n. 175 000 euroa. Myös valtionosuuksia on korotettu raamista 0,4 milj. euroa.

Talousarvioesitys on 1,0 milj. euroa eli 1,7 % kuluvan vuoden talousarviota suurempi. Tulojen kasvu on 5,7 % kuluvaan vuoteen verrattuna. Vuosikatteeksi jäi n. 114 000 euroa. Poistojen jälkeen tilikauden tulos jää vielä 2,4 milj. euroa alijäämäiseksi.

Perusturvalautakunnan menot ovat 58 % talousarviosta ja menojen kasvu on n. 1,2 milj. euroa eli 3,8 %. Sivistyslautakunnan osuus on 22 % ja menoissa on laskua 2,3 %. Teknisen lautakunnan osuus talousarviomenoista on 15 % ja menoissa on kasvua 1,4 %. Muiden lautakuntien osuus on 5 % ja menoissa on laskua 1,2 %.

Henkilöstökulujen osuus toimintamenoista on n. 26,6 milj. euroa eli n. 46 %, palvelujen ostojen 22,9 milj. euroa eli 39 %. Muiden menoerien osuus on 8,5 milj. euroa eli 15 %. Henkilöstömenoissa on laskua vuoden 2014 talousarvioon verrattuna 3,1 % eli 0,85 milj. euroa. Palvelujen ostoissa suurin menoerä on asiakaspalvelujen ostot ky:ltä eli 13,2 Milj. euroa. Tästä erikoissairaanhoidon osuus on 11,5 milj. euroa. Asiakaspalvelujen ostot muilta on 4,7 milj. euroa, rakentamis- ja kunnossapitopalvelut n. 1,0 milj. euroa sekä toimisto-, pankki- ja asiantuntijapalvelut n. 1,0 milj. euroa. Aineiden ja tarvikkeiden osuus on n. 4,1 milj. euroa, erilaisten avustusten 3,4 milj. euroa ja muiden kulujen n. 1 milj. euroa.

Toimintatuottojen kasvu kuluvasta vuodesta on 5,7 %. Maksutuottojen osuus on 3,6 milj. euroa, myyntituottojen 1,7 milj. euroa. Muut tuotot 2,3 milj. euroa ovat pääasiassa erilaisia vuokratuottoja. Tukien ja avustusten osuus on n. 0,5 milj. euroa. Verotuloja on budjetoitu 25,9 milj. euroa, jossa on kasvua vuoden 2014 talousarvioon 2,8 % eli 0,7 milj. euroa. Tästä tuloverojen osuus on 0,4 milj. euroa ja kiinteistöverojen 0,3 milj. euroa. Valtionosuuksiin on arvioitu 24,4 milj. euroa. Yksityiskohtaisia laskelmia ei vielä ole saatu. Lopulliset valtionosuuspäätökset saadaan alkuvuodesta. Toimintatuotoilla katetaan toimintamenoista n. 14 %. Loput katetaan verotuloilla (45 %) ja valtionosuuksilla (42 %).

Rahoituskuluihin sisältyy lainojen korkokuluja 0,3 milj. euroa ja muita rahoituskuluja 19 100 euroa. Rahoitustuottoihin sisältyy korkotuottojen lisäksi osinkotuloja n. 0,1 milj. euroa, peruspääoman korkotuloja 34 500 euroa sekä muita rahoitustuloja 24 000 euroa. Lainojen lyhennyksiin on rahoituslaskelmaan merkitty n. 1,0 milj. euroa. Uutta lainaa on varauduttu ottamaan 9 milj. euroa.
Muita rahoituslaskelmaan merkittyjä rahoitustuottoja ovat Joensuun koulun teknisen työn tilojen valtionosuuden lyhennyserä 96 500 euroa. Viimeinen erä tilitetään v. 2016.

Vuoden 2015 talousarvioon sisältyvät henkilöstömuutokset (vakinaiset)

Elinkeinolautakunta:

Määräaikaisen markkinointisihteerin tilalle perustetaan elinkeinoasiantuntijan toimi.

Perusturvalautakunta

Määräaikaisen kehittäjätyöntekijän resurssi on siirretty ostopalveluihin.

Tuulentuvan ryhmäkotiin 0,5 ohjaajan lisäys

Sivistyslautakunta:

Kahden luokanopettajan viran väheneminen (Häntälän koulu).

Varhaiskasvatukseen lisätty kasvatuspäällikön virka (aloittanut 27.10.2014), täyttämättä jää perhepäivähoidon johtajan virka.

Sisäiset määrärahat eriteltyinä:

Talousarvioon sisältyy lautakuntien keskinäisiä menoja ja tuloja. Näitä kutsutaan sisäisiksi eriksi. Sisäiset menot ja tulot tulee olla yhtä suuret. Menot kirjataan eri yksiköille ja tulot kirjataan kokonaisuudessaan laskuttavan yksikön tuloksi.

Rakennusten ja huoneistojen sisäiset vuokrat	4 804 000 €
Ruokahuollon palvelut	1 851 600 €
Siivouskustannukset	700 700 €
Taloushallinnon kustannukset	346 700 €
Tietohallinnon kustannukset	763 500 €
Pesulapalvelut	226 500 €
Työterveyshuollon kustannukset	71 900 €
Muut sisäiset (valokopiot, kuljetukset ym.)	91 600 €
Yhteensä	8 856 500 €

Toimielin		TP 2013	TA 2014	Muut. % 14/13	RAAMI 2015	Muut.% 15/14	LTK:n esitys	Raamin ylitys-alitus+	TA 2015	Muut.% TA 15/14	Muutos ltk ehdot.
Keskusvaalilautakunta	**Tuotot**	0	14 100	0,0	15 000	0,0	14 400	600	**14 400**	0,0	0
	Kulut	0	-15 620	0,0	-16 700	0,0	-15 770	930	**-15 770**	0,0	0
	Netto	0	-1 520	0,0	-1 700	0,0	-1 370	330	**-1 370**	0,0	0
Tarkastuslautakunta	**Kulut**	-13 684	-16 300	19,1	-16 300	0,0	-16 300	0	**-16 300**	0,0	0
	Netto	-13 684	-16 300	19,1	-16 300	0,0	-16 300	0	**-16 300**	0,0	0
Kaupunginhallitus	**Tuotot**	161 811	41 300	-74,5	41 300	0,0	39 400	1 900	**39 400**	-4,6	0
	Kulut	-1 417 314	-1 397 500	-1,4	-1 382 100	-1,1	-1 397 100	-15 000	**-1 407 100**	0,7	10 000
	Netto	-1 255 503	-1 356 200	8,0	-1 340 800	-1,1	-1 357 700	-16 900	**-1 367 700**	0,8	10 000
Elinkeinolautakunta	**Tuotot**	5 443	35 100	544,9	35 100	0,0	35 100	0	**35 100**	100,0	0
	Kulut	-221 327	-311 750	40,9	-273 300	-12,3	-273 280	20	**-273 280**	-12,3	0
	Netto	-215 884	-276 650	28,1	-238 200	-13,9	-238 180	20	**-238 180**	-13,9	0
Maaseutulautakunta	**Tuotot**	461 621	604 200	30,9	604 200	0,0	604 200	0	**604 200**	0,0	0
	Kulut	-518 823	-493 870	-4,8	-490 300	-0,7	-483 417	6 883	**-488 390**	-1,1	4 973
	Netto	-57 202	110 330	-292,9	113 900	3,2	120 783	-6 883	**115 810**	5,0	4 973
Perusturvalautakunta	**Tuotot**	4 256 360	4 075 300	-4,3	4 486 300	10,1	4 180 400	305 900	**4 429 100**	8,7	248 700
	Kulut	-31 394 947	-32 288 510	2,8	-33 063 400	2,4	-33 325 828	-262 428	**-33 504 610**	3,8	178 782
	Netto	-27 138 587	-28 213 210	4,0	-28 577 100	1,3	-29 145 428	-568 328	**-29 075 510**	3,1	-69 918
Sivistyslautakunta	**Tuotot**	1 151 252	921 500	-20,0	1 171 500	27,1	1 168 200	3 300	**1 202 200**	30,5	34 000
	Kulut	-12 393 091	-13 310 750	7,4	-13 158 800	-1,1	-13 157 026	1 774	**-13 001 520**	-2,3	-155 506
	Netto	-11 241 839	-12 389 250	10,2	-11 987 300	-3,2	-11 988 826	-1 526	**-11 799 320**	-4,8	-189 506
Tekninen lautakunta	**Tuotot**	1 839 789	1 799 600	-2,2	1 649 600	-8,3	1 577 100	72 500	**1 599 700**	-11,1	22 600
	Kulut	-7 771 098	-8 464 240	8,9	-8 427 700	-0,4	-8 696 160	-268 460	**-8 583 530**	1,4	-112 630
	Netto	-5 931 309	-6 664 640	12,4	-6 778 100	1,7	-7 119 060	-340 960	**-6 983 830**	4,8	-135 230
Ympäristölautakunta	**Tuotot**	167 792	91 700	-45,3	91 700	0,0	91 700	0	**93 700**	2,2	2 000
	Kulut	-720 058	-760 690	5,6	-751 100	-1,3	-771 120	-20 020	**-758 820**	-0,2	-12 300
	Netto	-552 266	-668 990	21,1	-659 400	-1,4	-679 420	-20 020	**-665 120**	-0,6	-14 300
YHTEENSÄ	**Tuotot**	8 044 068	7 582 800	-5,7	8 094 700	**6,8**	7 710 500	384 200	**8 017 800**	**5,7**	307 300
	Kulut	-54 450 342	-57 059 230	4,8	-57 579 700	**0,9**	-58 136 001	-556 301	**-58 049 320**	**1,7**	-86 681
	Netto	-46 406 274	-49 476 430	6,6	-49 485 000	**0,0**	-50 425 501	-940 501	**-50 031 520**	**1,1**	-393 981

3.4. Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma

TULOSLASKELMA (ulkoiset erät)	TP 2013	TA 2014	TA 2015/LTK	TA 2015	muut.%
Toimintatuotot:					
Myyntituotot	1 753 425	1 658 300	1 588 400	1 665 000	0,4
Maksutuotot	3 461 382	3 368 200	3 473 150	3 591 600	6,6
Tuet ja avustukset	673 927	477 200	459 100	479 100	0,4
Muut toimintatuotot	2 114 518	2 079 100	2 189 850	2 282 100	9,8
Toimintatuotot yhteensä	**8 003 252**	**7 582 800**	**7 710 500**	**8 017 800**	**5,7**
Toimintakulut:					
Henkilöstökulut	-25 840 017	-27 489 350	-26 456 964	-26 650 090	-3,1
Palkat ja palkkiot	-19 723 762	-20 986 460	-20 185 554	-20 332 940	-3,1
Henkilösivukulut	-6 116 255	-6 502 890	-6 271 410	-6 317 150	-2,9
Palvelujen ostot	-20 943 117	-21 096 280	-23 160 897	-23 417 990	11,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 635 373	-4 200 180	-4 076 760	-4 094 810	-2,5
Avustukset	-3 380 320	-3 377 800	-3 445 800	-2 909 000	-13,9
Muut toimintakulut	-633 314	-895 620	-995 580	-977 430	9,1
Toimintakulut yhteensä	**-54 432 141**	**-57 059 230**	**-58 136 001**	**-58 049 320**	**1,7**
TOIMINTAKATE	**-46 428 889**	**-49 476 430**	**-50 425 501**	**-50 031 520**	**1,1**
Verotulot	**26 036 885**	**25 200 000**	**25 600 000**	**25 900 000**	2,8
Valtionosuudet	**25 003 121**	**24 500 000**	**24 000 000**	**24 400 000**	-0,4
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	8 083	10 000	8 000	8 000	-20,0
Muut rahoitustuotot	272 028	168 500	141 500	156 000	-7,4
Korkokulut	-124 020	-230 000	-300 000	-300 000	30,4
Muut rahoituskulut	-22 814	-19 100	-19 100	-19 100	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**133 277**	**-70 600**	**-169 600**	**-155 100**	119,7
VUOSIKATE	**4 744 394**	**152 970**	**-995 101**	**113 380**	-25,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 229 896	-2 252 100	-2 478 800	-2 489 250	10,5
TILIKAUDEN TULOS	**2 514 498**	**-2 099 130**	**-3 473 901**	**-2 375 870**	13,2
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**2 514 498**	**-2 099 130**	**-3 473 901**	**-2 375 870**	13,2

RAHOITUSLASKELMA	TP 2013	TA 2014	TA 2015/LTK	TA 2015
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	4 744 394	152 970	-995 101	113 380
Tulorahoituksen korjauserät	-76 834	0	0	0
Toiminnan rahavirta	**4 667 560**	**152 970**	**-995 101**	**113 380**
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-5 878 247	-9 845 000	-8 454 100	-8 689 800
Rahoitusosuudet investointimenoihin	97 506	750 000	585 000	585 000
Pys.vast.hyödykkeiden luovutustulot	171 162	150 000	200 000	200 000
Investoinnit netto	-5 609 579	-8 945 000	-7 669 100	-7 904 800
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-942 019**	**-8 792 030**	**-8 664 201**	**-7 791 420**
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-185 492	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	10 000	187 000	10 000	10 000
Lainakannan muutokset				
Pitkäaik. lainojen lisäys	3 000 000	9 500 000	9 000 000	9 000 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-924 466	-1 000 000	-1 041 000	-1 041 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	879 290	100 000	100 000	100 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	**1 837 313**	**-5 030**	**-595 201**	**277 580**

3.5. Taloussuunnitelma 2015 – 2017

Tehtäväalue	TP 2013 1 000 €	TA 2014 1 000 €	TA 2015 1 000 €	TS 2016 1 000 €	TS 2017 1 000 €
Vaalit					
Toimintatuotot	0	14	14	14	0
Toimintakulut	0	-16	-16	-16	0
Toimintakate	0	-2	-2	-2	0
Tilintarkastus					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-14	-16	-16	-16	-16
Toimintakate	-14	-16	-16	-16	-16
Yleishallinto					
Toimintatuotot	116	40	39	39	39
Toimintakulut	-1 304	-1 274	-1 284	-1 290	-1 281
Toimintakate	-1 188	-1 234	-1 245	-1 251	-1 242
Henkilöstöhallinto					
Toimintatuotot	5	1	1	1	1
Toimintakulut	-94	-124	-123	-124	-124
Toimintakate	-89	-123	-122	-123	-123
Elinkeinoelämän kehittäminen					
Toimintatuotot	5	35	35	35	35
Toimintakulut	-221	-312	-273	-275	-275
Toimintakate	-216	-277	-238	-240	-240
Maataloustoimi					
Toimintatuotot	148	147	147	148	148
Toimintakulut	-352	-362	-363	-365	-365
Toimintakate	-204	-215	-216	-217	-217
Lomatoimi					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-7	-7	-7	-7	-7
Toimintakate	-7	-7	-7	-7	-7
Maa- ja metsätilat					
Toimintatuotot	314	457	457	488	537
Toimintakulut	-160	-125	-119	-120	-120
Toimintakate	154	332	338	368	417
Perusturvat. hallinto ja huolto					
Toimintatuotot	66	65	57	57	57
Toimintakulut	-1 449	-1 014	-1 057	-1 063	-1 063
Toimintakate	-1 383	-949	-1 000	-1 006	-1 006
Ympäristöterveydenhuolto					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-322	-333	-357	-359	-359
Toimintakate	-322	-333	-357	-359	-359

Tehtäväalue	TP 2013 1 000 €	TA 2014 1 000 €	TA 2015 1 000 €	TS 2016 1 000 €	TS 2017 1 000 €
Kansanterveystyö					
Toimintatuotot	837	739	727	731	731
Toimintakulut	-4 713	-4 465	-4 552	-4 575	-4 575
Toimintakate	-3 876	-3 726	-3 825	-3 844	-3 844
Erikoissairaanhoito					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-11 493	-11 585	-11 835	-11 894	-11 894
Toimintakate	-11 493	-11 585	-11 835	-11 894	-11 894
Sosiaalityö					
Toimintatuotot	626	634	619	622	622
Toimintakulut	-4 095	-4 096	-4 216	-4 237	-4 237
Toimintakate	-3 469	-3 462	-3 597	-3 615	-3 615
Vanhustyö					
Toimintatuotot	2 455	2 436	2 825	2 844	2 858
Toimintakulut	-7 930	-9 368	-10 066	-10 106	-10 105
Toimintakate	-5 475	-6 932	-7 241	-7 262	-7 247
Kehitysvammatyö					
Toimintatuotot	273	202	202	203	203
Toimintakulut	-1 392	-1 427	-1 421	-1 428	-1 428
Toimintakate	-1 119	-1 225	-1 219	-1 225	-1 225
Sivistystoimen hallinto					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-271	-288	-289	-291	-291
Toimintakate	-271	-288	-289	-291	-291
Peruskoulutus					
Toimintatuotot	501	342	342	344	344
Toimintakulut	-5 679	-6 195	-5 915	-5 945	-5 945
Toimintakate	-5 178	-5 853	-5 573	-5 601	-5 601
Keskiasteen koulutus					
Toimintatuotot	13	0	0	0	0
Toimintakulut	-968	-1 002	-996	-1 001	-1 001
Toimintakate	-955	-1 002	-996	-1 001	-1 001
Vapaa sivistystyö					
Toimintatuotot	88	89	93	89	89
Toimintakulut	-375	-412	-387	-378	-378
Toimintakate	-287	-323	-294	-289	-289
Kirjastotoimi					
Toimintatuotot	18	13	10	10	10
Toimintakulut	-496	-518	-519	-521	-521
Toimintakate	-478	-505	-509	-511	-511

Tehtäväalue	TP 2013 1 000 €	TA 2014 1 000 €	TA 2015 1 000 €	TS 2016 1 000 €	TS 2017 1 000 €
Vapaa-aikatoimi					
Toimintatuotot	33	1	251	252	252
Toimintakulut	-1 121	-1 163	-1 151	-1 167	-1 167
Toimintakate	-1 088	-1 162	-900	-915	-915
Varhaiskasvatus					
Toimintatuotot	499	477	506	508	508
Toimintakulut	-3 485	-3 733	-3 744	-3 763	-3 763
Toimintakate	-2 986	-3 256	-3 238	-3 255	-3 255
Tekninen hallinto					
Toimintatuotot	10	34	32	32	32
Toimintakulut	-1 060	-1 204	-1 377	-1 384	-1 384
Toimintakate	-1 050	-1 170	-1 345	-1 352	-1 352
Tilahallinto					
Toimintatuotot	1 752	1 750	1 530	1 538	1 562
Toimintakulut	-5 561	-6 049	-5 996	-6 024	-6 024
Toimintakate	-3 809	-4 299	-4 466	-4 486	-4 462
Liikennealueet ja yl. alueet					
Toimintatuotot	68	15	37	38	38
Toimintakulut	-495	-556	-536	-538	-538
Toimintakate	-427	-541	-499	-500	-500
Suojelutoimi					
Toimintatuotot	8	0	0	0	0
Toimintakulut	-655	-655	-675	-678	-678
Toimintakate	-647	-655	-675	-678	-678
Tietoimi					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-202	-250	-229	-230	-230
Toimintakate	-202	-250	-229	-230	-230
Rakennusvalvonta					
Toimintatuotot	85	81	81	81	81
Toimintakulut	-142	-153	-147	-148	-148
Toimintakate	-57	-72	-66	-67	-67
Ympäristönsuojelu					
Toimintatuotot	76	5	5	5	5
Toimintakulut	-169	-100	-117	-117	-117
Toimintakate	-93	-95	-112	-112	-112
Yhdyskuntasuunnittelu					
Toimintatuotot	7	6	8	8	8
Toimintakulut	-207	-258	-266	-267	-267
Toimintakate	-200	-252	-258	-259	-259
KAIKKI YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	8 003	7 583	8 018	8 087	8 160
Toimintakulut	-54 432	-57 060	-58 049	-58 327	-58 301
Toimintakate	-46 429	-49 477	-50 031	-50 240	-50 141

TULOSLASKELMA		TP 2013	TA 2014	TA 2015	TS 2016	TS 2017
Toimintatuotot:						
	Myyntituotot	1 753	1 659	1 665	1 701	1 737
	Maksutuotot	3 461	3 368	3 592	3 605	3 605
	Tuet ja avustukset	674	477	479	481	482
	Muut toimintatuotot	2 115	2 079	2 282	2 300	2 336
Toimintatuotot yhteensä		**8 003**	**7 583**	**8 018**	**8 087**	**8 160**
Toimintakulut:						
	Henkilöstökulut	-25 840	-27 489	-26 650	-26 760	-26 747
	Palvelujen ostot	-20 943	-21 096	-23 418	-23 011	-22 999
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 636	-4 200	-4 095	-4 108	-4 108
	Avustukset	-3 380	-3 378	-2 909	-3 447	-3 447
	Muut toimintakulut	-633	-896	-978	-1 001	-1 001
Toimintakulut yhteensä		**-54 432**	**-57 059**	**-58 050**	**-58 327**	**-58 302**
TOIMINTAKATE		**-46 429**	**-49 476**	**-50 032**	**-50 240**	**-50 142**
Verotulot		**26 037**	**25 200**	**25 900**	**26 500**	**26 850**
Valtionosuudet		**25 003**	**24 500**	**24 400**	**24 000**	**23 600**
Rahoitustuotot ja -kulut						
	Korkotuotot	8	10	8	8	8
	Muut rahoitustuotot	272	168	156	156	157
	Korkokulut	-124	-230	-300	-341	-437
	Muut rahoituskulut	-23	-19	-19	-19	-17
VUOSIKATE		**4 744**	**153**	**113**	**64**	**19**
Poistot ja arvonalentumiset		-2 230	-2 252	-2 489	-2 601	-2 725
TILIKAUDEN TULOS		**2 514**	**-2 099**	**-2 376**	**-2 537**	**-2 706**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ		**2 514**	**-2 099**	**-2 376**	**-2 537**	**-2 706**
RAHOITUSLASKELMA						
Toiminnan rahavirta						
	Vuosikate	4 744	153	113	64	19
	Tulorahoituksen korjauserät	-77	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta yhteensä		**4 667**	**153**	**113**	**64**	**19**
Investointien rahavirta						
	Investointimenot	-5 878	-9 845	-8 690	-10 738	-7 251
	Rahoitusosuudet inv.menoihin	98	750	585	2 000	1 175
	Pys. vast. hyödykk. luovutustulot	171	150	200	150	150
Investoinnit netto		-5 609	-8 945	-7 905	-8 588	-5 926
Toiminnan ja investointien rahavirta		**-942**	**-8 792**	**-7 792**	**-8 524**	**-5 907**
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
	Antolainasaamisten lisäykset	**-185**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Antolainasaamisten vähennykset	**10**	**187**	**10**	**10**	**10**
Lainakannan muutokset						
	Pitkäaik. lainojen lisäys	**3 000**	**9 500**	**9 000**	**9 500**	**8 000**
	Pitkäaik. lainojen vähennys	**-924**	**-1 000**	**-1 041**	**-1 809**	**-2 462**
Muut maksuvalmiuden muutokset		**878**	**100**	**100**	**230**	**130**
Rahoituksen rahavirta		**2 779**	**8 787**	**8 069**	**7 931**	**5 678**
Rahavarojen muutos		**1 837**	**-5**	**277**	**-593**	**-229**
	Lainakanta 31.12.	9 292	12 304	20 263	27 954	33 492
	Lainat euroa/asukas	1 016	1 337	2 202	3 038	3 640
	Asukasmäärä	9 146	9 170	9 200	9 200	9 200
	Taseen kertynyt ylijäämä	23 303	21 204	18 828	16 291	13 585
	Lainanhoitokate	4,6	2,4	0,3	0,2	0,2

Suunnitelmavuosien menoja on korotettu maltillisesti. Vuoden 2016 menojen kasvu vuoteen 2015 on vain 0,5 % ja seuraavalle vuodelle ei ole kasvua merkitty. Vuoden 2017 kustannusten arvioiminen on muutenkin vaikeaa mm. sote-uudistuksen keskeneräisyydestä johtuen. Uudet kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.3.2014 – 31.1.2017. Sopimuskausi muodostuu kahdesta jaksosta. Ensimmäinen jakso on 1.3.2014 – 31.12.2015. Toinen jakso on 1.1.2016 – 31.1.2017. Ensimmäisellä jaksolla kunta-alan palkkoja korotettiin 1.7.2014 lukien. Toinen työllisyys- ja kasvusopimuksen mukainen 0,4 %:n sopimuskorotus toteutetaan 1.7.2015 lukien. Sopijaosapuolet ovat päättäneet käyttää korotuksen muutamien virka- ja työehtosopimuskohtien tarkistamiseen ja uudistamiseen, joten 1.7.2015 ei ole yleiskorotusta tai paikallista järjestelyerää. Toisen jakson toteutuksesta neuvotellaan kesäkuussa 2015.

Verotuloja on korotettu vuonna 2016 2,3 % ja vuonna 2017 1,3 %. Vuoden 2016 verotuloihin sisältyy korotuksia. Toivotun vuosittaisen kasvun lisäksi tuloveroprosenttiin jouduttaisiin tekemään 0,25 %:n korotus.

Valtionosuusuudistuksen vaikutus on arvioitu vähentävän valtionosuuksia vuosittain n. 0,4 milj. euroa.

Investoinnit ovat suurimmillaan vuonna 2016 ollen yli 10,7 milj. euroa. Suunnitelmakauden merkittävin investointi on Kiiruun koulun uudisrakennus 15 milj. euroa. Vuodelle 2015 on varattu 2,3 milj. euroa. Vuonna 2016 kustannukset ovat suurimmillaan (8 milj. euroa) ja valmistumisvuoden 2017 kustannuksiksi arvioidaan 4,5 milj. euroa. Rakentamiskustannuksiin haetaan valtionavustusta 25 % eli yhteensä 3,75 milj. euroa. Toinen talonrakennuspuolen suurempi investointi on terveyskeskuksen keittiön uudisrakennus ja saneeraus. Tämän kustannusarvio on 2,1 milj. euroa. Lisäksi suunnitelmakaudella suoritetaan ulkomaalauksia, vesikattojen ja julkisivujen korjauksia. Varsinaisen suunnitelmakauden ulkopuolelle jää vuodelle 2018 monitoimihallin peruskorjaus ja keskusurheilukentän saneeraus.

Suunnitelmakaudella rakennetaan edelleen teitä. Kevyenliikenteenväyliä rakennetaan m. Lamminniemen alueelle, Heikintien loppuosa – Rengastien alkuosa, Turuntie ja Ihamäentie. Jaatilan sillan rakentaminen ja tiejärjestelyt on suurin yksittäinen rakennusurakka 1,5 milj. euroa julkisen käyttöomaisuuden puolella. Katuvalaistuksia laajennetaan ja lamppuja vaihdetaan led- valaisimiksi. Oinasjärven monitoimikenttään on varattu 45 000 euroa ja siihen on merkitty haettavaksi 10 000 euroa valtionavustusta. Kultelan kaavatiet toteutetaan alueen viemäröinnin yhteydessä. Lisäksi on vuosittain varaus puistojen rakentamiseen ja uimarantojen peruskorjaukseen.

Irtaimiston hankintaan on varattu vuonna 2015 yhteensä 0,8 milj. euroa. Suurin yksittäinen investointi on röntgenin uusiminen 0,2 milj. euroa. Lisäksi hankitaan erilaista kalustoa 0,2 milj. eurolla ja mm. kulunvalvontalaitteita perusturvan yksiköihin 90 000 eurolla. Atk-ohjelmiin on varattu 0,3 milj. euroa, pääasiassa perusturvan tarpeisiin. Sähköinen kokouskäytäntö otetaan käyttöön ensin hallituksen ja valtuuston kokouksissa (25 000 euroa).

Lainanottoon on varauduttu 9,5 milj. eurolla vuonna 2016 ja 8,0 milj. eurolla vuonna 2017. Lyhennyksiä talousarvioon merkityllä lainamäärällä tulisi 1,8 milj. euroa vuonna 2016 ja 2,5 milj. euroa vuonna 2017. Vuoden 2014 talousarvioon on merkitty lainanottoon 9,5 milj. euroa. Vuoden aikana on tehty päätös 4 milj. euron lainan nostamisesta. Olettaen, että suunnitelmavuosille varatut lainat joudutaan nostamaan, tulisi Someron kaupungin lainamäärä asukasta kohti kasvamaan vuonna 2015 n. 2 200 euroon, vuonna 2016 n. 3 000 euroon ja vuonna 2017 3 600 euroon.

Tavoitteena toiminnan ja investointien rahoituksessa tulee olla, että investoinnit rahoitetaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Investoinnin omarahoitustavoitteen toteutuminen on osoitettavissa rahoitusosan *Toiminnan ja investointien rahavirta* –välituloksen kertymän avulla. Kertymän kehitystä tarkastellaan vuosittain lähtien talousarvion laadintavuotta edeltävän tilinpäätösvuoden rahavirrasta, johon lisätään tai josta vähennetään arvioidut vuosittaiset rahavirrat. Suunnittelukauden lopussa kertymän tulisi olla vähintään 0 tai positiivinen. Tällöin tavoite rahoittaa investoinnit omara-

hoituksella toteutuisi viiden vuoden tarkastelujaksolla. Jos mainittuihin vuosiin sisältyy määrältään poikkeuksellisen suuria satunnaisia tuloja tai menoja taikka tavanomaista suurempia investointeja, on kertymäkautta perusteltu pidentää. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Someron kaupungin taloussuunnitelmassa Toiminnan ja investointien rahavirta on kaikkina vuosina negatiivinen.

Lainanhoitokykyä arvioidaan siten, että kunnan normaali tulorahoitus on olennaisesti lainanhoitomenoja suurempi. Arvioinnissa käytetään lainanhoitokatetta, joka kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyydestä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokyky on hyvä, jos tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Vuoden 2013 tilinpäätöksessä lainanhoitokate oli 4,6. Arvio vuoden 2014 tilinpäätöksessä on yli 2. Suunnitelmavuosien lainanhoitokate jää selvästi alle yhden.

4. TYTÄRYHTEISÖT

Someron kaupungin konserniin kuuluu 6 tytäryhteisöä ja 5 kuntayhtymää. Kaupunki omistaa kokonaisuudessaan Someron Lämpö Oy:n, Kiinteistö Oy Someron Törmän sekä Kiinteistö Oy Somerasunnot. Lähes kokonaisuudessaan omistetaan Someron Vesihuolto Oy. Kiinteistö Oy Jukolantiestä kaupunki omistaa 90,6 % ja Someron Talkkari Oy:stä suoraan 43,1 % ja välillisesti Someron Lämpö Oy:n kautta 15,5 %.

Tytäryhteisöjen tavoitteet

Someron Talkkari Oy

1. **Hankkia uusia asiakkaita laajentamalla palveluiden tarjontaa myös paikallisille yrityksille ja yhteisöille.**

2. **Kehittää työntekijöiden ammattitaitoa niin, että joudutaan käyttämään mahdollisimman vähän ulkopuolisia palveluita. Yritys panostaa työntekijöiden kurssittamiseen ja henkilökohtaiseen oppimiseen.**

3. **Laajentaa toimintaa tarjoamalla sähköteknisiä palveluita ja aloittaa myös LVIA - palveluiden tarjoamisen asiakkaille ja yhteistyökumppaneille.**

4. **Tarjota vanhoille ja uusille sopimuskumppaneille ns. täyden palvelun sopimusta. (**Tämä tarkoittaa sitä, että nykyisen palvelukonseptin lisäksi tarjotaan kokonaisvaltaista kiinteistöjen ja ulkoalueiden hoitoa ja huoltoa. Yhdessä kiinteistön omistajan kanssa kartoitetaan kiinteistön kunto ja aikataulutetaan mahdolliset korjaukset ja saneeraukset. Lisäksi mahdollisuuksien mukaan kerätään kiinteistön dokumentaatio ajan tasalle sekä ylläpidetään sitä.)

5. **Päivittää kalustoa tehokkaammaksi ja monipuolisemmaksi. Tarkoituksena on saada kalustoa enemmän ympärivuotiseen käyttöön, jotta siitä saadaan enemmän hyötyä sekä yritykselle että asiakkaille.**

Someron Vesihuolto Oy

1. ***Myytävän veden hinta pidetään valtakunnallista keskihintaa alemmalla tasolla ja jäteveden korkeintaan 10 % yli VVY:n keskihinnan, niin että kokonaishinta on +/-5 % Suomen keskihinnasta.***

2. ***Viemärilaitoksen talouden tasapainottaminen niin, että yhtiö saavuttaa nollatuloksen seuraavien 2 vuoden aikana myös jätevesitoimintojen osalta.***

3. ***Rautelan vedenkäsittelylaitteiston käyttöönotto.***

4. ***Puhdistamolle tulevan sadevesimäärän pienentäminen, tavoitetaso < 60 % tulevasta vesimäärästä.***

5. ***Maksaa omistajilleen osinkoa 25 % tilikauden ylijäämästä.***

Someron Lämpö Oy

1. ***Uuden lämpökeskuksen käyttöönotto.***

2. ***Tuotetaan kaukolämpöä asiakkaille edullisesti (= alle Suomen keskihinnan 73 €/MWh (2014)) ja pidetään yhtiön kassavirta positiivisena. Someron energiamaksu v. 2015 = 65 €/MWh.***

3. ***Verkostoa laajennetaan mahdollisille uusille kannattaville alueille ja saneerataan niin, että öljyn käyttö voidaan minimoida***

4. ***Maksaa omistajalleen osinkoa 25 % tilikauden ylijäämästä.***

5. ***Kaukolämmön laajennusperiaatteiden tarkistus.***

Kiinteistö Oy Somerasunnot, Kiinteistö Oy Someron Törmä ja Kiinteistö Oy Jukolantie

Keskeisenä tavoitteena vuonna 2014 on ollut kaupungin taseessa olevien vuokrataloyhtiöiden siirtyminen Kiinteistö Oy Somerasuntoihin. Somerasuntojen hallitus on pyytänyt tarjoukset omaisuuden siirtoa koskevista asiantuntijapalveluista. Kaupunginhallitus on hyväksynyt Somerasuntojen hallituksen ehdotuksen siten, että toimenpiteet toteutetaan BDO Audiator Oy:n tekemän tarjouksen mukaisesti. Lisäksi on hyväksytty, että selvityksen kustannukset jaetaan Somerasuntojen, Someron Törmän ja Someron kaupungin kesken kohteena olevien rakennusten kerrosneliöiden suhteessa. Vuokra-asuntoihin liittyvistä järjestelyistä on saatu alustava selvitys, jonka mukaan Kiinteistö Oy Somerasuntojen on suoritettava varainsiirtoveroa 4 % sille siirtyvien aravalainojen pääomasta. Varainsiirtoveron suuruus on arviolta n. 40 000 euroa. Lisäksi on maksettava varainsiirtovero apporttiomaisuutena siirtyvien kiinteistöjen käyvästä arvosta n. 10 000 euroa.

Selvitystyötä jatketaan vuokrataloyhtiöistä kerättävillä tiedoilla, jonka jälkeen BDO Audiator Oy laatii niistä omaisuuden arvostukseen liittyvät laskelmat.

Ktö Oy Someron Törmä voidaan yhdistää Somerasuntoihin sulauttamalla se osakeyhtiölain mukaisella sulautumisella. Käynnissä olevan selvityksen mukaan sulauttaminen ei kuitenkaan olisi järkevää, koska se estäisi huoneistojen omistuksesta luopumisen. Ktö Oy Someron Törmän hallitus on päättänyt vaihtoehtona selvittää Törmän muuttamista asunto-osakeyhtiöksi.

Kiinteistö Oy Jukolantie

1. ***PTS-suunnitelman päivittäminen ja sen pohjalta tehtävät tarvittavat toimenpiteet.***

Kiinteistö Oy Somerasunnot ja Kiinteistö Oy Someron Törmä

2. ***PTS-suunnitelman laatiminen***

3. ***Tavoitteena on vuokratuotoilla kattaa taloyhtiöiden juoksevat menot ja lainanhoitokulut***

4. Käynnissä olevan selvityksen pohjalta hallinnolliset uudelleenjärjestelyt kaupungin omistamat vuokratalot mukaan lukien.

5. KÄYTTÖTALOUDEN PALVELUSUUNNITELMAT, MÄÄRÄRAHAT, TULOARVIOT JA TAVOITTEET TEHTÄVÄALUEITTAIN

Palvelusuunnitelmat ja niihin sisältyvät tehtäväalueisiin liittyvät suoritteet ja mittarit eivät ole sitovia tavoitteita, vaan ne toimivat talousarviomäärärahojen perusteluina. Kaikissa tunnusluvuissa ei ole vielä arvoja, mutta ne täydentyvät tulevien vuosien aikana.

Keskusvaalilautakunta

Vaalit

Kustannuspaikka: 1011

Tilivelvolliset: kaupunginsihteeri

Toiminta-ajatus
Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien yleisjärjestelyistä kunnassa. Kunnallisvaaleissa se vahvistaa ehdokasasettelun ja tuloksen laskennan.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Haasteena on uusien äänestysalueiden käyttöönotto Somerolla. Äänestysalueita on vähennetty puoleen entisestään ja muodostettu neljä uutta äänestysaluetta: 001 Pitkäjärvi, 002 Joensuu, 003 Kirkko ja 004 Somerniemi. Äänestäjät eivät voi äänestää enää vanhoissa totutuissa äänestyspaikoissa. Tämä aiheuttaa lisääntyvää tiedottamisen tarvetta ennakkoon ja äänestäjien ohjaamista oikeille äänestyspaikoille äänestyspäivänä.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Seuraavat eduskuntavaalit toimitetaan vuonna 2015. Varsinainen vaalipäivä on sunnuntai 19.4.2015 ja ennakkoäänestys kotimaassa toimitetaan 8.-14.4.2015 ja ulkomailla 8.-11.4.2015.

Kunta vastaa keskusvaalilautakunnan, vaalilautakuntien, vaalitoimikuntien, ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoiden ja kotiäänestyksen vaalitoimitsijoiden toiminnasta aiheutuneista kustannuksista. Oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta vaaleissa äänioikeutetulta kunnan asukkaalta. Edellisissä vaaleissa korvaus oli 1,90 euroa äänioikeutetulta asukkaalta.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Äänestäjien määrä		2733	5200	5200	0
Mittarit Vaalien kustannukset/äänestäjä, euroa		5,60	3,0	4,0	0

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa
Keskusvaalilautakunnan sihteerin nimeäminen toistaiseksi.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. Uusien äänestysalueiden ja –paikkojen sujuva käyttöönotto.

	TP 2013	TA 2014	Kh:n ehd. 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	0	14 100	14 400	14 400
Toimintakulut	0	-15 620	-15 770	-15 770
Toimintakate	**0**	**-1 520**	**-1 370**	**- 1 370**
Sisäiset kulut	0	-200	-200	-200

Tarkastuslautakunta

Tilintarkastus

Kustannuspaikka: 2011 **Tilivelvolliset:** Kaupunginkamreeri
Toiminta-ajatus Tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää hallinnon ja talouden tarkastus sekä huolehtia kuntakonsernin hallinnon ja talouden yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja konsernissa toteutuneet, ja laatii arviointikertomuksen.
Toiminnan painopisteet Tarkastuslautakunta seuraa hallintoa, kuulee eri tehtäväalueiden johtavia viranhaltijoita sekä kaupungin johtoa. Tilinpäätöksen ja kuulemisten pohjalta laaditaan arviointikertomus sekä tarvittaessa väliraportteja.

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n ehd. 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-13 684	-16 300	-16 300	-16 300
Toimintakate	**-13 684**	**-16 300**	**-16 300**	**-16 300**
Sisäiset kulut	-343	-350	-350	-350

Kaupunginhallitus

Yleishallinto

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 3011 - 3416
Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja, kaupunginsihteeri, kaupunginkamreeri

Toiminta-ajatus
Kaupunginhallitus johtaa ja ohjaa kaupungin hallintoa sekä vastaa kaupungin kehittämisestä kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Kaupungin palvelutuotantorakenteen sopeuttaminen kuntalaisten hyväksymällä tavalla taloudelliseen liikkumavaraan tilanteessa, jossa

- 1.1.2015 voimaan tuleva valtionosuusuudistus vähentää merkittävästi palvelujen rahoituspohjaa
- kaupungin vaikutusmahdollisuudet sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämiseen ja niiden kustannuksiin heikkenevät merkittävästi valtakunnallisessa sote-uudistuksessa ja
- investointiohjelma lisää merkittävästi kaupungin velkaantumista

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Kaupunkikonsernin toiminnan ohjaaminen uuden strategian mukaisesti siten, että

- palvelutuotantorakennetta uudistetaan toimialarajat läpäisten ja sote-uudistuksen vaikutukset huomioiden
- elinvoimaisuutta lisätään yhdyskuntarakenteen ja maankäytön kehittämisellä yritysten menestymisedellytysten ja kaupungin asukasvetovoiman kasvattamiseksi.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Ei palvelutuotantosuoritteita.					
Tunnusluvut					
Tulomuutto (kuntien välinen ja siirtolaisuus)	326		350	350	350
Nettomuutto (kuntien välinen ja siirtolaisuus)	-20		+25	+25	+25

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Hallinnon kokonaiskehittäminen hallintosääntöuudistuksella.***

2. ***Kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen; asemakaavoituksen käynnistys kahdella uudella/laajennettavalla asemakaava-alueella.***

3. ***Kaupungin omistuksien realisointi mm. teknisen lautakunnan valmisteleman kiinteistöstrategian pohjalta.***

4. ***Yhteispalvelupisteen perustamisselvitys***

	TP 2013	TA 2014	Kh:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	115 925	40 500	38 600	38 600
Toimintakulut	-1 304 592	-1 273 960	-1 274 150	-1 284 150
Toimintakate	**-1 188 667**	**-1 233 460**	**-1 235 550**	**-1 245 550**
Poistot	-29 723	-29 700	-15 600	29 200
Sisäiset tuotot	404 094	371 950	372 000	376 500
Sisäiset kulut	-145 606	-150 400	-149 800	-155 300

Talousarvio ei sisällä olennaisia toiminnan ja määrärahojen muutoksia. (Maankäytön suunnitteluun liittyvien tavoitteiden resursointi ympäristölautakunnan osiossa.)

Henkilöstöhallinto

Kustannuspaikat: 3511 - 3515
Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja, kaupunginsihteeri, kaupunginkamreeri

Toiminta-ajatus
Henkilöstöhallinnon tehtäviin kuuluu huolehtia siitä, että koko organisaatiossa noudatetaan yhdenmukaista henkilöstöpolitiikkaa sekä luoda ja kehittää yhdessä esimiesten kanssa henkilöstövoimavarojen tarkoituksenmukaista kohdentamista ja toimia esimiesten tukena esimiestyössä.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Henkilöstöhallinnon keskeisimpiä haasteita on henkilöstön lähivuosien aikana kiihtyvä eläköityminen. Eläköityminen ja mahdollisten organisaatiossa tapahtuvien uudelleen organisointien myötä haasteita riittää niin rekrytoinnissa, tiedon siirrossa eläköityviltä nuoremmille kuin tehtävien uudelleenjärjestelyissä, joita myös kiristyvä taloustilanne edellyttää. Kaupunginsihteerin monimuotoinen työnkuva lisää henkilöstöhallinnon pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen kehittämisen haastavuutta.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Henkilöstösuunnitelman laatiminen, työhyvinvoinnin kehittäminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Sairauspoissaolopäiviä/työntekijä (kpl) (Työhyvinvoinnin seurattavat tunnusluvut ja mittarit tarkennetaan osana Kevan työhyvinvointikyselyn toteutusta vuonna 2015)	9,9		8,5	8,0	7,0
Mittarit					
Sairauspoissaolopäivän hinta, €/päivä	83		83	83	83
Sairauspoissaolojen palkkakustannukset (1000 €)	760		652	614	-

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa
Ei määrällisiä resurssimuutoksia, mutta edelleen runsaasti vaihdoksia keskeisissä henkilöstöhallintoon vaikuttavissa esimiestehtävissä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Henkilöstösuunnitelman laatimisen jatkaminen ja jalkauttaminen käytäntöön***
2. ***Kattavan työhyvinvointikyselyn tekeminen ja kehittämistoimenpiteiden käynnistäminen***
3. ***Sairauspoissaolojen säännöllinen seuranta ja kehittämistoimenpiteiden käynnistäminen***

	TP 2013	TA 2014	Kh:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	5 070	800	800	800
Toimintakulut	-94 533	-123 540	-122 950	-122 950
Toimintakate	**-89 463**	**-122 740**	**-122 150**	**-122 150**
Sisäiset kulut	-3 386	-3 300	-3 200	-3 200

Elinkeinolautakunta

Elinkeinoelämän kehittäminen

Kustannuspaikat: 3711 - 3712
Tilivelvolliset: kehittämispäällikkö

Toiminta-ajatus
Elinkeinotoimen tehtäviin kuuluvat elinkeinoelämän kehittäminen, yritysneuvonta sekä kaupungin yleismarkkinointi.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Kaupungin yritystonttitarjonnan kannalta keskeistä Harjun teollisuusaluetta ei ole saatu myytyä tavoitteiden mukaisesti alueen hyvästä sijainnista huolimatta. Tarkoituksenmukaisten ja sopivien yritystilojen tarjonta koetaan toisinaan puutteelliseksi.

Koko valtakunnan tasolla oleva huoli ikääntyvien yrittäjien suuresta määrästä näkyy myös Somerolla; liki 40 yrittäjää on ilmoittanut luopuvansa yritystoiminnasta lähivuosina.

Kehittämispäällikön jääminen osa-aikaeläkkeelle aiheuttaa oman henkilöstön resurssivähennystä elinkeinotoimeen.

Ulkoisen viestinnän haasteena on löytää tiedottamiselle tehokkaimmat tavat ja kanavat.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Kaupungin ja yleisen työllisyyskehityksen johdosta toimintaa on painotettava yrityskohtaiseen kontaktointiin, jolla yrityksiä aktivoidaan ja kannustetaan aiempaa tehokkaammin toimintansa kehittämiseen. Salon seutukunnan kuuluminen korotettujen yritystukien piiriin vuoden 2015 loppuun asti lisää aktiviointitoimien ajankohtaista tarvetta. Myös palkkatukien hyödyntämistä voidaan edistää elinkeinotoimen ja perusturvatoimen yhteistyöllä.

Yritysneuvonnan resurssien täydentämiseksi järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia yrityskummien ja yrittäjien kesken sekä jatkamaan vuonna 2014 aloitetun kokeilun pohjalta yritysneuvontaresurssien hankkimista Yrityssalolta, jolloin kaupungin omat henkilöstöresurssit riittävät paremmin yrityskohtaiseen ”kenttätyöhön”. Ostopalvelutarpeessa omistajanvaihdostilanteiden neuvontatarve korostuu.

Harjun teollisuusalueen tonttien myyntiä tehostetaan pohjautuen mm. määräaikaisesti alennettuihin tonttihintoihin ja alkamassa olevaan alueelle toteutettavaan Valonian kehittämishankkeeseen (mm. energiaratkaisut). Lautakuntien välistä yhteistyötä kaavoituksen sekä tontti- ja tilatarjonnan edistämiseksi jatketaan mm. elinkeino-, ympäristö- ja teknisen lautakunnan yhteisillä tapaamisilla.

Oman kunnan yrittäjien osallistumisedellytyksiä kaupungin hankintakilpailuihin parannetaan ja kaupunkistrategian mukainen yrittäjyyskasvatuksen jalkauttaminen kouluihin jatkuu.

Viestinnän tehostamiseksi ja ohjeistamiseksi tullaan laatimaan viestintästrategia. Elinkeinotoimen resurssien ja toimenpiteiden oikein suuntaamiseksi luodaan toimivat viestintäkanavat yritysten ja yritysneuvojien väliseen tiedonkulkuun.

Kaupunkia markkinoidaan lehti-ilmoitteluin, verkossa sekä messuilla ja muissa vastaavissa tapahtumissa. Markkinointi- ja viestintämateriaaleja painetaan ja niistä tuotetaan myös kieliversiot.

Alueen matkailuyrittäjiä kutsutaan ja kannustetaan edelleen yhteistyöhön ja yhteistyötä kehitetään myös valtakunnallisten ja lähialueen matkailutoimijoiden kanssa. Osallistutaan maakunnan ja muiden alueiden hankkeisiin ja alan seminaareihin. Lisäksi kannustetaan matkailuyrittäjiä kouluttautumaan ja asiantuntemuksensa kehittämiseen sekä palvelujensa tuotteistamiseen.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Yritysneuvontakerrat	50	45	60	65	70
Yrityskoulutustilaisuudet	2	2	4	5	6
Yritysverkostotapaamiset	14	12	16	18	20
Mittarit					
Neuvonta- ja aktivointitoimenpiteiden piirissä olleiden yritysten määrä	60	70	85	100	110
Yritysten investointi- ja kehittämistukihankkeet	10	5	12	17	20
Palkkatuen ”Somero-lisäpäätökset”	0	6	15	15	15
Yritysmäärän nettomuutos (Yritysten kokonaismäärä)		18	20	25	30

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Yritysneuvontapalveluiden hankinta Yrityssalosta painottuen jo toimivien yritysten kehittämistarpeisiin sekä yritysryhmäkohtaisiin kehittämishankkeisiin, jolloin oman henkilöstön resurssit painottuvat aiempaa enemmän yrityskentän henkilökohtaiseen kontaktoimiseen.

Määräaikaisen markkinointisihteerin tehtävän lakkaa ja tilalle perustetaan vakituinen elinkeinoasiantuntijan toimi, johon markkinointisihteerin tehtävät sisällytetään.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. Tuetaan ja edistetään yritysten syntymistä.

Mittari: Järjestetään kaksi info-/koulutustilaisuutta oman yrityksen perustamisesta kiinnostuneille.

2. ***Yritysilmaston parantaminen kehittämällä elinkeinoelämän ja kaupungin yhteistyömuotoja.***

Mittari: Vaikutuksia arvioidaan tekemällä tyytyväisyyskysely yrittäjille loppuvuodesta 2014. Kysely uusitaan vuoden 2015 lopussa.

3. ***Tonttimarkkinointia (yritys/omakotitalo) parannetaan luomalla ajanmukaiset esittelymateriaalit, ilmoittelua lisätään ja järjestetään omia tonttimarkkinointitapahtumia sekä osallistutaan alan messuille.***

Mittari: Tonttiesitteet ajan tasalla, säännöllinen lehtimainonta, järjestetään vähintään yksi oma tonttimarkkinointitapahtuma.

4. ***Korotetun investointi- ja kehittämistukihaun aktivointi somerolaisissa yrityksissä.***

Mittari: Yrityskohtaiset aktivointitoimenpiteet/selvitykset vähintään 25 yrityksessä.

5. ***Lisätään Someron ja Somero-brändin tunnettuutta asiakassegmenttien (uudet asukkaat, yritykset sekä matkailijat) keskuudessa.***

Mittari: Toteutetaan kolme markkinointikampanjaa (yksi/segmentti), jotka pitävät sisällään mm. mainontaa lehdissä, televisiossa, radiossa, messuosallistumisia ja tapahtumia.

	TP 2013	**TA 2014**	**Ltk:n esitys 2015**	**TA 2015**
Ulkoiset				
Toimintatuotot	5 443	35 100	35 100	35 100
Toimintakulut	-221 327	-311 750	-273 280	-273 280
Toimintakate	**-215 884**	**-276 650**	**-238 180**	**238 180**
Sisäiset kulut	-11 267	-103 200	-103 400	-105 100

Maaseutulautakunta

Someron, Forssan ja Tammelan maaseutuhallinnot toimivat yhdessä. Isäntäkuntana toimii Somero. Palveluja tuotetaan kaikissa kolmessa kunnassa.

Maataloustoimi

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 4011 - 4012 **Tilivelvolliset:** Maaseutuyksikön päällikkö
Toiminta-ajatus Maataloustoimen keskeisenä tehtävänä on huolehtia maaseutuyrittäjien EU- ja kansallisten tukien, sekä muita maaseutuelinkeinoja koskevien hallintotehtävien toteuttamisesta Someron

maaseutuyksikön alueella. Palvelupisteiden tehtävänä on maatalousyrittäjien ja muiden sidosryhmien palveleminen mm. maataloustukiin, sekä sato-, hirvi- ja petoeläinvahinkoihin ja hukkakauraan liittyvissä asioissa.
Tehtäviin kuuluu myös keväisin ja syksyisin järjestettävä Ruokava tapahtuma.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Maataloustukijärjestelmien muuttuminen sähköisiksi lisää edelleen neuvonnan tarpeita ja vaatii koulutusta henkilöstölle ja viljelijöille. EU-ohjelmakausi päättyi vuoden 2013 lopulla ja vuonna 2014 maataloustuet säilyivät pääosin samanlaisena. Uuden ohjelmakauden muutokset tukiin ovat vielä epävarmoja, mutta muutokset tulevat olemaan suuria ja vaativat koulutusta henkilöstölle ja viljelijöille.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Sähköisten hakemusten lisääminen neuvonnan ja koulutuksen avulla, sekä uuden ohjelmakauden tukihakemuskoulutusten järjestäminen.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Paperiset hakemukset (kpl)	507	409	30 %	10 %	0 %
Sähköiset hakemukset (kpl)	330	432	70 %	90 %	100 %

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa
Forssan palvelupisteen toimistosihteeri on irtisanoutunut ja vuoden 2015 maataloustukien muutosten vuoksi maaseutuyksikössä on tarvetta määräaikaiselle henkilölle.
Uutena toimintona käynnistetään kylien omaehtoisten kehittämistoimenpiteiden tukemiseen tähtäävä toiminta, johon on varattu 5 000 euron määräraha.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. Tavoitteena on sähköisten maataloustukihakemusten lisääminen.

Mittari: Sähköisten hakemusten määrä.

2. Kylien omaehtoisten kehittämistoimenpiteiden aktivointi ja tukeminen.

Mittari: Kannustinkäytännön luominen ja käyttöönotto.

	TP 2013	**TA 2014**	**Ltk:n esitys 2015**	**TA 2015**
Ulkoiset				
Toimintatuotot	147 786	146 800	146 800	146 800
Toimintakulut	-351 713	-362 170	-357 717	-362 690
Toimintakate	**-203 928**	**-215 370**	**-210 917**	**-215 890**
Sisäiset tuotot	90	0	0	0
Sisäiset kulut	-7 724	-10 300	0	-11 200

Avustuksiin yksityisille esitetään varattavaksi 17 100 €. Koskee vain Someron kaupungin maatiloja, eikä tätä kustannuserää huomioida maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen kustannusjaossa.

1 000 € osallistumismaksu viljelijöiden koulutushankkeeseen (2,00€/tila)

2 000 € tukihakemusten täyttöön, 30 €/tila
2 500 € visu ja /tai lohkokohtainen kirjanpito, 35 €/tila
11 600 € hukkakauran torjuntaan, 15 €/ha*, enintään 400 €/tila

* Tilan pitää olla kunnan hukkakaurarekisterissä ja lautakunnan on täytynyt todeta kemiallisen torjunnan tarpeellisuus. Tukea maksetaan enintään käyttösuosituksen mukaiselle hehtaarimäärälle.

Avustukset maksetaan hakemusjärjestyksessä niin kauan, kuin määrärahaa riittää. Eri kohteisiin varatut summat ovat viitteellisiä.

Lomatoimi

Tilivelvollinen: Maaseutuyksikön päällikkö

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-7 206	-6 500	-6 500	-6 500
Toimintakate	**-7 206**	**-6 500**	**-6 500**	**-6 500**
Sisäiset kulut	-5 292	-2 700	0	-2 500

Someron kaupunki ylläpitää lomatoimen vastaanottopistettä Somerolla. Ypäjän kanssa on sovittu, että Somerolla on vastaanottopäivä kerran viikossa. Kulut syntyvät toimipisteen yhtiövastikkeista. Sisäisissä kuluissa on tilojen siivouskustannukset.

Maa- ja metsätilat

Kustannuspaikat: 4211
Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö

Toiminta-ajatus
Kaupungin metsien hoitaminen asiantuntevasti niin, että se on tehokasta ja taloudellista, ottaen huomioon metsien moninaiskäyttömuodot, luonnonsuojelu ja työllisyysnäkökohdat.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Metsien hoidolle asettavat haasteita erilaiset luonnonolosuhteet, tuholaiset ja ilmasto. Haasteita ovat myös puun oston / jatkojalostuksen muuttuminen / siirtyminen muualle (ostoskäyttäytyminen) ja lakien ja rajoitusten muuttuminen.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Tehokas ja kannattava puuntuotanto, sekä monikäyttö ja virkistysmahdollisuudet. Kehittämistarpeina yhteistyön luominen / parantaminen paikallisten (yritysten / laitosten) kanssa. Myös puunkäytön lisääminen joko raaka-aineena (rakennusfirmat, polttopuuyrittäjät, tms) tai mahdollinen jatkojalostaminen (ikkunat, sahaus, tarve-esineet, taide-esineet) voisivat tulla kysymykseen.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2013	TA 2014	Taloussuunnitelma		
			2015	2016	2017
Vuokrattu peltoala, ha	50,76	50,76	50,76	50,76	50,76
Pellonvuokratulot, (1000 €)	37	37	37	37	37
Puunmyyntitulot, (1000 €)	258	420	450	500	500
Mittarit					
Osuus kaupungin omistamasta viljelyskelpoisesta peltoalasta, %	100	100	100	100	100
Arvio metsänmyyntipotentiaalin hyödyntämisestä tehokkaan ja taloudellisen hoidon näkökulmasta (MHY Salometsän arvio), %	100	60	170	200	200
Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa					
Kaupungin metsiä hoitaa edelleen metsänhoitoyhdistys Salometsä.					

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Kaupungin omistamien metsien tehokas ja taloudellinen hoito.***

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	313 835	457 400	457 400	457 400
Toimintakulut	-159 904	-125 200	-119 200	-119 200
Toimintakate	**153 931**	**332 200**	**338 200**	**338 200**

Perusturvalautakunta

Perusturvatoimen hallinto ja huolto

Kustannuspaikat tai vastuualueet: Perusturvatoimen hallinto ja huolto, kaikki tehtäväalueet **Tilivelvollinen**: perusturvajohtaja
Toiminta-ajatus Perusturvan hallinnon tehtävänä on johtaa toimialan palveluiden tuottamista laadukkaasti ja taloudellisesti Someron kaupungin linjausten mukaisesti.
Haasteet ja epävarmuustekijät Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus ja laadukkaiden palveluiden turvaaminen muutoksessa. Tasapuolisten palveluiden turvaaminen huomioiden muun muassa väestörakenne ja valtionosuusuudistus.
Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet Perusturvatoimen tehtävänä on palvella kuntalaisia tarjoamalla somerolaisille toimialaansa kuuluvat lakisääteiset tehtävät laadukkaasti. Perusturvatoimi kehittää edelleen palveluidensa laadukkuutta panostamalla esimiestyön kehittämiseen ja työntekijöidensä työhyvinvoinnin tukemiseen. Vuonna 2015 asiakaspalautteen kerääminen tulee systemaattiseksi kaikissa perusturvan yksiköissä ja palautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Poikkihallinnollisen ja kuntien välisen yhteistyön kehittäminen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

Hallinto

1. ***Talousseurannan ja toiminnan taloudellisten reunaehtojen tiedostaminen perusturvassa. Tulosyksiköiden vastuunalaisten esimiesten toteuttama talousseuranta ja säännöllinen raportointi oman tulosyksikkönsä käyttömenojen kehityksestä perusturvajohtajalle 6 kertaa vuodessa.***

   Mittari: Raportointikertojen määrä.

2. ***Organisaation sisäisen tiedonkulun parantaminen. Tiedotuksessa jatketaan perusturvatoimen kuukausikatsauksen käyttöä. Julkaisukertoja 11 vuodessa.***

   Mittari: Julkaisukertojen määrä.

3. ***Hyvinvointikertomuksen laadinta poikkihallinnollisena ja moniammatillisena yhteistyönä.***

   Mittari: Hyvinvointikertomus.

Huolto

4. ***Hygieeninen laadunvalvonta, seuranta ja dokumentointi. Hygicult –testit kahden kuukauden välein. Kaikki pesuohjelmat testataan. Epidemioiden, ohjelmanmuutosten ja annostusten muuttuessa testit otetaan useammin.***

   Mittari: Toteutunut / ei toteutunut.

Varahenkilöstö

5. ***Toimintayksiköiden esimiesten sitouttaminen varahenkilöstön toimintasuunnitelman mukaiseen varahenkilöstön käyttöön.***

   Mittari: Toteutunut / ei toteutunut.

	TP 2013	**TA 2014**	**Ltk:n esitys 2015**	**TA 2015**
Ulkoiset				
Toimintatuotot	66 007	64 650	56 950	56 950
Toimintakulut	-1 449 519	-1 014 170	-1 057 360	-1 057 370
Toimintakate	**-1 383 512**	**-949 520**	**-1 000 410**	**-1 000 420**
Poistot	-2 550	-900	-900	-150
Sisäiset tuotot	206 103	217 100	0	226 500
Sisäiset kulut	-76 591	-77 900	0	-77 900

Ympäristöterveydenhuolto

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 5311 – 5312
Tilivelvollinen: perusturvajohtaja

Toiminta-ajatus
Ympäristöterveydenhuollon palvelut Someron kaupunki tuottaa ostopalveluna Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymältä. Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä maksaa Somerolla olevista tiloista vuokraa. Vuokratulo sisältyy tilahallinnon tuloihin.

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-321 835	-333 000	-357 000	-357 000
Toimintakate	**-321 835**	**-333 000**	**-357 000**	**-357 000**
Poistot	- 5 600	0	-5 600	-5 600
Sisäiset kulut	-7 638	0	0	0

Kansanterveystyö

Kustannuspaikat tai vastuualueet:
Tilivelvolliset:
johtava lääkäri,
sairaanhoidon vastaanoton osastonhoitaja,
vastaava sairaanhoitaja, terveysneuvonta,
kotihoidon osastonhoitaja, mielenterveystyö

Toiminta-ajatus
Perusterveydenhuollon perustehtävänä on tukea alueensa väestön terveyttä, ehkäistä sairauksien syntyä ja järjestää sairauksien tutkimus ja hoito tarkoituksenmukaisella tavalla. Sairaanhoidon vastaanotto panostaa laaja-alaiseen perushoitoon ja hyvään erityisosaamiseen edistämällä henkilöstön vahvaa ammattitaitoa ja moniammatillista tiimityötä. Suun terveydenhuollon tehtävänä on edistää ja ylläpitää kuntalaisten suun terveyttä järjestämällä ja kehittämällä laadukkaita suun terveydenhuollon palveluita**.**

Neuvola ja kouluterveydenhuolto toteutetaan lain-, asetusten ja valtakunnallisten ohjeistusten mukaisesti. Asiakasryhmänä ovat lapset ja nuoret perheineen sekä lasta odottavat perheet. Ennaltaehkäisevällä työotteella tuetaan terveyden ja mielenterveyden edistämistä, erityisen tuen tarpeen tunnistamista ja tuen oikea-aikaista järjestämistä.
Perustehtävän toteuttaminen edellyttää määrältään riittävää ja ammattitaitoista henkilöstöä, jonka johtaminen toteutetaan laadukkaasti.

Punaisena lankana on ennaltaehkäisevällä työotteella terveyden ja mielenterveyden edistäminen, erityisen tuen tarpeen tunnistaminen ja tuen oikea-aikainen järjestäminen.

Syntyvyys on Somerolla ollut nousussa:

Vuosi	syntyneitä
2008	85
2009	66
2010	70
2011	75
2012	77
2013	86

Työterveyshuolto:
Tarjota sopimuksen tehneiden yritysten työntekijöille, sopimuksen tehneille yrittäjille ja maatalousyrittäjille laadukkaita työterveyspalveluja, joiden sisältö sovitaan asiakasyritysten kanssa yksilöllisesti työterveyshuoltosopimusta laadittaessa. Noudattaa hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteita. Lakisääteiseen työterveyshuoltoon kuuluvat työpaikkaselvitykset (työolojen selvittäminen, suositusten antaminen ja seuranta), tietojen antaminen ja ohjaus, suojaintarpeen ja ensiapuvalmiuden arviointi, terveystarkastukset ja työkyvyn arvioinnit**.**

Haasteet ja epävarmuustekijät
Haasteena on Somerolla ja koko Suomessa väestön ikääntymisen mukanaan tuoma sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvu, lapsiperheiden ongelmien lisääntyminen, ongelmien kasaantuminen sekä ongelmien moninaisuus.

- Lakisääteisten tehtävien toteuttaminen tiukentuvassa taloustilanteessa
  - henkilökunnan saatavuuden turvaaminen
  - sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus
- Verkostoituminen muiden sektorien kanssa on laajaa ja aikaa vievää, vaikkakin tärkeää.
- Lääkäriresurssien kohdentuminen kouluterveydenhuoltoon on ollut niukkaa ja lastenneuvolassa lääkäri vaihtuu usein. Nämä lisäävät terveydenhoitajien työn vaativuutta.

Suun terveydenhuolto:
Terveydenhuoltolain tavoitteet ja velvoitteet (uutta suun terveydenhuollon 24/7 päivystys)
Henkilökunnan saatavuus
Sote -järjestämislakiin liittyvät muutokset

Työterveyshuolto:
Mahdollinen yhtiöittäminen. Parhaillaan haussa olevan työterveyslääkärin tehtävän täyttyminen. Asianmukaiset työtilat.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Terveyskeskuksen vastaanotto:
Henkilökohtaisten hoitosuunnitelmien laadinta asiakkaille

Suun terveydenhuolto:
Toiminnan painopisteenä on suun sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito; edellytyksenä ammattitaidon ja osaamisen jatkuva ylläpitäminen ja kehittäminen.
Suun terveydenhuollon toimintakäytäntöjä ja prosesseja pyritään jatkuvasti kehittämään tavoitteena vaikuttavuus, tuottavuus, taloudellisuus ja oikea resurssointi.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014 1.1-31-7.**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Sairaanhoidon vastaanotto/ käynnit					
Lääkäri	22 030	12 356			
Hoitaja	9 800	5 228			
Neuvola/ käynnit	**6 058**	**3 266**			
Kouluterveydenhuolto	2 229	1 317			

Lastenneuvola	1 629	800			
Muu terveydenhuolto	218	30			
Perhesuunnittelu-/ehkäisy	589	305			
Äitiysneuvola	1 174	627			
Seulonnat ja muut	219	187			
Suun terveydenhuolto/ käynnit	**11 107**	**6 064**			
Hammaslääkärikäynnit	7 551	4 346			
Suuhygienistikäynnit	3 210	1 631			
Hammashoitajakäynnit	346	87			
Mielenterveystyö/ käynnit	**2 825**	**1 481**			
Mielenterveystyö	2 556	1 403			
Päihdetyö	269	78			
Mittarit Käynti lääkärin luona yleislääkäri/nettokustannushinta / käynti hammaslääkäri / nettokustannushinta / käynti	 109 € 78 €	 113 € 80 €	 114 € 83 €		
Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa Natiivikuvauslaitteen uusiminen. Hammaslääkäripäivystyksen laajeneminen. Mahdollinen työterveyslääkäri/resurssin siirtäminen sairaanhoidon vastaanoton kustannuspaikalta.					

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Hoitosuunnitelmien laadinta (sairaanhoidon vastaanotto)***

   Mittari: hoitosuunnitelma laadittu kaikille monisairaille, jotka käyvät vastaanotolla yli 8 kertaa vuodessa

2. ***Terveellisiin ravintotottumuksiin ja ennaltaehkäisevään hoito-otteeseen ohjaavat vierailukäynnit kouluissa, kehitysvammaisten asumisyksiköissä/työpisteessä sekä pitkäaikaishoidon yksiköissä. (suun terveydenhuolto)***

   Mittari: käyntien lukumäärä

3. ***Vuonna 2014 laaditun kehittämissuunnitelman mukaisen toiminnan toteuttaminen (kuntoutus)***

   Mittari: raportti

4. ***Masennuspotilaiden varhaisen tunnistamisen tehostaminen ja tukiryhmän aloittaminen heille (mielenterveystyö)***

   Mittari: Toimintamalli masennuspotilaiden varhaiseen tunnistamiseen laadittu ja käytössä

5. ***Päihdeasiakkaiden omaisten huomioiminen. Käytänteiden luominen ja yhteistapaamiset asiakkaan ja omaisen kanssa (mielenterveystyö). Asiakkaan suostumuksella verkostotapaamisiin kutsutaan aina asiakkaan läheiset.***

   Mittari: Toteutuneet verkostotapaamiset kevät-syksy 2015

6. ***Talousarvioraamissa pysyminen (koko kansanterveystyö)***

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	837 399	738 550	689 050	727 050
Toimintakulut	-4 713 705	-4 465 250	-4 552 060	-4 552 050
Toimintakate	**-3 876 306**	**-3 726 700**	**-3 863 010**	**-3 825 000**
Poistot	-27 145	-23 000	-23 000	-50 000
Sisäiset tuotot	102 059	67 500	0	72 500
Sisäiset kulut	-539 884	-543 100	0	-557 200

Erikoissairaanhoito

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 5511
Tilivelvolliset: Johtava lääkäri

Toiminta-ajatus
Somerolaisten tarpeiden mukaisen erikoissairaanhoidon palveluiden hankkiminen tiiviissä yhteistyössä perusterveydenhuollon kanssa.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Erikoissairaanhoidon kustannukset ovat vuosittain kasvaneet. Vuoden 2015 osalta sairaankuljetuksen kustannukset ovat edelleen kasvamassa ja Varsinais-Suomen alueella monituottajamallin säilyminen on epävarmaa.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Asiakkaan hoitoketjuprosessin toimivuus. Asiakas hoidetaan oikeassa paikassa oikeaan aikaan ja kaupungin oma palvelutuotanto pystyy vastaamaan asiakkaan tarpeisiin siten, että erikoissairaanhoidon jonopäiviä ja siirtoviivemaksuja ei synny. Erikoissairaanhoidon osaamisen jalkauttaminen perusterveydenhuoltoon (erityisalojen, kuten psykiatrian tai geriatrian vastaanotot terveyskeskuksessa).

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014** 1.1. -31.7.	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Avokäynnit (kpl)	**kpl**	**kpl**			
TYKS	5 675	3 552			
Salon aluesairaala	7 138	4 380			
Psykiatrian erikoisala (Halikon sairaala)	1 916	1 043			
Loimaan aluesairaala	191	110			
Muut sairaalat (Turunmaa, Vakka-Suomi)	49	36			
Ensihoidon ja päivystyksen liikelaitos	255	146			
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri yht. kpl	**15 224**	**9 267**			
Forssan sairaala, kpl	**1 884**	**786**			
Hoitojaksot (kpl)					
TYKS	583	369			
Salon aluesairaala	812	481			
Psykiatrian erikoisala (Halikon sairaala)	37	19			
Loimaan aluesairaala	2	2			
Muut sairaalat (Turunmaa, Vakka-Suomi)	0	0			
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri yht. kpl	**1 434**	**871**			
Forssan sairaala, kpl	**222**	**120**			

Mittarit	€	€			
Avokäynnit (euroa)					
TYKS	2 009 019	1 203 517			
Salon aluesairaala	1 627 852	1 088 901			
Psykiatrian erikoisala (Halikon sairaala)	424 647	236 075			
Loimaan aluesairaala	76 851	48 013			
Muut sairaalat (Turunmaa, Vakka-Suomi)	15 981	17 957			
Ensihoidon ja päivystyksen liikelaitos	157 331	93 406			
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri yht. €	**4 311 680**	**2 687 869**			
Forssan sairaala, €	**278 895**	**162 911**			
Hoitojaksot (kpl)					
TYKS	2 733 742	2 249 804			
Salon aluesairaala	2 446 436	1 293 248			
Psykiatrian erikoisala (Halikon sairaala)	294 841	208 864			
Loimaan aluesairaala	5 548	6 138			
Muut sairaalat (Turunmaa, Vakka-Suomi)	0	0			
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri yht. €	**5 480 568**	**3 758 054**			
Forssan sairaala, €	**448 878**	**241 458**			

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. Siirtoviivemaksujen minimointi.

Mittari: Vertailu vuoteen 2014

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-11 492 803	-11 585 000	-11 835 000	-11 835 000
Toimintakate	**-11 492 803**	**-11 585 000**	**-11 835 000**	**-11 835 000**

Sosiaalityö

Kustannuspaikat: 5521 - 5642
Tilivelvolliset: sosiaalityön johtaja

Toiminta-ajatus
Sosiaalityön toiminta-ajatuksena on ylläpitää ja edistää yksilöiden, perheiden sekä yhteisöjen toimintakykyä ja sosiaalista turvallisuutta sekä parantaa asiakkaiden elämänhallintaa erilaisin sosiaalityön keinoin. Sosiaalityön keinoja ovat lasten ja aikuisten turvallisten ihmissuhteiden tukeminen, suotuisiin kasvuoloihin vaikuttaminen ja asiakkaiden omien voimavarojen ja itsenäisyyden tukeminen. Sosiaalityön päämääränä on yksilön ja yhteisön tukeminen niin sosiaalisia ongelmia ennakoivassa kuin korjaavassakin mielessä.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Sosiaalityön asiakkaat ovat aiempaa moniongelmaisempia. Sosiaaliset ongelmat myös kasautuvat pienelle ryhmälle ja osin ”periytyvät” sukupolvelta toiselle. Haasteena on vastata asiak-

kaiden moninaiseen palvelutarpeeseen ja sosiaalisten ongelmien periytymisen vähentäminen / pysäyttäminen.

Heikon taloudellisen tilanteen myötä työttömyyden kasvu voi aiheuttaa monenlaisten sosiaalisten ongelmien lisääntymistä. Työvoimatoimiston Someron palvelupisteen mahdolliset muutokset aiheuttavat haasteita työttömien asioinneissa sekä aikuissosiaalityön palveluissa.

Henkilöstöresurssien suhteen suurena haasteena on pätevien sosiaalityöntekijöiden rekrytoiminen. Lakimuutoksen myötä sosiaalityöntekijöiden rekrytoiminen vaikeutuu entisestään, mikäli lastensuojelun sosiaalityöntekijän tehtäviin ei voi edes epäpäteväksi palkata enää sosionomia (AMK). Hallituksen esittämän sosiaalihuoltolain muutoksen mukaisesti jatkossa epäpätevänä lastensuojelun sosiaalityöntekijänä voi työskennellä, kun on suorittanut sosiaalityöstä valtio- / yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkinnon. (Katso ehdotus: laki lastensuojelulain muuttamisesta § 13 c).

Vuosien 2011–2013 välillä sosiaalityön työryhmä pystyi hienosti panostamaan ennaltaehkäisevään työotteeseen, mikä on näkynyt lastensuojelun ns. raskaampien toimenpiteiden vähentymisenä. Vuonna 2014 työntekijärekrytointivaikeudet ovat aiheuttaneet painopisteen siirtymisen korjaavalle puolelle ja tilannetta yritetään nopeasti korjata.

Sosiaalihuoltolain muutosta koskevan hallituksen esityksen mukaisesti osa lastensuojelun avohuollon tukitoimista tulee siirtymään sosiaalihuoltolain mukaisiksi palveluiksi, jonka mukaisesti kunnille syntyy velvoite järjestää palveluita myös ilman lastensuojelun asiakkuutta. Esityksen johdosta avohuollollisia palveluita tullaan tarjoamaan entistä suuremmalle asiakasryhmälle ja palveluntarpeen odotetaan kasvavan.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Sosiaalityön painopistettä tulee edelleen suunnata ennaltaehkäisyyn. Tarkoituksena on ongelmien parempi tunnistaminen jo varhaisessa vaiheessa minkä myötä turvataan varhainen tuki ja puuttuminen. Yhteistyötä neuvolan, päivähoidon, koulun sekä muiden yhteistyötahojen kanssa tulee kehittää ja tiivistää.

Mahdollinen lakimuutos työmarkkinatuen kuntaosuuden laajentamisesta 300 päivää työmarkkinatukea saaneisiin merkitsee toteutuessaan merkittävää kustannusten kasvua ns. sakkomaksujen kohdalla. Hallintokuntien välisen yhteistyön tiivistäminen ja kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen mm. ryhmätoimintoja lisäämällä on aikuissosiaalityön vuoden 2015 kehittämisen painopistealue.

Aikuissosiaalityön, päihdehuollon ja mielenterveystyön palveluita sekä monialaista yhteistyötä kehitetään Kaste-hankkeen puitteissa (2013–2015). Tavoitteena on kehittää palveluprosesseja erityisesti pitkäaikaistyöttömien, pitkäaikaisten toimeentulotukiasiakkaiden ja nuorten aikuisten osalta moniammatillisesti.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014 5.8.**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Lastensuojelun sijoitukset	29	17	17		
Lastensuojeluilmoitukset	167	103	120		
Isyyden tunnustaminen	63	31			
Elatussopimukset	103	53			
Huoltosopimukset	80	51			
toimeentulotuki/ taloudet	284	254	284		
-joista pitkäaikaisia (yli 6 kk)	103	70	90		
Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat	81	54	100		
Sakkomaksut/ hlöä		78	80		

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa
Varhaiskasvatus siirtyy sivistystoimen alaisuuteen.
Uuden sosiaalihuoltolain ja tehtävärakennemuutoksen myötä sosiaaliohjaajien tarve todennäköisesti lisääntyy. Isyyslakiin on tulossa muutos, jonka mukaisesti selkeät isyyden tunnustamiset siirtyisivät pois sosiaalitoimen vastuulta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Painopisteen vakauttaminen ennaltaehkäiseviin palveluihin (varhaisen puuttumisen toiminnan tehostaminen, jolloin lastensuojelun ns. raskaiden toimenpiteiden osuuden laskusuunta jatkuu).***

   Mittari: Talousseuranta (kustannusten ja suoritemäärän kasvun hidastuminen)

2. ***Kuntouttavan työtoiminnan ryhmätoimintojen lisääminen.***

   Mittari: Työmarkkinatuen kuntaosuuslaskutuksen kasvu hidastuu.

3. ***Kaikki hallinnonalat käsittävän työllistämisprosessin kehittäminen.***

   Mittari: Prosessikuvaus ja työmarkkinatuen kuntaosuusmaksun kehitys.

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	625 615	634 300	583 800	618 800
Toimintakulut	-4 095 557	-4 096 480	-4 216 380	-4 216 380
Toimintakate	**-3 469 942**	**-3 462 180**	**-3 632 580**	**-3 597 580**
Poistot	-2 000	-1 300	-1 300	0
Sisäiset tuotot	53 625	26 700	0	28 700
Sisäiset kulut	-181 466	-155 600	0	156 000

Vanhustyö

Kustannuspaikat: 5711 - 5751
Tilivelvolliset: kotihoidon osastonhoitaja, osaston osastonhoitaja, palveluasumisen esimies

Toiminta-ajatus
Toiminnan tarkoituksena on turvata kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat kotihoidon palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Tavoitteena on yhtenäistää palveluiden pääsyyn ja palveluiden toteutukseen liittyvät toimintakäytännöt.

Kotihoito:
Antaa Someron kaupungin kotihoidon palveluita niitä eniten tarvitseville. Someron kaupungin kotihoidon palveluja järjestetään asiakkaille laadukkaasti ja oikeudenmukaisesti.

Terveyskeskuksen osasto:
Osastoilla pyritään ihmisläheiseen, toimintakykyä ja kuntoutusta tukevaan työskentelyyn.

Tehostettu palveluasuminen:
Tehostettu palveluasuminen on tarkoitettu ikäihmisille, jotka tarvitsevat ympärivuorokautista hoitoa ja valvontaa, eivätkä enää selviydy kotona omaisten ja/tai kotihoidon ja sen tukipalvelujen turvin, eikä heidän terveydentilansa edellytä laitoshoitotasoista hoitoa. Tehostettu palveluasuminen perustuu yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan, jossa asiakkaan jäljellä olevia voimavaroja tuetaan ja häntä kannustetaan omatoimisuuteen.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Someron asukasluku pienenee jatkuvasti. Vanhustyön alueella koulutetun työvoiman saatavuus on heikentynyt varsinkin lyhytaikaisten sijaisuuksien kohdalla. Vanhustyön alueella työntekijöiden sairaslomien määrä on huomattava ja yksilön lisäksi sairauspoissaolot kuormittavat työyhteisöä.

Kotihoito:
- Asiakkaiden palvelutarpeen kasvu/ asiakaskohtaiset kotikäyntimäärät edelleen kasvaneet.
- Someron maantieteellinen laajuus - palvelun tarjoaminen haja-asutusalueille taajama-alueen mukaisena erittäin vaikeaa nykyisten resurssien puitteissa
- Erikoissairaanhoidosta tulevien asiakkaiden tarpeen arviointi vaikeaa (esim. dialyysi).
- Sijaisten rekrytointi vaikeutuu koko ajan.
- Varahenkilöstön huono saatavuus.

Terveyskeskuksen osasto:
- Erikoissairaanhoidosta tulevien asiakkaiden jonopäivien ennakoimattomuus
- Potilaiden kotiuttaminen.
- Sijaisten ja vakinaisen henkilöstön rekrytointi vaikeutunut

Tehostettu palveluasuminen:
- Koulutettujen työntekijöiden saatavuus.
- Sairauspoissaolot.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Ikäihmisten kasvavaan palvelutarpeeseen vastaaminen edellyttää palvelujärjestelmältä kykyä joustavuuteen, uusien toimintojen ja teknologian käyttöön.
Henkilöstön osaamisen ja työssä jaksamisen kehittäminen ovat keskeisiä kehittämiskohteita. Työyhteisöissä järjestetään kohdennettua, työhyvinvoinnin tukemiseen tähtäävää koulututusta.

Kotihoito:
- Painopiste asiakkaissa, jotka tarvitsevat päivittäistä tai viikoittaista hoivaa ja apua.
- Saattohoidon kehittäminen.
- Optimoinnin myötä saatavan tiedon hyödyntäminen suunnittelussa.
- Mobiilien käyttöönotto.

Terveyskeskuksen osasto:
- Erikoissairaanhoidon jonopäivien lyhentäminen
- Yhteistyön kehittäminen kotihoidon ja palveluasumisen (Tervaskanto ja Katajakoti) kanssa.

Tehostettu palveluasuminen:
- Kehittyminen asukkaiden kodiksi (irti laitoshoidon kulttuurista)
- Omahoitajajärjestelmän kehittäminen
- Asiakaspalautteen kerääminen säännöllisesti

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2013	TA 2014	Taloussuunnitelma 2015	2016	2017
Kotihoidon käyntimäärä	116 368	120 000	125 000	130 000	135 000
Omaishoito, yli 65-vuotiaat (Maksuluokat 1 ja 2)	19 + 20	17 + 22	19 + 22		
Akuuttipaikat + hoivapaikat (tk:n osasto)	29 + 29	26 + 29	26 + 29	29	29
Jonopäivät	260		180		
Siirtoviivemaksut	80		40		
Tehostetun palveluasumisen paikat, oma tuotanto kpl	73	133	133		
Perhehoito	5	5	5	7	10

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa
Uusi tehostetun palveluasumisen yksikkö, palvelutalo Katajakoti otettiin käyttöön 1.9.2014 ja vuoden 2015 aikana vakiinnutetaan uusi yksikkö osaksi palvelutarjontaamme SAS-työryhmän johdolla.

Kotihoito:
Optimointi- ja mobiiliohjelmien käyttöönotto koko laajuudessaan.
Siirtyminen lääkkeiden koneelliseen annosjakeluun.

Terveyskeskuksen osasto:
Ylityökielto ja varallaolokielto.

Tehostettu palveluasuminen:
Palvelutalo Katajakodin käyttöönotto (täyttöaste enintään 40 paikan mukaan).

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

Vanhustyön yhteinen tavoite

1. ***Ikäihmisten kotona asumisen tukeminen.***

   Mittari: Kotona asuvien yli 80 -vuotiaiden suhteellinen määrä ei laske.

2. ***Vanhusten kuntouttavan päivätoiminnan kehittäminen.***

Kotihoito

3. ***Optimointiohjelman hyödyntäminen työn seurannassa.***

   Mittari: Kehittämissuunnitelma optimointiohjelmasta saadun tiedon perusteella tehty

4. ***Mobiiliohjelman käyttöönoton aloittaminen***

   Ohjelma käytössä.

5. ***Erikoissairaanhoidon jonopäivien lyhentäminen.***

   Mittari: Jonopäivät 2014 – 2015.

6. ***Yhteistyön kehittäminen kotihoidon palveluasumisyksiköiden kanssa.***

Mittari: Vuoden 2015 aikana pitkäaikaishoidon, tehostetun palveluasumisen ja lyhytaikaishoidon prosessi on laadittuna yhteistyössä tehostetun palveluasumisen ja kotihoidon kanssa.

Tehostettu palveluasuminen:

7. Yle-projektin käytäntöön jalkauttaminen ja selvitys Rauhankallion yksikön kehittämismahdollisuuksista palveluasumisen yksiköksi.

Mittari: Yle-projekti ja selvityksen valmistuminen.

8. Omahoitajajärjestelmän kehittäminen.

Mittari: Jokaisella asukkaalla omahoitaja, jonka vastuu kuvattu palvelusuunnitelmassa.

9. Jatkuvan asiakaspalautejärjestelmän kehittäminen.

Mittari: Asiakaspalautejärjestelmä, saadut vastaukset

10. Asiakasohjauksen kehittäminen yhtenäisenä Katajakodin kanssa.

Mittari: Prosessikuvaus tehostetusta palveluasumisesta.

	TP 2013	**TA 2014**	**Ltk:n esitys 2015**	**TA 2015**
Ulkoiset				
Toimintatuotot	2 455 127	2 436 200	2 649 100	2 824 800
Toimintakulut	-7 929 731	-9 367 540	-9 887 298	-10 066 080
Toimintakate	**-5 474 603**	**-6 931 340**	**-7 738 198**	**-7 241 280**
Poistot	-28 462	-23 000	-23 000	-15 400
Sisäiset kulut	-2 022 310	-2 148 500	0	-2 580 600

Kehitysvammatyö

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 5615, 5811 - 5813
Tilivelvolliset: vammaistyönjohtaja

Toiminta-ajatus
Vammaispalvelujen tehtävänä on järjestää vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaiset palvelut ja tukitoimet. Vammaispalvelulain tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä. Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla vammasta tai sairaudesta johtuen on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua arjen toiminnoista. Vammaistyön tavoitteena on edistää vammaisen henkilön itsenäistä selviytymistä ja vähentää vamman aiheuttamia rajoitteita tai esteitä. Vammaistyöhön voi ottaa yhteyttä, jos vamma tai sairaus aiheuttaa vaikeuksia esim. asumisessa, liikkumisessa tai kotona selviytymisessä.

Kehitysvammatyön tarkoituksena on edistää kehitysvammaisen henkilön sopeutumista yhteiskuntaan sekä turvata yksilöllisesti hänen tarvitsemansa kuntoutus, hoito ja huolenpito. Someron toimintakeskus järjestää työ- ja päivätoimintaa ensisijaisesti aikuisille kehitysvammaisille.

Toimintamuotoja ovat avotyö, alihankinta- ja käsityöt sekä päivätoiminta. Tuulentuvan ryhmäkodissa tarjotaan ympärivuorokautista asumista tukien kehitysvammaisen asiakkaan arjen toimintaa. Tuulentupa tarjoaa myös tilapäishoitoa kotona asuville sekä itsenäistä elämää harjoitteleville kehitysvammahuollon asiakkaille. Tuulentuvan ryhmäkodissa on 14 asuntoa. Tuulentuvan lisäksi asumista tarjotaan myös ohjatussa asumisessa. Ohjatussa asumisen asiakkaat asuvat yksin tai yhdessä tavallisissa kerrostalo- tai rivitaloasunnoissa, joihin ohjatun asumisen työntekijät antavat yksilöllisen tarpeen mukaisia ohjaus ja tukipalveluja**.**

Haasteet ja epävarmuustekijät

Vammaispalvelun asiakkaiden palvelun tarpeen ennustaminen on epävarmaa, koska asiakkaan palveluntarve voi tulla ajankohtaiseksi yllättäen vammautumisen myötä, tällöin isojakin ennakoimattomia kuluja voi aiheuttaa asunnon muutostyöt, runsas henkilökohtaisen avun tarve tai palveluasuminen. Toisaalta vammaispalvelun piirissä jo olevien asiakkaiden tarpeita voidaan ennustaa pidemmällä aikavälillä. Haasteena vammaistyössä on ollut hankaluus löytää tilapäistä asumista asiakkaille mm. omaishoidon vapaiden ajalle. Someron kaupungin palveluissa ei ole tarjolla tilapäistä tai pitkäaikaista asumista vaikeavammaisille asiakkaille, jolloin nämä palvelut joudutaan ostamaan ulkopuolelta.

Kehitysvammahuollon haasteena lähivuosien aikana on ratkaista lisääntyvä asumispalvelujen tarve. Kehitysvammahuollon ohjatun asumisen piirissä on ikääntyviä asiakkaita joiden fyysinen ja psyykkinen toimintakyky heikentyy eikä asuminen nykyisen tuen turvin, nykyisillä resursseilla ole enää mahdollista. Lisäksi jo opiskelun päättäneitä nuoria aikuisia kehitysvammaisia asiakkaita asuu edelleen lapsuuden kodeissaan, koska heille ei ole Somerolla tarjolla sopivaa asumismuotoa. Toimintakeskuksessa heikentyvä toimintakyky asettaa haasteita toiminnan muokkaamiselle niin, että asiakkaille kyetään edelleen tarjoamaan nykyisten resurssien puitteissa mielekästä päivätoimintaa avun tarpeen lisääntymisestä huolimatta. Kehitysvammahuollossa haasteita asettaa myös autismikuntoutus, johon ei tällä hetkellä ole riittävää osaamista eikä resursseja. Autististen kehitysvammaisten henkilöiden asuminen ja kuntoutus ostetaan pääasiassa Varsinais-Suomen erityishuoltopiiriltä.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Toiminnan painopiste vammaispalveluissa on vammaispalvelulain mukaisten palveluiden tuottaminen. Kehittämistarpeena on löytää toimiva malli vaikeavammaisten tilapäisen asumisen / intervallihoidon tarpeisiin vastaamiseen.

Kehitysvammahuollossa painopisteenä on asiakkaiden toimintakyvyn ylläpito ja kuntoutus. Toimintakeskuksessa kehittämistarpeena on myös toiminnan muuttaminen niin, että toimintakyvyltään heikentyneille asiakkaille kyetään tarjoamaan mielekästä päivätoimintaa kun työtoiminnassa toimiminen ei enää ole tarkoituksenmukaista. Asumisessa kehittämistarpeena on toiminnan vakiinnuttaminen Tuulentuvassa ja ohjatussa asumisessa työn kehittäminen niin, että se vastaa paremmin asiakkaiden lisääntyneeseen avun tarpeeseen.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014 30.6.**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Vammaispalvelu					
Kuljetuspalveluasiakkaat (kpl)	127	134	135	135	135
Henkilökohtaisen avun saajat (päätös kpl)	11	19	20	22	25
Vammaisten perhehoito (kpl)	1	1	1	2	2
Omaishoidontuki, alle 65-vuotiaat (kpl)	18	13	15	15	16
Kehitysvammahuolto					
Autetun asumisen paikat , ryhmäkoti (kpl)	14	14	14	14	14
Ohjatun asumisen asiakkaat (kpl)	8	13	14	16	17
Toimintakeskus asiakasmäärä (kpl)	46	45	45	47	47
Mittarit					
Vammaispalvelu					
Vammaisille annetut avustukset (1000 €)	200	139	200	233	234
Kuljetusavustukset (1000 €)	202	111	195	200	200

Asiakaspalvelujen ostot muilta (1000 €)	66	14	55	55	55
Muu kehitysvammatyö					
As.palvelujen ostot kuntayhtymiltä (1000 €)	431	202	390	390	390
As.palvelujen ostot muilta (1000 €)	120	83	165	187	195

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa
Ohjattuun asumiseen on siirretty huhtikuun 2014 alusta mielenterveystyön tehtäväalueelta vuoden 2014 loppuun saakka 0,5 ohjaajan resurssi. Ohjatun asumisen asiakasmäärä kasvoi huhtikuussa 8 asiakkaasta 13 asiakkaaseen. Vuonna 2015 ohjattu asuminen tarvitsee edelleen em. resurssin. Toimintakeskuksessa ehdotetaan 0,5 vammaisavustajan ja 0,5 ohjaajan tehtävien yhdistämistä ja muuttamista kokoaikaiseksi ohjaajan tehtäväksi vuoden 2015 aikana, jolloin pystytään vastaamaan asiakkaiden muuttuneisiin palveluntarpeisiin paremmin. Yhä harvempi asiakas kykenee alihankinta- tai käsityöpuolen työtoimintaan, ainakaan kokopäiväisesti, jolloin tilalle tulee kehittää muuta mielekästä toimintaa (musiikki, muut luovat toiminnat). Tuulentuvan ryhmäkotiin esitetään 0,5-1 työntekijän lisäystä, jotta asiakkaiden tuen tarpeeseen voidaan riittävästi vastata. Nykyisellään voidaan turvata asiakkaiden perushoito, mutta kehitysvammatyössä olennaisinta on asiakkaiden ohjaus sekä toimintakyvyn ylläpitoon tähtäävä kuntoutus. Ilman ohjausta ja jatkuvaa arjessa tapahtuvaa kuntoutusta asiakkaiden toimintakyky laskee ja he passivoituvat niin, että olemassa olevat ja jo opitut taidot katoavat ja ohjaajaa tarvitaan entistä enemmän mm. pukeutumisen, syömisen ja henkilökohtaisen hygienian hoitamiseen. Alkuperäisessä mitoituksessa ei ole otettu huomioon vastaavan ohjaajan hallinnollisten töiden hoitamiseen kuluvaa aikaa. Nykyisillä resursseilla 13–14 asiakkaan kanssa työskentelee aamu- ja iltavuorossa 2 ohjaajaa tai 1 ohjaaja ja laitosapulainen ja yövuorossa 1 ohjaaja.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Vammaispalveluissa vammaispalvelulain mukaisten palveluiden ja tukitoimien järjestäminen, erityinen huomio harkinnanvaraisten tukitoimien tarpeellisuuden arvioimiseen.***

   Mittari: Harkinnanvaraiset päätökset 2014-2015.

2. ***Toimintakeskuksessa kahden uuden ryhmän muodossa testataan, pystytäänkö niiden avulla vastaamaan asiakkaiden muuttuneisiin tarpeisiin: Chimes -kello ryhmä ja uudet parityöskentelyyn ja vertaistukeen perustuvat siivousryhmät aloittavat*** **toimintansa.**

   Mittari: Ryhmätoiminnasta laadittu asiakastyytyväisyyskysely

3. ***Toimintakeskuksessa tavoitteena on toiminnan pysyminen laadukkaana ja monipuolisena nykyisten resurssien puitteissa.***

   Mittari: Laadunseurantajärjestelmä käytössä

4. ***Asumisessa tavoitteena on vakiinnuttaa ohjatun asumisen uusi työskentelymalli toimivaksi palvelumalliksi. Tuulentuvan ryhmäkodissa tavoitteena on työn kehittäminen niin, että asiakkaiden yksilöllisiin tarpeisiin voidaan vastata entistä paremmin ja pystytään turvaamaan jokaiselle asiakkaalle myös arjessa tapahtuva kuntoutus.***

   Mittari: Laadittu asukkaiden kanssa yksilölliset palvelusuunnitelmat, joihin liitetty kuntoutussuunnitelma.

5. ***Tuulentuvan ja ohjatun asumisen yhteistyö mallien kehittäminen.***

Mittari: Kuvaus yhteistyökäytäntöjen lähtötilanteesta ja kehittymisestä vuoden 2015 aikana.

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	272 211	201 600	201 500	201 500
Toimintakulut	-1 391 797	-1 427 070	-1 420 730	-1 420 730
Toimintakate	**-1 119 585**	**-1 225 470**	**-1 219 230**	**-1 219 230**
Poistot	-4 798	-4 800	-4 800	-4 800
Sisäiset tuotot	4 040	9 500	0	7 700
Sisäiset kulut	-270 427	-296 000	0	-275 500

Olennaisin toiminnan muutos koskee asumista. Vuonna 2014 ohjattua asumista ryhdyttiin ohjaamaan enemmän yhteistyöhön Tuulentuvan ryhmäkodin kanssa. Samalla kehitettiin mallia, jossa ohjatun asiakkaiden tukipisteenä toimii Tuulentuvan ryhmäkoti, josta asiakkaat saavat tarvittaessa tukea ympärivuorokautisesti. Aikaisemmin ohjatussa asumisessa työskenteli yksi ohjaaja ja asiakkaat turvautuivat ohjaajan poissa ollessa toimintakeskuksen ohjaajiin. Toimintakeskus on kuitenkin avoinna vain arkisin klo 8-16 välillä. Nyt ohjatun asumisen ohjaaja tekee työvuoroja myös Tuulentuvan ryhmäkodissa ja Tuulentuvan ryhmäkodista muutama ohjaaja tekee työvuoroja myös ohjatussa asumisessa. Näin varmistetaan asiakkaiden kannalta tarpeeksi joustava työvuorosuunnittelu ohjattuun asumiseen, ohjaajan läsnäolo kaikkina päivinä, sekä kaikille asiakkaille riittävä tuki ja ohjaus. Vuoden 2015 aikana nyt aloitettua mallia kehitetään enemmän ja vakiinnutetaan ohjattuun asumiseen uusi toimintamalli tiiviissä yhteistyössä Tuulentuvan ryhmäkodin kanssa.

Sivistyslautakunta

Sivistystoimen hallinto

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 60 sivistystoimi
Tilivelvolliset: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus
Sivistystoimen yhteisenä tavoitteena on oman toiminnan jatkuva suunnitelmallinen tehostaminen ja kehittäminen. Laatutyötä tehdään vuosittain. Sivistystoimen kaikissa yksiköissä henkilökunnan pätevyysaste on korkea.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Lasten määrien väheneminen pienentää osaltaan myös valtionosuuksia. Tämä vaikuttaa sivistystoimen eri toimialojen tehtäväkuviin ja työmääriin merkittävästi joka vuosi. Kouluverkko aiheuttaa edelleen työn epätasaista jakautumista sekä taloudellisesti kalliita ratkaisuja. Valtuusto on päättänyt kouluverkkosuunnitelmasta 2013. Kaksoiskelpoisuudet ovat opetustoimessa eduksi ja jopa välttämättömiä tulevaisuudessa, koska oppilasmäärät vähenevät ja opetusvelvollisuudet on saatava täytettyä.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Tällä hetkellä sivistystoimen kolme tärkeintä investointikohdetta suunnitelmakaudelle ovat: koulukeskuksen uudisrakentaminen, tietoteknisten laitteiden, yhteyksien ja ohjelmien saattaminen ajan tasalle sekä kevyen liikenteen väylien rakentaminen.
Terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön vaatimus lähtee lainsäädännöstä.
Lukiolla tulee olla riittävät valmiudet sähköisten ylioppilaskirjoitusten harjoittelemiseen ja to-

teuttamiseen. Yhteisvalinta on jo muuttunut sähköiseksi 2.9.2013 alkaen ja yläkoulun valtakunnalliset kokeet ovat siirtyneet sähköiseen muotoon. Lisäksi sähköiset oppikirjat ja muu kirjallisuus ovat tulleet kouluihin ja kirjastoihin. Langattomat yhteydet ja toimivat sähköiset palvelut ovat tätä päivää. Digitaalisia oppimateriaaleja ja opetuksen tukena toimivia sovelluksia halutaan kehittää käytettäväksi internetissä myös pilvipalveluina. Opetusministeri Krista Kiuru on käynnistänyt ns. koulutuspilven kehittämishankkeen. Hanke tukee digitaalisten oppimateriaalien ja uusien toimintamallien kehittämistä.
Kevyen liikenteen väylät ovat puolestaan edullisia lähiliikuntapaikkoja ja ne edistävät muun muassa kuntalaisten arki-, hyöty-, kunto- ja terveysliikkumista. Liikunnalla ja oppimisella sekä työssä jaksamisella on selkeä positiivinen yhteys.
Sekä peruskouluun että lukioon on perustettu IT-ryhmä yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Ryhmien tehtävänä on kartoittaa Someron koulujen opetusteknologiatilanne ja saattaa koulujen laite- ja verkkoyhteydet hyvään toimintakuntoon.

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	103	0	0	0
Toimintakulut	-270 917	-288 360	-289 430	-289 430
Toimintakate	**-270 814**	**-288 360**	**-289 430**	**-289 430**
Sisäiset kulut	-19 781	-19 600	0	-21 000

Peruskoulutus

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 6100 Peruskoulutus
Tilivelvolliset: Rehtorit/koulunjohtajat, sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus
Somerolla annetaan laadukasta perusopetusta

Haasteet ja epävarmuustekijät
Oppilasmäärät ovat vähentyneet kaikissa muissa kouluissa paitsi Joensuun ja Kirkonmäen kouluissa. Joensuun koulussa oppilasmäärä kasvoi 16:lla edelliseen tilastointipäivään verrattuna ja Kirkonmäen koulussa 14:lla oppilaalla. Lastensuojelun kautta tulevien sijoituslasten määrä on koulutoimessa kasvanut vuosi vuodelta, mikä näkyy myös tehostetun ja erityisen tuen tarpeen kasvuna. Ikäluokat pienenevät n. 100 - 120:stä n. 70 - 75:een.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Opetussuunnitelmatyö on käynnistynyt jälleen. Tuntijako uudistuu ja ministeriö on asettanut tavoitteeksi; ”taata kaikille, syntyperän, taustan ja varallisuuden rajoittamatta, yhtäläiset mahdollisuudet ja oikeudet sivistykseen, laadukkaaseen maksuttomaan koulutukseen sekä täysivaltaisen kansalaisuuden edellytykset.” Opetussuunnitelman perusteet valmistuvat vuoden 2014 loppuun mennessä. Uusien opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti laadittujen paikallisten opetussuunnitelmien tulee olla hyväksyttyinä siten, että niiden mukaiseen opetukseen voidaan siirtyä 1.8.2016 alkavan lukuvuoden alusta lukien. Opetussuunnitelmatyötä laaditaan paikallisella tasolla vuoteen 2016 saakka. Sosiaalisen median hyödyntämistä jatketaan mm. oppilaanohjauksessa. Sähköisiä oppimisympäristöjä kehitetään.
Oppilashuoltolain muutokset aiheuttavat kehittämistarpeita oppilashuoltoryhmän toiminnassa.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TP 2013	TA 2014	Taloussuunnitelma		
			2015	2016	2017
Perusopetuksen oppilasmäärä (kpl)	917	915	903	877	841
Mittarit Perusopetuksen kulut/oppilasmäärä (€)	6 216	6 775	6 865	7 069	7 371

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Sähköisen oppimisympäristön kehittäminen yhdessä tietohallinnon kanssa.***
   - toimivat yhteys-, ohjelma- ja laitevalmiudet perusopetuksen ajankohtaisiin lakisääteisiin toimintoihin
     - investointimäärärahan saamisen jälkeen
       - tulosten tarkastelu kouluittain
         - arviointi, miten saadut varat ja teknologia riittävät koulujen tarpeisiin
   - pedanetin käyttöönoton seuranta
     - mitä ensimmäisenä vuonna tehtiin ja siitä seuranneet mahdolliset säästöt ja hyödyt verrattuna edellisvuoteen
   - koulutuksissa käyminen
     - koulutusten määrä ja niiden hyödyntäminen opetustyössä

2. ***Kestävän kehityksen ohjelman käynnistäminen asteittain kouluilla.***
   - kestävä kehitys koulun arjessa eri oppiaineiden näkökulmasta
     - käytännön yhteistyö ruokahuolto- ja siivouspalvelujen kanssa
     - Valonian hyödyntäminen ympäristökasvatuksessa.

3. ***Uuden oppilashuoltolain mukaisten käytänteiden kehittäminen.***
   - uuden lain edellyttämien toimenpiteiden toteutumisen valvonta

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	500 976	342 300	342 300	342 300
Toimintakulut	-5 678 576	-6 194 550	-6 044 570	-5 914 990
Toimintakate	**-5 177 600**	**-5 852 250**	**-5 702 270**	**-5 572 690**
Poistot	-21 690	-5 000	-5 000	0
Sisäiset tuotot	5 550	0	0	0
Sisäiset kulut	-2 233 282	-2 202 800	0	-2 291 500

Keskiasteen koulutus

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 6211 Lukio **Tilivelvolliset:** Lukion rehtori
Toiminta-ajatus Someron lukiossa annetaan laadukasta opetusta.
Haasteet ja epävarmuustekijät Lukion oppilasmäärä on 154. Someron lukion oppilasmäärä pysynee muutamana seuraavana vuonna n. 150:ssä, mutta vähentynee tämän jälkeen samassa suhteessa kuin perusopetuksen oppilasmäärä.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet Sähköiseen ylioppilaskirjoitukseen valmistautuminen ja sähköisten oppimisympäristöjen monipuolinen käyttöönotto. Yhteistyö lähilukioiden kanssa liittyen sähköisen yo-tutkinnon järjestämiseen ja etäopetukseen.					
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Lukion oppilasmäärä (kpl)	156	154	156	155	151
Mittarit Lukion kulut / oppilasmäärä (€)	5 814	6 097	6 018	6 057	6 218

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Sähköisen oppimisympäristön kehittäminen yhdessä tietohallinnon kanssa***
   - tavoitteena toimivat yhteys,- ohjelma- ja laitevalmiudet lukio-opintojen ajanmukaisen opetuksen toteuttamiseksi
     - edellyttää investointimäärärahaa: määrän arviointi
     - tietoteknisten varusteiden tarkastelu suhteessa ajanmukaisen opetuksen tarpeeseen
   - pedanetin käyttöönoton seuranta
     - mitä ensimmäisenä vuonna tehtiin ja siitä seuranneet mahdolliset säästöt ja hyödyt verrattuna edellisvuoteen

2. ***Sähköiseen ylioppilastutkintoon valmistautuminen***
   - ensimmäiset kokeet ylioppilastutkinnosta suoritetaan sähköisesti v. 2016 tieto- ja viestintätekniikkaa käyttäen ja kaikki tutkinnon kokeet tehdään sähköisesti v. 2019
     - kokeilut eri oppiaineissa
       - mahdollisimman monessa
     - yhteistyö eri lukioiden välillä
       - Koski ja Pöytyä
       - Forssa, Loimaa ja Urjala
     - teknologian ja laitteiden riittävyyden arviointi
       - opiskelijoiden omat laitteet
         - tavoitteena kaikilla omat
       - lukion hankkimat laitteet
         - reservi

3. ***Oppilaat valitsevat Someron lukion***
   - kuinka monta prosenttia Kiiruun yläkoulun päättäneistä valitsee Someron lukion jatkokoulutuspaikakseen
     - tavoitteena mahdollisimman moni lukioon menijä
   - kuinka monta prosenttia opiskelijoista tulee kuntarajojen ulkopuolelta
     - tavoitteena ryhmien täydentäminen taloudellisesta näkökulmasta

4. ***Uuden oppilashuoltolain mukaisten käytänteiden kehittäminen***
   - uuden lain edellyttämien toimenpiteiden toteutumisen valvonta

5. ***Valmistautuminen lukio-opetuksen järjestämislupahakuun.***

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	13 185	300	0	0
Toimintakulut	-967 552	-1 002 460	-996 210	-996 210
Toimintakate	**-954 368**	**-1 002 160**	**-996 210**	**-996 210**
Sisäiset kulut	-253 966	-271 700	0	-302 900

Vapaa sivistystyö

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 6511 Somero-opisto
Tilivelvolliset: Kurssisihteeri, sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus
Tuottaa kursseja sekä vapaa-ajan toiminnan tueksi että täydennyskoulutukseksi eri ammatti-ryhmille.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Väestön ikääntyessä kansalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä Somero-opiston rooli kasvaa ja opiston sekä perusturvan yhteistyön merkitys korostuu entisestään.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Somero-opisto on edelleen mukana viiden varsinaissuomalaisen opiston yhteisessä Osaava -hankkeessa, jossa keskitytään tuntiopettajien pedagogisten sekä didaktisten valmiuksien kartuttamiseen ja työssä jaksamiseen, opetuksen laadun ja sen arvioinnin kehittämiseen sekä sosiaalisen median ja IT -teknologian mahdollisuuksien hyödyntämiseen opiston opettamisessa, markkinoinnissa, viestinnässä ja verkostoitumisessa.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Opetustuntimäärä	4905	5000	4900	4900	4900
Taiteen perusopetuksen opetustuntimäärä (sisältyy kokonaisopetustuntimäärään)	186	280	360	360	360
Opiskelijamäärä	1319	1350	1350	1350	1350
Taiteen perusopetuksen opiskelijamäärä	54	65	65	65	65
Mittarit					
Nettokulut €/opetustunti (kuntien maksuosuus)	33,51	41,08	33,63	40,00	40,00
Bruttokulut €/opetustunti	85,67	91,15	82,63	90,00	90,00
Eläkeläisten osuus opiskelijoista (%)	28	28	29	29	30
Työttömien osuus opiskelijoista (%)	6	5	6	6	6
Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1-5)	4,5	4,5	4,6	4,6	4,6

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Järjestetään tuntiopettajille suunnattua koulutusta***
   - järjestetyt koulutukset vrt. aikaisempi vuosi

2. ***Toiminnan tehostaminen ja yhteistyön lisääminen toisen asteen koulutuksen järjestäjän kanssa***

- yhteistyö muiden koulutuksen järjestäjien kanssa
- kurssien määrän suhde kustannuksiin

3. Kurssien määrän kehitys

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	87 713	88 800	88 100	93 100
Toimintakulut	-374 547	-411 860	-402 490	-386 570
Toimintakate	**-286 834**	**-323 060**	**-314 390**	**-293 470**
Sisäiset tuotot	2 695	0	0	0
Sisäiset kulut	-45 476	-43 900	0	-28 300

Kirjastotoimi

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 6611 Kirjasto
Tilivelvolliset: Kirjastonjohtaja

Toiminta-ajatus
Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä.
(Kirjastolaki 1998, 2 §).

Haasteet ja epävarmuustekijät
Valtion- ja kuntatalouden muutokset (rahoitus), työn, opiskelun ja vapaa-ajan käyttömuotojen muutosten ja informaatioteknologian kehityksen vaikutukset kirjastonkäyttöön.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Painopisteet: laadukkaat kokoelmat, riittävä ja koulutettu henkilöstö, yhteistyöverkostot Kehittämistarpeet: sähköisen aineiston käyttöönotto, henkilöstön suunnitelmallinen lisäkoulutus ja käyttäjäkoulutus, vuorovaikutuksen tehostaminen.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Kokoelman muutos kpl (=hankinta-poistot)	2 059	3 000	3 000	2 500	3 000
Kirjastonkäyttö (=lainaus, käynnit), 1000 kpl	315	298	295	286	288
Oheistoiminnat kpl (käyttäjäkoulutukset, näyttelyt, tapahtumat)	145	145	145	150	155
Mittarit					
Hankinnat/(asukasluku/1000)	545,13	545	545	545	545
Lainaus/asukas	19,30	18,3	18	18	18,3
Käynnit/as	14,79	14	14	13	13
Lainan hinta/asukas	3,84	4	4	4	4
Taloudellisuus (=henkilöstökulut + aineistokulut): (käynnit + lainaus)	1,45	1,5	1,5	1,5	1,5

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa
Ei muutoksia tiedossa vuodelle 2015.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Laadukas kirjastotoiminta***

   Mittari: Valtakunnalliset vertailuluvut

2. ***Sähköisen aineiston käyttöönotto***

   Mittari: Toteutuminen.

3. ***Kirjastoautopalveluiden myynnin kartoitus ja siitä seuraavat toimenpiteet***

   Mittari: Toteutuminen.

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	17 646	12 600	10 300	10 300
Toimintakulut	-495 779	-518 170	-518 576	-518 570
Toimintakate	**-478 133**	**-505 570**	**-508 276**	**-508 270**
Poistot	-29 450	-1 000	-1 000	0
Sisäiset kulut	-204 633	-213 100	0	-224 200

Vapaa-aikatoimi

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 6811 Nuorisotoimi, 6911 Kulttuuritoimi
Tilivelvolliset: Nuoriso-ohjaajat, sivistysjohtaja, (Someron Kulttuuri ry)

Toiminta-ajatus
Nuorisotoimi
Tuottaa vapaa-ajanpalveluja nuorille ajan haasteet huomioiden.

Kulttuuritoimi
Someron Kulttuuri ry on yhdessä Someron kaupungin kanssa perustettu kulttuuriharrastamisen kattojärjestö. Sen tehtävänä on edistää kulttuuriharrastusta ja tuottaa kulttuuripalveluja toiminta-alueellaan yhteistyössä jäsenyhdistystensä sekä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Nuorisotoimi
Nuorten kiinnostus nuorisotointa kohti on vähentynyt johtuen tilojen vaihtumisesta.

Kulttuuritoimi
Liikunta- ja kulttuuripalvelujen ulkoistamisen myötä yhteistyön merkitys Someron Kulttuuri ry:n ja Someron Liikunta ry:n sekä muiden toimijoiden välillä korostuu. Tulevina vuosina on keskityttävä toiminnan sopeuttamiseen, myös ulkoisissa palveluissa, kiristyvä taloustilanne huomioiden. Kulttuuri ry on vakinaistanut paikkansa ja tavoitteena on toimia alueen suurimpana kulttuuripalveluiden tuottajana jatkossakin.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Nuorisotoimi
Nuorisotoimi jatkaa toimintansa kehittämistä nuorten keskuudessa vetovoimaiseksi ja kilpailukykyiseksi harrastus- ja ajanviettopaikaksi yhdessä Somero-opiston, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuritoimen sekä alueellisten muiden toimijoiden kanssa. Kouluissa toteutettava nuorisotyö on osoittautunut hedelmälliseksi ja sitä jatketaan. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi ns. etsivä nuorisotyö tekee kiinteää yhteistyötä opinto-ohjaajien ja oppilashuollon kanssa. Oppilaskunnat ja nuorisovaltuusto ovat tärkeitä elimiä tuomaan esille nuorten mielipiteitä. Sosiaalista mediaa hyödynnetään myös nuorisotoimessa.

Kulttuuritoimi
Someron Kulttuuri ry kehittää kaupungin kulttuuritoimintaa monipuolisten ja kaikkia ikäryhmiä palvelevien tapahtumien avulla. Yksittäisten tapahtumien lisäksi yhdistys järjestää kerho-, koulutus- ja kurssitoimintaa. Yhdistys järjestää tapahtumia itsenäisesti, mutta pääasiassa yhteistyökumppaniensa kanssa. Yhteistyötä paikkakunnan toimijoiden kanssa kehitetään edelleen entistä monipuolisemmaksi. Lisäksi etsitään uusia rahoituskanavia.

Someron Kulttuuri ry järjestää vuosittain vähintään 15 tapahtumaa yhteistyökumppaneineen tai itsenäisesti. Vuoden 2015 päätapahtumana järjestetään Rauli Badding Somerjoen tuotantoa juhlistava suurtapahtuma kesällä 2015.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Järjestettyjen tapahtumien lukumäärä					
Kulttuuritoimi	18	23	20	20	20
Nuorisotoimi	15	13	15	15	15

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa
Yhdistyksellä on palkattu kokopäiväinen kulttuurituottaja, jonka tehtävänä on johtokunnan päätösten toimeenpano ja operatiivinen toiminta. Yhdistys tarjoaa harjoittelupaikkoja kulttuurialasta kiinnostuneille. Määräaikaisia työntekijöitä palkataan projektikohtaisesti. Palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa ei ole tarpeen tehdä muutoksia, mutta toimintaa pyritään sopeuttamaan vallitsevan taloustilanteen ja nykykehityksen mukaan.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

Liikuntatoimi

1. Uimahalli- ja kuntosalitoiminnan jatkuva kehittäminen

Mittari: Kävijämäärien seuranta, kuntosalilaitteiston uusiminen, henkilökunnan säännöllinen kouluttaminen.

2. Liikunnan monipuolisten toimintaedellytysten ylläpitäminen ja seurayhteistyön laajentaminen

Mittari: Ohjattujen liikuntaryhmien ja liikuntaryhmiin osallistuvien määrän seuranta, salivuorojen jakaminen eri seuroille ja lajeille (vrt. kaventunut salitarjonta)

3. Erityisryhmien liikuntatarjonnan lisääminen

Mittari: Uusien ryhmien käynnistäminen

Nuorisotoimi

4. Yhteistyön lisääminen sosiaalitoimen kanssa
- etsivä nuorisotyö aikuissosiaalityön kanssa
- nuorisotyö perhetyön kanssa

5. Nuorisokahvilan toiminnan kehittäminen
- uusi tila – osallistaa nuoria toiminnan sisältöjen kehittämiseen
- tiedotus toiminnoista nuorille monipuolisesti

6. Kouluyhteistyömuotojen kehittäminen
- yhteistyömuotomahdollisuuksien selvittäminen nykyisessä koulukompleksissa

Kulttuuritoimi

7. Näkyvyyden ja tunnettavuuden edelleen parantaminen
- vertailutilastoa edellisiin vuosiin

8. Monipuolisen ja laadukkaan kulttuuritarjonnan tarjoaminen kaiken ikäisille
- tapahtumien järjestäminen eri ikäryhmät huomioiden

9. Yhteistyön kehittäminen paikkakunnan toimijoiden kanssa
- yhteistyöverkoston kasvattaminen

10. Suunnitelman laatiminen Kiiruun talon kalustuksen yhtenäistämiseksi
- suunnitelman laatiminen

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	33 307	800	250 800	250 800
Toimintakulut	-1 120 799	-1 162 810	-1 161 330	-1 151 330
Toimintakate	**-1 087 492**	**-1 162 010**	**-910 530**	**-900 530**
Poistot	-8 824	-8 900	-8 900	-8 800
Sisäiset kulut	-900 964	-887 200	0	-884 200

Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat: 6931, 6941 – 6944, 6951, 6961, 6971 **Tilivelvolliset:** Kasvatuspäällikkö
Toiminta-ajatus Lakisääteisten varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti koko kaupungin alueella.
Haasteet ja epävarmuustekijät Osaavan ja pätevän henkilöstön saatavuus. Kotihoidon tukeen liittyvien säädösten mahdollinen muuttuminen ja vaikutus. Varhaiskasvatusta koskevat asiakasmaksulakimuutokset ja niiden vaikutukset.

Perhepäivähoidon säilyminen hoitomuotona päiväkotihoidon rinnalla.
Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet Varhaiskasvatuksen hallinnon kehittäminen osana sivistystoimea ja yhteisten prosessien kehittäminen. Toimialojen välisen yhteistyön kehittäminen. Pedagogisen johtajuuden kehittäminen Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen. Kevään 2015 aikana varhaiskasvatukseen työstetään laadunhallintakäsikirja. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilojen yhteiskäyttö soveltuvin osin.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Hoitopäivämaksutuotot (1000 €)	403	440	420	420	420
Kotihoidon tuki (1000 €)	491	524	543	543	543
Kuntalisä (1000 €)	126	120	147	147	147
Mittarit Täyttö- ja käyttöaste Kuukausittainen seuranta kotihoidon tukea saavien lasten määrästä					
Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa Sivistystoimeen siirryttäessä muutoksia hallintorakenteeseen. Varhaiskasvatuspalveluiden monipuolisen kehittämisen mukana mahdollisesti tuomat rakenne- ja henkilöstöresurssimuutokset.					

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Uuden organisaation rakenteen kehittäminen sivistystoimessa***
   - Toimialan sisäisten synergiamahdollisuuksien hyödyntäminen.

2. ***Uuden oppilashuoltolain mukaisten käytänteiden kehittäminen***
   - uuden lain edellyttämien toimenpiteiden toteutumisen valvonta

3. ***Teknologian hyödyntäminen tuntiperusteisessa laskutuksessa***
   - tuntiperusteisen laskutuksen käyttöönotto
   - kustannusten seuranta ja kustannusten pitäminen kohtuullisena

	TP 2013	**TA 2014**	**Ltk:n esitys 2015**	**TA 2015**
Ulkoiset				
Toimintatuotot	498 322	476 700	476 700	505 700
Toimintakulut	-3 484 920	-3 732 540	-3 744 420	-3 744 420
Toimintakate	**-2 986 598**	**-3 255 840**	**-3 267 720**	**-3 238 720**
Sisäiset kulut	-742 261	-749 500	0	-797 100

Tekninen lautakunta

Tekninen hallinto

Kustannuspaikat: 8011 ja 8021
Tilivelvolliset: Tekninen johtaja (tietohallintopäällikkö)

Toiminta-ajatus
Tekniseen hallintoon kuuluu tietohallinto, toimihenkilöiden palkkoja ja erilaisia asiantuntipalveluja.
Tietohallinnon tehtävänä on välittää, tuottaa ja ylläpitää tietotekniikkaan liittyviä palveluja Someron kaupungin eri toimialoille.

Palvelut koostuvat suunnittelusta, konsultoinnista ja koulutuksesta, ohjelmistojen välityksestä sekä niiden käyttöönottotuesta. Tietohallinto huolehtii tarvittavien laiteresurssien saattamisesta eri toimialojen käyttöön. Lisäksi osasto tuottaa järjestelmien käyttöön ja tietoturvaan liittyviä ohjeistuksia. Toimialat vastaavat omaan toimialaansa liittyvien sovellusten käytöstä, perustietojen syötöstä ja ohjelman omaan toimintaansa soveltamisesta.
Tietohallintoon sisältyy kaupungin kaikki tietojärjestelmät, tietojärjestelmien tietoverkkoyhteydet, puhelinjärjestelmien tekniikka, kopiokonetekniikka sekä kaupungin osuudet seudullisissa tietojärjestelmissä.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Työasemien, palvelimien ja lisenssien kokonaismäärän lisääntyminen ja niiden ylläpidon hallinta. Sivistystoimen tulevaisuuden tarpeet, sähköinen yo-kirjoitus, sähköisten opetusmenetelmien lisääntyminen, infran vaatimusten kasvaminen.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Tietohallinnon tavoitteena on aktiivinen ja tiivis yhteistyö eri hallintokuntien kanssa. Näin eri hallintokuntien tarpeet ja kehityssuunnat tulevat tietohallinnon tietoisuuteen ja niihin osataan varautua tulevaisuuden varalta. 2015 tavoitteena on toteuttaa asiakaspalvelukyselyt hallintokunnittain sekä sähköisen kokouskäytännön laajentaminen muihin hallintokuntiin.
Alueellisten yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen, toimintamallien selvittäminen ja mahdollinen yhtenäistäminen.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
Työasemien lukumäärä lautakunnittain (kpl)			**2015**	**2016**	**2017**
Kaupunginhallitus	14	14	14	14	14
Maaseutulautakunta	5	5	5	5	5
Perusturvalautakunta	187	187	187	187	187
Sivistyslautakunta	307	307	307	307	307
Elinkeinolautakunta	2	2	2	2	2
Tekninen lautakunta	30	30	30	30	30
Ympäristölautakunta	12	12	12	12	12
Mittarit					
Kustannus €/työasema lautakunnittain:					
Kaupunginhallitus	119	115	116	117	118
Maaseutulautakunta	87	89	90	91	92
Perusturvalautakunta	149	159	161	163	164
Sivistyslautakunta	78	79	80	81	82
Elinkeinolautakunta	87	89	90	91	92
Tekninen lautakunta	156	158	160	162	163
Ympäristölautakunta	168	170	172	174	175

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. Teknisen toimialan organisaatiomallin kehittäminen.

Tietohallinto:

2. Tehdään asiakaspalvelukyselyt eri hallintokunnilta.

3. Sähköisen kokouskäytännön laajentaminen.

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	10 125	34 600	31 900	31 900
Toimintakulut	-1 060 266	-1 203 730	-1 316 580	-1 377 180
Toimintakate	**-1 050 141**	**-1 169 130**	**-1 284 680**	**-1 345 280**
Poistot	-28 362	-10 000	-10 000	-7 400
Sisäiset tuotot	746 292	737 100	0	763 500
Sisäiset kulut	-48 448	-66 900	0	-54 000

Tilahallinto

Kustannuspaikat: 8111 - 8151
Tilivelvolliset: Tilakeskuksen päällikkö

Toiminta-ajatus
Tilahallinto on toiminut kirjanpidollisesti ja hallinnollisesti keväästä 2004 teknisen lautakunnan alaisena tulosalueena. Tilahallinnon tulosyksiköinä toimivat kiinteistöjen ylläpito ja vuokraus, tilakeskuksen hallinto, ruokahuolto- ja siivouspalvelut sekä rakennuttamispalvelut.

Tilahallinnon toiminta-ajatuksena on järjestää kaupungin toimielinten käyttöön tarkoituksenmukaiset ja hyvätasoiset toimitilat tontteineen kilpailukykyiseen hintaan ja huolehtia kaupungin rakennusomaisuuden arvon säilyvyydestä ja tuottavuudesta.

Vuokra-asuntojen osalta tilakeskuksen tarkoituksena on luoda ja ylläpitää tarvetta vastaava huoneistotyyppijakautumaltaan tarkoituksenmukainen asuntokanta huomioiden, että vanhuksilla ja liikuntarajoitteisilla on mahdollisuus käyttää osaa asunnoista. Toteutetaan vuokra-asuntojen fuusio.

Toiminta-ajatustaan tilahallinto toteuttaa ostamalla, myymällä, rakennuttamalla ja vuokraamalla kiinteistöjä ja huoneistoja tilantarpeiden tyydyttämiseksi mahdollisuuksiensa mukaan. Lisäksi tilahallinto tuottaa erillispalveluina ruoka- ja siivouspalveluja.

Ruokahuolto
Ruokapalvelujen toiminta on lailla säädettyä. Ruoan tarjoamisen tarkoituksena on edistää asiakkaiden hyvinvointia ja tarjota asiakasryhmille ravitsevaa sekä mieluisaa ruokaa. Päiväkodeissa ja kouluissa ruoan lisäksi ruokakasvatus on olennainen osa oppimista. Ikääntyville ruoka on päivän kohokohta auttaen paranemaan sairauksista. Ruokapalveluilla on tärkeä rooli

hyvinvoinnin, terveyden, arjessa jaksamisen, kasvatuksen ja elämysten luomisessa. Raaka-aineiden hankinnassa etusija on turvallisilla, kotimaisella ja lähialueella tuotetuilla elintarvikkeilla.

Siivouspalvelut

Siivouspalvelujen toiminta-ajatuksena on luoda omalta osaltaan toimintaedellytykset kaupungin tiloissa työskenteleville ja toimiville asiakkaille. Siivouspalvelut ylläpitävät ja parantavat tilojen puhtaus- ja hygieniatasoa vaikuttaen terveyteen, hyvinvointiin sekä toimintaympäristön viihtyvyyteen.

Haasteet ja epävarmuustekijät

Tilahallinto ja kiinteistöjen kunnossapito

Kiinteistöjen kasvava korjausvelka.

Ruokahuolto

Vuonna 2015 aloitetaan Kiiruun koulun uudisrakennus ja Terveyskeskuksen keittiön saneeraus: haasteena on ruokatuotannon turvaaminen ja järjestäminen.

Haastetta ruokapalvelujen toimintaan tuo myös toimialojen yhteistyön sekä yhteisen näkemyksen kehittämistarve ruoka-asioissa. Se näkyy rauhattomina ruokailutilanteina päiväkodeissa ja kouluissa. Ruoka- ja makukasvatus pitää ottaa varhaiskasvatuksen ja koulujen opetussuunnitelmiin sekä lisätä toimialojen henkilökunnan osaamista. Ikääntyvien osalta hoitosuunnitelmissa tulee ravitsemuksen tarve ja siihen liittyvät toimenpiteet ottaa huomioon.

Kaupungin talouden heikkeneminen aiheuttaa haastetta toiminnan suunnittelemiseen. Talouden heiketessä voidaan helposti ajatella kustannussäästöjä vain operatiivisella tasolla. Tärkeää on ymmärtää, että vain asiakaslähtöisyys on lääke tuloksellisuuden parantamiseen. Siihen tulee panostaa: toimialat, ruokapalvelu sekä asiakkaat on otettava mukaan toiminnan suunnittelemiseen ja toiminnan suuntaamiseen uudelleen. Vain syöty ruoka auttaa.

Siivouspalvelut

Siivouspalvelun haasteena ovat toimintojen ja työympäristöjen muutokset, jotka vaikuttavat resurssien ohjaamiseen. Yleisesti ottaen työntekijöiden ikääntyminen ja pätevän työvoiman saaminen ovat haasteellisia. Usein myös tilaajan ja tuottajan epäyhtenäiset näkemykset laatuvaatimuksista aiheuttavat ongelmia.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

1. Huolehtia omistajan intressistä kaupungin omistamissa kiinteistöissä niin, että ne säilyttävät arvonsa teknisesti ja toiminnallisesti sekä ovat turvallisia käyttää.
2. Luoda järjestelmä, jonka avulla hallitaan kiinteistöomaisuutta ja sen käyttöä sekä vuokrausta niin, että kaupunginvaltuuston/-hallituksen asettama tuottovaatimus saavutetaan.
3. Luoda kannustava sisäinen vuokrausjärjestelmä, joka tuo esiin kiinteistöjen todelliset käyttökustannukset ja samalla ohjaa vuokralaisia tilojen tarkoituksenmukaiseen ja taloudelliseen käyttöön.
4. Huolehtia ammattitaitoisen kiinteistönhoitohenkilöstön ja palveluyrittäjien avulla kiinteistöjen hoitoon liittyvistä tehtävistä.
5. Huolehtia ammattitaitoisen kunnossapitohenkilöstön ja palveluyrittäjien avulla rakennusten kunnossapitotöistä, joilla rakennuksista poistetaan vikoja ja kuluneisuutta.
6. Tuottaa ammattitaitoisen ruokapalveluhenkilöstön avulla taloudellisesti terveellistä, maukasta ja vaihtelevaa ruokaa ottaen huomioon asiakasryhmien erityistarpeet.
7. Tuottaa ammattitaitoisen siivouspalveluhenkilöstön avulla taloudellisesti laadukkaita siivouspalveluita siten, että kiinteistöjen kunto säilyy hyvänä mahdollisimman pitkään ja puhtaustaso vastaa toimintojen edellyttämää tasoa.
8. Keskittää tilakeskukseen johtamis- ja osaamisresurssit huolehtimaan kaikesta kiinteistöomaisuuteen liittyvistä kysymyksistä; hankeselvitykset, suunnittelu, rakennuttaminen, isän-

nöinti, vuokraus sekä ruoka- ja siivouspalvelu.

9. Uudet vuokra-asunnot ja asuinalueet tehdään sosiaalisesti heterogeenisiksi ja asuinympäristöt viihtyisiksi sekä lapsiystävällisiksi mm. varaamalla pihoihin riittävän laajat viheralueet ja leikkipaikat. Asukkaiden omatoimisuutta asuinympäristön kehittämisessä tuetaan mm. huolehtimalla siitä, että asuntoalueille tulevat riittävät tilat yhteisiä toimintoja varten.

Ruokahuolto

10. Asiakaslähtöisen strategian ja yhteisten tavoitteiden luominen. Toiminnan aloittaminen.
11. Kotimaisen ja lähiruoan käyttämisen edistäminen.
12. Keittiöverkon ja ruokatuotannon suunnittelu järkevästi (esim. ruokatuotannon ajankohtien ja tapojen uudelleen määrittely kotipalveluaterioissa, tai päiväkotien ruokapalvelutyön uudelleen arviointi).

Siivouspalvelut

Toiminnan painopistealueena ovat yhteistyö toimialojen kanssa sekä yhteisen näkemyksen luominen sopimustasolla.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Kiinteistöjen kerrosalaneliöt (m^2)	65 053	67 736	65 353	65 353	65 353
Mittarit					
Kiinteistöjen k-pitomenot (€/m^2)	12,56	18,64	16,22	17,00	17,20
Kiinteistöjen hyödykemenot (€/m^2)	22,03	23,35	22,90	23,35	22,50
Kouluaterian hinta/oppilas (€)	2,86	2,90	2,98	3,07	3,17
Perusturvan aterian hinta/henkilö (€)	3,47	3,54	3,65	3,75	3,86
Lähiruokapäivät (kpl/kk)	4	4	4	4	4
Jäteruoan määrä (%)					

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Tilapalvelut

Tilapalveluiden vastuualueella on ollut henkilöstöä 1.1.2000 yhteensä 5,5 + 10 henkilöä ja vuoden 2013 lopussa 6 henkilöä. Henkilöstövähennys on yhteensä 9,5 henkilöä. Hallinnon osalta on yhden henkilön poistuma hoidettu tehtävien uudelleen järjestelyjen kautta ja yksi henkilö on siirtynyt osa-aika eläkkeelle (työaika 60 %).

Tällä hetkellä tilapalveluissa hankitaan ostopalveluina mm. osittain vuokrien perintä, osa kiinteistönhoito- ja kunnossapitopalveluista. Muut vastuualueen tehtävät hoidetaan omana työnä ja ostopalveluna.

Rakennuttamispalvelut

Rakennuttamispalvelut hoidetaan samalla organisaatiolla ja ostopalveluna. Palkkakustannukset kohdennetaan lähes kokonaan investointikohteille, joten ne eivät rasita käyttötalousmenoja. Omana työnä ja ostopalveluna hoidetaan rakennuttaminen ja hankesuunnittelu. Kustannusarviot hoidetaan osittain omana työnä ja osittain ostopalveluna. Erikoissuunnittelu ja urakointi hoidetaan ostopalveluina.

Ruokahuolto

Keittiöiden saneeraus aiheuttaa vielä epäselviä muutoksia. Jos päädytään ratkaisuun, jossa esim. kotipalveluaterioita lähetetään osittain jäähdytettynä, tarkoittaa se toiminnan painopisteen siirtymistä viikolle. Viikonlopputyön vähentäminen vaikuttaa kustannuksia vähentävästi sekä tehostaa toimintaa myös viikolla.

Siivouspalvelut

Kouluverkkomuutokset tuovat mukaan myös muutoksia siivouspalveluihin.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

Kiinteistöjen kunnossapito:

1. ***Kiinteistöjen kuntoa ylläpidetään suunnitelmallisella korjaus- ja huoltotoiminnalla ja kiinteistöjen arvoa ja kehittymistä seurataan mm. järjestämällä kiinteistössä vähintään yhden (1) kerran vuodessa kiinteistökatselmus yhteistyössä käyttäjien kanssa.***

   Mittari: Kiinteistöjen menot eroteltuina korjaus-, kunnossapito- ja ylläpitomenoihin sekä käyttöhyödykemenoihin (sähkö, lämpö, vesi).

2. ***Tehdään kiinteistöille kuntokartoitukset sekä laaditaan kiinteistöstrategia.***

   Mittari: PTS laaditaan toimitiloille.

3. ***Luovutaan määrätietoisesti kaupungin kannalta tarpeettomista kiinteistöistä myymällä niitä, käyttämällä maanvaihdossa ja viime kädessä purkamalla niitä.***

   Mittari: Listataan ja arvotetaan kaikki kaupungin kiinteistöt ja osakehuoneistot sekä myydään tarpeettomat (kiinteistöstrategian pohjalta).

4. ***Kiinteistöstrategiaan laaditaan energiatehokkuussuunnitelma (osa-alueina: kiinteistöjen energiakäyttö (lämpö, sähkö, vesi), laitesähkö ja muu energiankäyttö (koneet). Tavoitteena on energian kokonaiskulutuksen vähentäminen 25 % vuoteen 2018 mennessä vuoden 2012 tasoon verrattuna.***

Siivous:

5. ***Seurataan siivouksen suoritteiden arvoja***

Ruokahuolto:

6. ***Ympäristövastuuta ja toiminnan tehokkuutta arvioidaan seuraamalla jäteruoan määrää.***

7. ***Lähiruokapäiviä neljä kertaa kuukaudessa***

8. ***Seurataan ruokahuollon suoritteiden arvoja ja erikseen lähiruokapäivien suoritteiden arvoja.***

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	1 752 149	1 750 100	1 530 300	1 530 300
Toimintakulut	-5 560 619	-6 049 160	-6 012 010	-5 995 370
Toimintakate	**-3 808 470**	**-4 299 060**	**-4 481 710**	**-4 465 070**
Poistot	-1 403 397	-1 463 200	-1 708 000	-1 710 000
Sisäiset tuotot	6 568 817	6 861 700	7 055 700	7 381 100
Sisäiset kulut	-245 303	-220 500	-221 500	-216 100

Liikennealueet ja yleiset alueet

Kustannuspaikat: 8211 -8511
Tilivelvolliset: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus
Katujen kunnossapidossa huolehditaan katuverkoston rakenteellisesta kunnosta, talvi- ja kesäkunnossapidosta ja pyritään siten parantamaan liikenneturvallisuutta.
Katuvalaistuksessa ylläpidetään ja uusitaan olemassa olevaa katuvaloverkkoa sekä rakennetaan uutta.
Puistoalueilla tarjotaan kaupungin asukkaille mahdollisuuksia ulkoiluun ja lisätään viihtyvyyttä asuinalueilla.
Leikkipaikoilla lisätään puistojen käyttöastetta ja tarjotaan kasvaville lapsille virikkeitä fyysiseen aktiviteettiin.
Tori tarjoaa paikan paikallisten tapahtumien pitopaikkana sekä toimii säännöllisenä myyntipaikkana pientuottajille.
Muut yleiset alueet (esim. matonpesupaikat, pulkkamäet) tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden omatoimiseen aktiviteettiin.
Jätehuollossa vanhojen kaatopaikkojen sekä maankaatopaikkojen näytteidenotot ja tilan seuranta.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Kaupungin alueella on tiestöä, jonka rakennekerrokset on rakennettu 40 – 50 vuotta tai jopa sitä vanhemman ajan liikennemäärien ja ajoneuvopainojen mukaan.
Katuvalaistuksen osalta vanhat elohopealamput poistuvat vuoden 2015 alussa. Kaupungin n. 2000 kpl:n valaisimesta n. 1500 kpl on elohopeaa.
Puistojen kohdalla keski- ja pitkäntähtäimen toiminnan suunnitelmien tekeminen on nykyisillä resursseilla vaikea toteuttaa.
Leikkipaikkojen leikkivälineiden hankintaan on panostettu viime vuosina. Haasteena on keskipitkällä aikavälillä jatkaa välineiden uusimista tasaisesti.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Katujen osalta lisätään liikenneturvallisuutta rakentamalla kevytväyliä sekä siirretään raskas liikenne Jaatilan alueella kulkemaan toista reittiä.
Puistojen ja myös kiinteistöjen kohdalla lisätään organisaatioon (edes osa-aikaisesti) puutarhuri suunnittelemaan, toteuttamaan ja johtamaan puistojen sekä kiinteistöjen piha-alueiden suunnitelmallisempaa kohentamista. Määräaikaista henkilöä on tarkoitus hyödyntää myös työllisyydenhoitotehtävissä.
Katuvaloverkoston kohdalla tullaan poistamaan vanhoja elohopeavalaisimia ja siirtymään käyttämään energiatehokkaampia ja toimintavarmempia ratkaisuja kuten LED-teknologiaa.
Kulttuuri ry:n kautta ja heidän avustuksellaan lisätään erilaisten tapahtumien organisointia torilla.
Leikkivälineitä uusitaan pienissä erissä jatkuvasti, jolloin vältytään ”kerta rysäykseltä.”

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Kunnossapidettävät					
kaavatiet (km)	55	55	56	56	56
kevyen liikenteen väylät (km)	18,5	19	19,5	20	20,5
puistot (ha)	29	29	29	29	29
katuvalaistuspisteet (kpl)	1997	2020	2040	2060	2080
Mittarit					
Katujen kunnossapitomenot (€/km)	3800	3700	3800	3800	3800
Puistojen ylläpitokustannukset (€/ha)	3600	4800	4800	4800	4800

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

Katujen kunnossapito:

1. ***Huolehditaan katuverkostosta, sen rakenteellisesta kunnosta sekä liikenneturvallisuudesta ja selvitetään katuverkoston rakenteellinen kunto.***

2. ***Seurataan katujen kunnossapitomenoja***

3. ***Kehitetään kevyenliikenteen väylästöä (investointisuunnitelman mukaan).***

Puistot ja leikkipaikat:

4. ***Huolehditaan kaikkien puistojen siisteydestä, sekä leikkipaikkojen turvallisuusasiat huomioidaan (leikkikenttien turvatarkastukset).***

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	67 653	14 900	14 900	37 500
Toimintakulut	-495 437	-556 390	-692 570	-535 980
Toimintakate	**-427 785**	**-541 490**	**-677 670**	**-498 480**
Poistot	-614 722	-657 700	-657 700	-648 500
Sisäiset kulut	-53 034	-48 700	0	-36 000

Liikelaitokset

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	1 760	0	0	0
Toimintakulut	0	0	0	0
Toimintakate	**1 760**	**0**	**0**	**0**
Poistot	-4 480	-4 000	0	-3 600
Sisäiset kulut	0	-1 900	0	-1 900

Suojelutoimi

Kustannuspaikat: 8811 **Tilivelvolliset:** tekninen johtaja
Toiminta-ajatus Alueellisen pelastustoimen järjestäminen yhteistyössä Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa.

Haasteet ja epävarmuustekijät Kustannusten nousun hillitseminen ja palvelutason ylläpitäminen.

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	8 102	0	0	0
Toimintakulut	-654 776	-655 000	-675 000	-675 000
Toimintakate	**-646 673**	**-655 000**	**-675 000**	**-675 000**

Ympäristölautakunta

Tietoimi

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 9011 **Tilivelvolliset:** Maankäyttöinsinööri
Toiminta-ajatus Tietoimessa valmistellaan järjestäytyneiden yksityisteiden kunnossapito- ja perusparannusavustushakemukset sekä seurataan yksityistieverkon kuntoa ja annetaan tiekunnille ja yksityisteiden käyttäjille yksityisteihin liittyvää ohjausta ja neuvontaa. Tietoimeen sisältyvät myös tielautakunnan lakisääteiset tehtävät.
Haasteet ja epävarmuustekijät Tiekuntien haasteena on toiminnan jatkuvuus. Tietoimen haasteena on omalta osaltaan vastata tiekuntien mahdolliseen kasvavaan ohjaus- ja neuvontatarpeeseen.
Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet Tietoimessa pyritään ensisijaisesti ohjeistuksella ja neuvonnalla motivoimaan ja kannustamaan tiekuntia jatkuvaan hyvään tienpitoon ja yksityisteitä koskevan lainsäädännön noudattamiseen. Pysyvän asutuksen harventuessa yhä useamman yksityistien varressa tulee etsiä keinoja, jotta tiekunnille turvattaisiin toimintaedellytysten säilyminen ja siten tiestön hyvä kunto ja laatu.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Avustettavat yksityistiekilometrit (km)	515	515	515	515	515
Mittarit					
Avustusten piirissä oleva osuus yksityisteistä, %	67	67	67	67	67
Avustus/avustettava km, * 1. luokan tie n. €	490	490	490	490	490

*) Yksityistiet jaettu luokkiin 1-5 ja luokkakohtainen avustus pienenee luokan alentuessa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Yksityisteiden kunnossapitoavustusjärjestelmän tarkistaminen siten, että tietoimen henkilötyöpanosta voidaan siirtää yhdyskuntasuunnittelun valmistelutehtäviin.***

2. ***Järjestäytyneiden yksityisteiden kunnossapitoavustushakemukset valmistellaan päätettäväksi siten, että avustukset maksetaan lokakuun loppuun mennessä sekä perusparannusavustushakemukset sitä mukaa kuin pyydetyt hakemusasiakirjat liitteineen on toimitettu kaupungille***

3. ***Seurataan yksityistieverkon kuntoa pääosin vuotuisin tarkastuksin sekä tarvittaessa ilmoitusten perusteella.***

4. ***Tiekunnille ja yksityisteiden käyttäjille annetaan ohjausta ja neuvontaa ympäri vuoden.***

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	85	0	0	0
Toimintakulut	-201 600	-249 720	-249 720	-228 920
Toimintakate	**-201 515**	**-249 720**	**-249 720**	**-228 920**
Sisäiset kulut	-1 221	-400	0	-1 000

Rakennusvalvonta

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 9111
Tilivelvolliset: Rakennustarkastaja

Toiminta-ajatus
Rakennusvalvonnan tavoitteena on turvata hyvän ja viihtyisän rakennetun ympäristön säilyminen sekä edistää hyvää rakennustapaa ja ympäristöönsä sopivan rakennuskannan syntymistä.

Rakennusvalvonnan toimintaa säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki ja -asetus, Suomen rakentamismääräyskokoelma ja kunnan rakennusjärjestys. Rakennetun ympäristön ja maiseman suojelua koskevat myös esimerkiksi rakennussuojelulaki ja luonnonsuojelulaki.

Somerolla rakennuslautakuntana toimii kaupungin ympäristölautakunta. Sen alaisena toimii rakennusvalvontatoimisto.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Haasteena on jatkuvasti muuttuva lainsäädäntö. Yhden viranhaltijan on hallittava päätöksentekoon liittyvä juridiikka kokonaisuudessaan päätöksenteon oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi.

Organisaatiosta puuttuu erityislainsäädännön lakimies, josta johtuen päätöksentekoon liittyvä juridiikka on hallittava kokonaisuudessaan päätöksenteon oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Rakennusvalvonnan palvelutaso ja asiakastyytyväisyys pyritään säilyttämään.
Muuttuvan normiston ja lainsäädännön osalta päivitetään tietoja.

Varaudutaan pysyvän rakennustunnuksen käyttöönottoon.					
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Rakennuslupahakemukset, kpl	116	110	120	130	140
Toimenpidelupahakemukset, kpl	54	50	50	50	50
Rakentamiseen johtavat ilmoitukset, kpl	56	90	50	50	50
Rakennuslupiin liittyvät katselmukset, kpl	415	400	400	410	420
Mittarit					
Rakennusluvan keskimääräinen käsittelyaika, pv	14	21	21	21	21
Katselmusten keskimääräinen toimitusaika tilauksesta, pv	5	5	5	5	5

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Rakennuslupahakemukset käsitellään neljän viikon aikana siitä, kun hakemus on täydellisenä liiteasiakirjoineen jätetty rakennustoimistoon ja pyydetyt katselmukset suoritetaan viikon kuluessa katselmuksen tilaamisesta lukien.***

2. ***Rakentamisen yleistä ohjausta ja neuvontaa annetaan kahtena päivänä viikossa osan päivästä.***

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	84 676	80 900	80 900	80 900
Toimintakulut	-141 740	-147 447	-147 470	-147 470
Toimintakate	**-57 064**	**66 547**	**-66 570**	**-66 570**
Sisäiset tuotot	200	0	0	0
Sisäiset kulut	-24 644	-24 700	0	-25 500

Ympäristönsuojelu

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 9211 **Tilivelvolliset:** Ympäristönsuojelusihteeri
Toiminta-ajatus Ympäristölautakunta toimii kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena, jonka tehtävänä on huolehtia eri lainsäädännössä sille määrätyistä tehtävistä. Lisäksi sen tulee mm. huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä, ympäristön tilan seurannasta ja siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista ja ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valituksesta ja koulutuksesta. Sen tulee osallistua ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen, antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita muille viranomaisille ja edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa.
Haasteet ja epävarmuustekijät Ympäristönsuojelua koskeva lainsäädäntö on jatkuvassa muutostilassa. Aluehallintovirastolta on siirretty joitakin ympäristölupa-asioita kunnille ja kehitys saattaa jatkua. Ely-keskusten henkilöstön vähentäminen saattaa myös lisätä kuntien ympäristönsuojelutehtäviä ja heikentää Ely-

keskuksilta saatavaa neuvontaa. Vasta uusittu YSL edellyttää ympäristöluvanvaraisia laitoksia koskevan valvontaohjelman laatimista ja kyseisten laitosten järjestelmällistä valvontaa.

Ympäristönsuojelullinen näkökulma on huomioitava kaikilla toimialoilla, koska useimmat kaupunkia koskevat ympäristökysymykset, kuten esim. kaavoitus, rakentaminen, kaupungin metsien käsittely, viemäröinti, hankinnat jne. ratkaistaan muualla kuin ympäristötoimen alla.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet

Ympäristönsuojelun erityslaeissa määrättyjen lupa- ja valvontatehtävien säilyy toiminnan ensisijaisena painopisteenä.

Someron kaupungin voima on arvokkaassa ympäristössä: luonnossa, vesistöissä ja pohjavesissä ja ympäristön viihtyvyys on tärkeää esim. markkinoitaessa Someroa uusille asukkaille. Meidän tulee ottaa huomioon luontoarvot ja kehittää luonnonsuojelua kaupungin omilla mailla, kannustaa järvien rannoilla asuvia ja lomailevia työhön järviensä vesienlaadun parantamiseksi ja varmistaa, että pohjavesiä ei pilata. Luontoa on myös suojeltava liialliselta pohjaveden ottamiselta

Paimionjoki on keskeinen vesistöalue Somerolla ja sen vesiensuojelullista tilaa ja virkistyskäyttöä tullaan edelleen edistämään yhteistyössä Paimionjoki-yhdistyksen kanssa.

Jätehuollossa olisi runsaasti kehittämistarvetta ja tavoitteena tulee olla jätemäärän vähentäminen ja jätteen kierrätysmahdollisuuksien parantaminen.

Haja-asutuksen jätevesien käsittelyä on lain mukaan tehostettava muutaman vuoden kuluessa. Tämä tulee olemaan mittava ongelma valvonnan kannalta. Paras ratkaisu olisi mahdollisuuksien mukaan johtaa jätevedet kaupungin puhdistamolle, mutta esimerkiksi Länsi-Someron jätevesiosuuskunnan kohdalla viemärin rakentaminen on osoittautunut vaikeaksi. Viemärin laajentaminen myös Somerniemen suuntaan olisi tarpeellista. Kaupungin roolia viemäriverkon rakentamisessa tulee uudelleen harkita.

Ilmastonmuutos on koko maapallolla keskeinen ongelma ja kaikkien tulee tehdä voitavansa sen hallitsemiseksi. Someron kaupungin ilmasto-ohjelman laatiminen on käynnistetty ja sitä laaditaan yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa. Ohjelma on tarkoitus saada tehdyksi vuoden 2014 loppuun mennessä. Ilmasto-ohjelman ajantasaisuutta seurataan vuosittain.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Ympäristöluvat ja lupaehtojen tarkistaminen, (kpl)	10	3	7	7	7
Valvonta- ym. käynnit erilaisissa kohteissa, kpl	70	60	70	70	70
Mittarit					
Ympäristöluvan keskimääräinen käsittelyaika, kk	3	3	3	3	3

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Ympäristötoimen kesätyöntekijälle on esitetty määräraha vuodelle 2015.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

1. ***Ympäristölupahakemukset käsitellään rutiininomaisissa tapauksissa kolmen kuukauden kuluessa hakemusten jättämisestä.***

2. ***Ympäristölautakunnan alainen viranhaltija on omalla työpanoksellaan mukana edistämässä ympäristönsuojeluun tehtävää toimintaa toimimalla yhteistyössä Paimionjoki-yhdistyksen, mahdollisten jätevesiosuuskuntien, Valonian, Varsinais-Suomen – ELY-keskuksen, järvien hoitoyhdistysten ja vastaavien sekä kaupungin oman organisaation kanssa.***

	TP 2013	TA 2014	Ltk:n esitys 2015	TA 2015
Ulkoiset				
Toimintatuotot	75 555	4 900	4 900	4 900
Toimintakulut	-168 874	-99 640	-116 820	-116 820
Toimintakate	**-93 319**	**-94 740**	**-111 920**	**-111 920**
Sisäiset kulut	-9 431	-9 700	0	-9 400

Varsinais-Suomen Ely-keskuksessa on laadittu Paimionjoen yläosan hydraulinen mallinnus, jolla on selvitetty mahdollisuuksia vähentää vesistön yläosan säännöstelystä aiheutuvia haittoja. Säännöstelyn kehittämistä koskevissa neuvotteluissa, joissa ovat olleet mukana mm. Paimionjoki-yhdistyksen ja Someron kaupungin edustajat, on päädytty em. mallinnuksen pohjalta seuraaviin pitkän tähtäimen toimenpiteisiin: Hovirinnan säännöstelypadon korvaaminen pohjapadolla, pohjapato Painion luusuaan, Hovirinnankosken – Karjakosken välisen jokiuoman kunnostus ja Pajulanjoen valuma-alueen valumavesien pidättäminen. Ennen toteuttamista on tehtävä tarkempia suunnitelmia ja haettava patohankkeille aluehallintoviraston luvat. Varsinais-Suomen ELY-keskus on lupautunut maksamaan kustannuksista pääosan, mutta myös Someron kaupungin on kustannuksiin osallistuttava. Kustannusarvio on tässä vaiheessa vain alustava ja suunnittelukustannuksiakaan, jotka koskisivat vuotta 2015, ei tarkkaan tiedetä. Talousarvioehdotuksessa on arvioitu kaupungin kustannuksiksi vuonna 2015 20 000 euroa.

Yhdyskuntasuunnittelu

Kustannuspaikat tai vastuualueet: 9311, 9312, 9315
Tilivelvolliset: Maankäyttöinsinööri

Toiminta-ajatus
Kaavoitus
Kaavoituksessa tuotetaan toimivaa, taloudellista ja ympäristöön sopivaa yhdyskuntarakenteen suunnittelua Someron kaupungin, sekä maankäyttösopimuksiin perustuvin järjestelyin myös yksityisten maanomistajien tarpeisiin. Lisäksi annetaan kaavoitukseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta sekä hoidetaan kaavoitukseen liittyviä viranomaistehtäviä.

Mittaus- ja kiinteistötoimi
Mittaus- ja kiinteistötoimessa tuotetaan ja ylläpidetään kartta- ja paikkatietoaineistoja sekä toimitetaan edellä mainittuja aineistoja kaupungin oman organisaation ohella muidenkin tarpeisiin. Lisäksi toimitaan kaupungin edunvalvojana Maanmittauslaitoksen suorittamissa maanmittaustoimituksissa sekä annetaan yleistä neuvontaa ja ohjausta kiinteistöihin liittyvissä maanmittauksen kysymyksissä.
Maa-ainesvalvonta
Maa-ainesvalvontaan sisältyvät erilaiset maa-aineslain mukaiset maa-ainesten ottoon liittyvät viranomaistehtävät, kuten lupien ja ilmoitusten käsittely ja valmistelu sekä ainestenoton valvonta. Lupiin liittyvää valvontaa suoritetaan ensisijaisesti vuotuisin tarkastuskierroksin. Muuta maa-ainesten ottamiseen liittyvää valvontaa suoritetaan saatujen ilmoitusten ja muiden maas-

tokäyntien yhteydessä tehtävien havaintojen perusteella.

Haasteet ja epävarmuustekijät
Kaavoitus
Suurimmat paineet ja haasteet kohdistunevat parhaiden mahdollisten uusien asuin- ja yritysalueiden etsimiseen ja yhdyskuntarakenteen kannalta edullisen raakamaan hankintaan sekä paljon ristiriitoja sisältävien kaavahankkeiden eteenpäin viemiseen.

Toiseksi haasteeksi voidaan nostaa asemakaavojen ajanmukaisuus. Kunnan on lain mukaan jatkuvasti suoritettava asemakaavojen ajanmukaisuuden arviointia ja tarvittaessa kunnan on ryhdyttävä toimenpiteisiin vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseksi, mikäli kaava on merkittävältä osalta toteuttamatta. Yhtäältä Somerolla on paljon alueita, joiden kaavat ikänsä puolesta edellyttäisivät ajanmukaisuuden arviointia, toisaalta pääosin näillä alueilla täyttynee kaavan toteuttamisen kriteeri.

Mittaus- ja kiinteistötoimi
Lähivuosina suuria paineita kohdistunee kaupungin yleisten alueiden (erityisesti asemakaavan mukaiset katualueet) kiinteistönmuodostamiseen. Monien muiden kuntien tavoin Somerolla on kaavatiet vanhan rakennuslain aikaan otettu kunnan haltuun pääosin käyttöoikeudella lukuisilla kaavatien osilla ja maapohjaan liittyvät omaisuus- ja muihin omaisuusosiin liittyvät korvausjärjestelyt ovat jääneet hoitamatta. Vaikka ns. ensimmäisen asemakaavan mukainen katualue nykyisen lainsäädännön mukaan siirtyykin kunnalle omistusoikeudella, katualeen kiinteistömuodostukseen liittyvät järjestelyt vaativat omat lainsäädäntöön perustuvat toimenpiteensä. Asian hoitaminen edellyttää perusteellista ja huolellista työskentelyä jo pelkästään maanomistajien ja kaupungin oikeusturvan varmistamiseksi. Lisäksi tarvitaan mm. hyvää yhteistyötä valtion (maanmittaustoimitusten suorittaja) ja kaupungin organisaatioiden kesken ja riittävää resurssien varaamista molempiin organisaatioihin.

Maa-ainesvalvonta
Suurena haasteena on laajemmassa kuvassa mm. maa-ainesresurssien järkevän ja kestävän käytön ohjaaminen ja maa-ainesten oton jälkeisten ennallistamistöiden onnistuminen. Maa-ainesten oton lupakohteita on Somerolla ollut viime aikoina vajaat parisenkymmentä ja kotitarveottoilmoitukseen perustuvia kohteita lähes yhtä paljon, joten erityisesti jälkimmäisten kattava ja säännöllinen valvonta ei nykyresurssein ole mahdollista.

Toiminnan painopisteet ja kehittämistarpeet
Kaavoitus
Tulevina vuosina kaavoituksen kärkihankkeena on keskustaajaman osayleiskaavoitus, johon varaudutaan lisäpanostuksin myös kaavoitustoimen vuosittaisessa budjetoinnissa. Hankkeen yhteydessä selvitetään samalla asemakaavamuutosten tarpeita. Muita kaavahankkeita viedään eteenpäin tarpeiden ja kulloinkin käytettävissä olevien resurssien mukaan.

Someron kaupungin kaavoituksen tulevien vuosien toinen tärkeä tehtävä on kaupungin asuin- ja teollisuuskäyttöön tarkoitetun tonttivarannon turvaaminen. Kaupungin asuintonttien tarjonta on nykykysyntään nähden määrällisesti tyydyttävä, mutta liian yksipuolinen. Erityisesti yritysten tarpeeseen kaavoitetun rakennusmaan varanto on viime vuosina huvennut uhkaavasti. Yritysten käyttöön sopivia maa-alueita tulee jatkossa saada enemmän asemakaavoitettavaksi. Painopiste tulevassa yritysalueiden kaavoittamisessa tulee nimenomaan olla kaavoitettavan alueen sopivuudella käyttötarkoitukseensa maan rakennusominaisuuksien, kulkuyhteyksien ja sijainnin kannalta.

Yhtenä tulevaisuuden kehittämistehtävänä on haja-asutusalueen järkevän maankäytön turvaaminen. Someron tulevaisuuden yhdyskuntarakenteen suurimpia uhkia on vakituisen asutuksen hallitsematon sijoittuminen ja huonosta yhdyskuntarakenteesta johtuvat palveluiden korkeat kustannukset sekä liikennerasite. Maankäytön suunnittelun keinoinkin tulee tarvittaes-

sa pyrkiä ohjaamaan pysyvää asutusta hallitusti toimiviin kylätaajamiin

Mittaus- ja kiinteistötoimi
Jatkuvasti ylläpidettävä, nykyaikainen mittauskalusto ja sen monipuolisen käytön hallitseva, ammattihenkilö mahdollistavat maastomittausten tuottamisen tehokkaasti. Mittaustoimen tulevaisuuden haasteet liittyvät olemassa olevien kaupungin tuottamien kartta-aineiston päivittämiseen ja ylläpitämiseen, kaupungin ulkopuolelta tulevien velvoitteiden ja tehtävien hoitamiseen, sekä tarvittavien resurssien ohjaamiseen.

Maa-ainesvalvonta
Maa-aineslupiin liittyvistä haasteista lähitulevaisuudessa korostuvat ottoalueiden määrittely ja ottamistoimintaa koskevaan suunnittelun kohdistuvien vaatimusten kasvu. Someron alueella tulevat harkittavaksi käytettävien maa-ainesresurssien paikantaminen ja luokittelu lupaharkinnan ja valvonnan toimintaedellytyksien turvaamiseksi sekä olemassa olevien maa-ainesresurssien taloudellisen ja järkevän käytön varmistamiseksi - luonnonarvoja ja kestävää kehitystä kunnioittaen. Myös kotitarveottamiseen kohdistuva ohjeistuksen ja ohjauksen tarve saattaa tulevaisuudessa lisääntyä, jotta ottaminen saataisiin kohdistumaan siihen parhaiten soveltuviin alueisiin.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	**TP 2013**	**TA 2014**	**Taloussuunnitelma**		
			2015	**2016**	**2017**
Kaavoitetut uudet rakennuspaikat, kpl	-	-	-	40	40
Valmisteltavat kirjaamisasiat (lainhuudot jne), kpl	15	5	10	10	10
Voimassa olevat maa-ainesluvat, kpl*	21	18	18	18	18
Mittarit ja tunnusluvut					
Kaupungin vapaa kaavatonttivaranto**					
- omakotitontit, kpl	15	14	10	30	60
- rivitalotontit, kpl	6	6	5	10	8
- kerrostalotontit, kpl	-	-	-	-	-
- teollisuustontit, kpl	8	7	4	10	10
Vireillä olevat maa-aineslupahakemukset 31.12., kpl (vain lyhyen aikavälin seuranta)	3	5			

* Lukumäärään sisältyvät luvat, jotka olleet edes osan vuotta voimassa.
** Kaikki eivät ole kaavassa. Luvuissa eivät ole mukana Somerniemen uudet määräalat.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2015

Kaavoitus

1. ***Tavanomaista rakentamista koskevat ja täydellisenä jätetyt suunnittelutarveratkaisuhakemukset valmistellaan kahden hakemuksen jättämistä seuraavan kalenterikuukauden aikana.***

2. ***Keskustaajaman osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun käyminen.***

Mittaus- ja kiinteistöpalvelut

3. ***Kaupungin omat mittaustarpeet täytetään sekä mahdollisuuksien mukaan tarjotaan mittauspalveluita myös muihin paikallisiin tarpeisiin.***

Maa-ainesvalvonta

4. ***Vireille tulevat maa-aineslupa-asiat valmistellaan lautakunnan ratkaistavaksi sitä mukaa kuin pyydetyt asiakirjat on toimitettu kaupungille. Tavoitteena on nopeuttaa maa-aineslupien käsittelyä nykyisestä.***

Mittari: Lupahakemusten moninaisuudesta johtuen mittarina on arvio, jonka viitearvona on 31.12. vireillä olevien hakemusten määrä. (Lupaprosessiin liittyy mm. ELY-keskuksen 2 kk:n lausuntoaika.)

	TP 2013	**TA 2014**	**Ltk:n esitys 2015**	**TA 2015**
Ulkoiset				
Toimintatuotot	7 476	5 900	5 900	7 900
Toimintakulut	-207 844	-258 320	-257 110	-265 610
Toimintakate	**-200 369**	**-252 420**	**-251 210**	**-257 710**
Poistot	-18 695	-14 000	-14 000	-5 800
Sisäiset kulut	-39 186	-39 400	0	-38 350

6. INVESTOINTIOSA

	Käyttö 2013	TA 2014	LTK 2015	TA 2015
KIINTEÄ OMAISUUS				
Kaupunginhallitus				
Maa-alueiden/rakennusten osto	-132 327	-80 000	-80 000	-80 000
Maa-alueiden/rakennusten myynti	38 436	50 000	100 000	100 000
Netto	**-93 891**	**-30 000**	**20 000**	**20 000**
AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS				
Kaupunginhallitus				
Osakkeiden osto	-50 149	-50 000	-100 000	-100 000
Osakkeiden myynti	132 726	100 000	100 000	100 000
Netto	**82 577**	**50 000**	**0**	**0**
IRTAIN OMAISUUS (Liite)				
Perusturvalautakunta				
Menot yhteensä	0	-65 000	-478 100	-463 800
Tekninen lautakunta				
Menot yhteensä	-44 501	-290 000	-322 000	-392 000
Ympäristölautakunta				
Menot yhteensä	0	0	-14 000	-14 000
Nettomenot yhteensä	**-44 501**	**-355 000**	**-814 100**	**-869 800**
TALONRAKENNUS (Liite)				
Tekninen lautakunta				
Menot yhteensä	-4 904 241	-7 510 000	-5 115 000	-5 115 000
Tulot yhteensä	0	750 000	575 000	575 000
Netto	**-4 904 241**	**-6 760 000**	**-4 540 000**	**-4 540 000**
JULKINEN KÄYTÖOMAISUUS (Liite)				
Tekninen lautakunta				
Menot yhteensä	-747 029	-1 850 000	-2 525 000	-2 525 000
Tulot yhteensä	97 506	0	10 000	10 000
Netto	**-649 523**	**-1 850 000**	**-2 515 000**	**-2 515 000**
MENOT YHTEENSÄ	**-5 878 247**	**9 845 000**	**8 634 100**	**8 689 800**
TULOT YHTEENSÄ	**268 668**	**900 000**	**785 000**	**785 000**
NETTO	**5 609 579**	**8 945 000**	**7 849 100**	**7 904 800**

IRTAIMISTON HANKINTAOHJELMA 2015 – 2017

	2015	2016	2017
PERUSTURVALAUTAKUNTA			
Kalustoa Palvelutalo Tervaskantoon			
sängyt 20 kpl	22 800		
Röntgen (laite+liit.+ koulutus)	220 000		
Hammashuoltoyksikkö	26 000	26 000	26 000
Kaapistot (3 kpl) hoitohuoneisiin (Hammashuolto)	20 000		
Autoklaavi hammashuoltoon	18 000		
Auto kuntouttavaan työtoimintaan	15 000		
Auto kotihoitoon (2 kpl)	20 000	20 000	
Vaatehuolto, mankeli	32 000		
Kuntouttava päivätoiminta, kalusteet		30 000	
Kulunvalvonta/työajan seuranta (Tk, kotihoito, Tervaskanto,			
Tuulihattu, Leivonperä, Leppäkerttu, Sammalniitty)	90 000		
Yhteensä	**463 800**	**76 000**	**26 000**
TEKNINEN LAUTAKUNTA			
Effica Raportointi	20 000		
Effica, kotihoidon optimointi + mobiili	30 000		
Effica, hoitokertomus	25 000		
Effica, vuosijulkaisu	18 000		
Effica, uusi laskutus	25 000		
Lifecare 1.0 (Effican korvaava uusi käyttöliittymä)	15 000	15 000	
Lifecare, lääkitys	15 000	15 000	
Lifecare 2.0		27 000	
Suun terveydenhuollon uusi versio		30 000	
eArkisto 2. vaihe		25 000	
eResepti muutokset	10 000		
Päivähoidon mobiili	50 000		
ProE-laskutus (koki)	15 000		
Taloushallinto -ohjelmisto Kuntamalli			115 000
Palkka- ja henkilöstöhallinto -ohjelmisto Kuntamalli			85 000
Sähköinen arkistointi	15 000	60 000	
Sopimustenhallintajärjestelmä	10 000	25 000	
Sähköinen kokouskäytäntö (lautakunnat/valtuusto)	25 000		
Uuden laiteympäristön luominen kouluille	40 000		
Varavoimakone kaupunki/jätevedenpuhdistamo (mobiili)	79 000		
Yhteensä	**392 000**	**197 000**	**200 000**
Yhteensä	**392 000**	**197 000**	**200 000**
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA			
VRS -mittauskaluston uusiminen	**14 000**		
IRTAIMISTO YHTEENSÄ	**869 800**	**273 000**	**226 000**

TALONRAKENNUSINVESTOINNIT 2015 - 2018

	Kust.arvio	Käyttö	2015	2016	2017	2018	Lisäinformaatio
MENOT	**alv 0 %**						
Kiiruun koulu	15 000 000	200 000	2 300 000	8 000 000	4 500 000		Yläkoulun ja lukion uudisrakentaminen
Joensuun koulu	175 000		150 000	25 000			Keittiön ilmastoinnin parant., keittiölaitteiden uusiminen
Kiinteistöjen ulkomaalauksia	240 000		90 000	50 000	50 000	50 000	Mm. Pitkäjärven koulu, U.Monosentien ja Metsätie 7-9 rivitalot
Vesikaton korjaus	130 000		70 000	20 000	20 000	20 000	Mm.Terveyskeskus, U.Monosentien rivitalo, Kotihoitotoimisto
Julkisivukorjauksia	115 000		50 000	30 000	15 000	20 000	Mm. Terveyskeskus
Sadevesiviemäröintiä	100 000		50 000	50 000			Mm. Leivonpesä ja Toimintakeskus
Terveyskeskus	160 000		160 000				Mm. työterveyshuolto, ym.terv.huolto, röntgen ja sähköpk uusiminen
Terveyskeskuksen keittiö	2 150 000	100 000	2 000 000	50 000			Uudisrakennus ja saneeraus
Palvelutalo Tervaskanto	50 000		50 000				Ikkunat itä-/pohjoissivu
Kirjasto	50 000		50 000				Ulkomaalaus ja lattiaremontti
Kaupungintalo	890 000				290 000	600 000	Valtuustosalin remontointi, ilmastoinnin parantaminen
Monitoimihalli	1 155 000		55 000			1 100 000	Salin valaistus, kuntosalin laaj./monikäyttö *), julkisivu ja peruskorj.
Urheilukenttä	1 520 000					1 520 000	Keskusurheilukentän saneeraus **
Metsätie 7 rivitalo	50 000		50 000				Käyttövesiputkien uusinta
Kiinteistöjen muut korjaukset	160 000		40 000	40 000	40 000	40 000	
YHTEENSÄ	**21 945 000**		**5 115 000**	**8 265 000**	**4 915 000**	**3 350 000**	
TULOT							
Kiiruun koulu	3 750 000		575 000	2 000 000	1 175 000		Valtionavustus 25 %
YHTEENSÄ	**3 750 000**		**575 000**	**2 000 000**	**1 175 000**		
							*) selvitetään kamppailulajitilojen sijoittamista ensisijaisesti
							kaupungin olemassa oleviin kiinteistöihin
							**) edellyttää valtionavustusta

JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS 2015 - 2018

	2015	2016	2017	2018	Lisäinformaatio
MENOT					
JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS					
Kaavateiden kestopäällystys	120 000	90 000	90 000	120 000	Teiden päällystystä
Teiden rakentaminen ja peruskorjaus	175 000	150 000	450 000	150 000	Teiden rakentaminen, peruskorjaus, liikenneturv. parant.
Kevyenliikenteenväylät	350 000	490 000	350 000	350 000	Klv suunnittelu ja toteutus
Tekonurmikenttä	150 000				Pinnan uusiminen
Vanhantien silta	45 000				Peruskorjaus
Jaatilan silta ja tiejärjestelyt	1 300 000	200 000			Uudisrakentaminen
Katuvalaistus	300 000	250 000	250 000	120 000	Laajentamista ja uudistamista (elohopeavalastuksesta luopuminen)
Puistot	30 000	30 000	30 000	30 000	Puistojen rakentaminen, suunnittelu.
Oinasjärven monitoimikenttä	45 000				
Uimarantojen peruskorjaus	10 000	10 000	10 000	10 000	
Harju-Härkälä II kaava, kunnallistekniikka	0	0			Suunnittelu ja toteutus
Kultelan kaavatiet		850 000	800 000	730 000	Toteutetaan alueen viemäröinnin yhteydessä
Yhteensä	**2 525 000**	**2 070 000**	**1 980 000**	**1 510 000**	
TULOT					
Oinasjärven monitoimikenttä	10 000	0	0	0	Valtionavustus
YHTEENSÄ	**10 000**	**0**	**0**	**0**	
					.

7. RAHOITUSOSA

	TP 2103	TA 2014	TA 2015
Verotulot			
Tulovero	23 808 478	23 000 000	23 400 000
Kiinteistövero	1 325 163	1 300 000	1 600 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	903 243	900 000	900 000
Verotulot yhteensä	**26 036 885**	**25 200 000**	**25 900 000**
Valtionosuudet yhteensä	**25 003 121**	**24 500 000**	**24 400 000**
Rahoitustuotot ja –kulut			
Korkotuotot	8 084	10 000	8 000
Muut rahoitustuotot	272 028	168 500	156 000
Rahoitustuotot yhteensä	**280 112**	**178 500**	**164 000**
Korkokulut	-124 020	-230 000	-300 000
Muut rahoituskulut	-22 814	-19 100	-19 100
Rahoituskulut yhteensä	**-146 834**	**-249 100**	**-319 100**
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	**51 320 118**	**49 878 500**	**50 464 000**
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	**-146 834**	**-249 100**	**-319 100**
NETTO	**51 173 284**	**49 629 400**	**50 144 900**

Tavoitteet

Vuosikate/asukas	519 €	58 €	12 €
Lainat/asukas	1 016 €	1 900 €	2 200 €

Vuoden 2014 lopussa lainamäärä/asukas tullee olemaan n. 1 300 euroa. Vuodelle 2014 oli merkitty talousarviolainaa nostettavaksi 9,5 milj. euroa. Lainaa on nostettu vuoden aikana 3 milj. euroa ja päätös on tehty yhteensä 4 milj. euron lainan nostamisesta.

TULOSLASKELMA (sisäiset ja ulkoiset erät)	TP 2013	TA 2014	TA 2015
Toimintatuotot:			
Myyntituotot	4 779 254	4 698 050	4 782 600
Maksutuotot	3 674 420	3 594 800	3 825 800
Tuet ja avustukset	673 927	477 200	479 100
Muut toimintatuotot	6 969 217	7 104 300	7 786 800
Toimintatuotot yhteensä	**16 096 818**	**15 874 350**	**16 874 300**
Toimintakulut:			
Henkilöstökulut	-25 840 017	-27 489 350	-26 650 090
Palkat ja palkkiot	-19 723 762	-20 986 460	-20 332 940
Henkilösivukulut	-6 116 255	-6 502 890	-6 317 150
Palvelujen ostot	-24 180 362	-24 362 630	-26 769 790
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 636 274	-4 200 180	-4 094 810
Avustukset	-3 380 560	-3 377 800	-2 909 000
Muut toimintakulut	-5 488 494	-5 920 820	-6 482 130
Toimintakulut yhteensä	**-62 525 707**	**-65 350 780**	**-66 905 820**
TOIMINTAKATE	**-46 428 889**	**-49 476 430**	**-50 031 520**
Verotulot	**26 036 885**	**25 200 000**	**25 900 000**
Valtionosuudet	**25 003 121**	**24 500 000**	**24 400 000**
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	8 084	10 000	8 000
Muut rahoitustuotot	272 028	168 500	156 000
Korkokulut	-124 020	-230 000	-300 000
Muut rahoituskulut	-22 814	-19 100	-19 100
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**133 278**	**-70 600**	**-155 100**
VUOSIKATE	**4 744 395**	**152 970**	**113 380**
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 229 896	-2 252 100	-2 489 250
Satunnaiset tuotot	0		
TILIKAUDEN TULOS	**2 514 499**	**-2 099 130**	**-2 375 870**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**2 514 499**	**-2 099 130**	**-2 375 870**
RAHOITUSLASKELMA			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	4 744 395	152 970	113 380
Satunnaiset tuotot	0	0	
Tulorahoituksen korjauserät	-76 834	0	0
Toiminnan rahavirta yhteensä	**4 667 561**	**152 970**	**113 380**
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-5 878 247	-9 845 000	-8 689 800
Rahoitusosuudet inv.menoihin	97 506	750 000	585 000
Pys.vast. hyödykk. luovutustulot	171 162	150 000	200 000
Investoinnit netto	-5 609 579	-8 945 000	-7 904 800
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-942 018**	**-8 792 030**	**-7 791 420**
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-185 492	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	10 000	187 000	10 000
Lainakannan muutokset			
Pitkäaik. lainojen lisäys	3 000 000	9 500 000	9 000 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-924 466	-1 000 000	-1 041 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	879 290	100 000	100 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	**1 837 314**	**-5 030**	**277 580**

TALOUSARVIOASETELMA 2015

	Toimielin		Tehtäväalue (Kvalt)		Vastuualue (Ltk)		Tulosyksikkö (Viranhalt.)		Kustannuspaikka
10	**Keskusvaaliltk**	100	Vaalit	1000	Valtiolliset vaalit	1010	Valtiolliset vaalit	**1011**	**Eduskuntavaalit**
						1011	Valtiolliset vaalit	**1012**	**Presidentinvaalit**
						1012	Valtiolliset vaalit	**1013**	**Eu-vaalit**
				1100	Kunnallisvaalit	1110	Kunnallisvaalit	**1111**	**Kunnallisvaalit**
20	**Tarkastuslautakunta**	200	Tilintarkastus	2000	Tilintarkastus	2010	Tilintarkastus	**2011**	**Tilintarkastus**
30	**Kaupunginhallitus**	300	Yleishallinto	3000	Keskushallinto	3010	Keskushallinto	**3011**	**Kaupunginvaltuusto**
								3012	**Kaupunginhallitus**
								3013	**Toimikunnat**
				3100	Käyttövarausmäärärahat	3110	Käyttövarausmäärärahat	**3111**	**Kaupunginvaltuuston kvmr**
								3112	**Kaupunginhallituksen kvmr**
								3113	**Kaupunginjohtajan kvmr**
						3120	Työllisyysmäärärahat	**3121**	**Valtion työllisyysmäärärahat**
								3122	**Kaupungin työllisyysmäärärahat**
				3200	Toimistopalvelut	3210	Toimistopalvelut	**3211**	**Keskustoimisto**
								3212	**Monistamo**
				3300	Taloushallinto	3310	Taloushallinto	**3311**	**Taloustoimisto**
				3400	Muu yleishallinto	3410	Muu yleishallinto	**3411**	**Verotus**
								3412	**Velkaneuvonta**
								3414	**Joukkoliikenne**
								3416	**Muu Toiminta**
		310	Henkilöstöhallinto	3500	Henkilöstöhallinto	3510	Henkilöstöhallinto	**3511**	**Henkilöstön yhteistyöryhmä**
								3512	**Työsuojelujaos**

	Toimielin		Tehtäväalue (Kvalt)		Vastuualue (Ltk)		Tulosyksikkö (Viranhalt.)		Kustannuspaikka
								3513	**Yhteistyötoimikunta**
								3514	**TYHY-toiminta**
								3515	**Muu henkilöstöhallinto**
37	**Elinkeinolautak.**	370	Elinkeinoelämän kehittäminen	3700	Elinkeinotoimi	3710	Elinkeinotoimi	**3711**	**Elinkeinotoimi**
								3712	**EU-projektit**
40	**Maaseutulautak.**	400	Maataloustoimi	4000	Maataloustoimi	4010	Maataloustoimi	**4011**	**Maataloustoimi**
								4012	**Ruokava**
		410	Lomatoimi	4100	Lomatoimi	4110	Lomatoimi	**4111**	**Lomatoimen hallinto**
		420	Maa- ja metsätilat	4200	Maa- ja metsätilat	4210	Maa- ja metsätilat	**4211**	**Maa- ja metsätilat**
50	**Peusturvalautak.**	500	Perusturvat. hallinto ja huolto	5100	Perusturvatoimen hallinto	5110	Perusturvalautakunta ja toimisto	**5111**	**Perusturvalautak. ja -toimisto**
								5112	**Projektit**
								5113	**Varahenkilöstö**
								5115	**Edunvalvonta**
				5200	Perusturvatoimen huolto	5210	Perusturvatoimen huolto	**5211**	**Vaatehuolto**
								5212	**Kiinteistöhuolto**
		510	Ympäristöterveydenhuolto	5300	Ympäristöterveydenhuolto	5310	Ympäristöterveydenhuolto	**5311**	**Terveysvalvonta**
								5312	**Eläinlääkintähuolto**
		520	Kansanterveystyö	5350	Avohoito	5320	Avohoito	**5321**	**Terveysneuvonta**
								5322	**Työterveyshuolto**
								5323	**Sairaanhoidon vastaanottotoiminta**
								5324	**Mielenterveystyö**
								5325	**Suun terveydenhuolto**
				5450	Täydentävät palvelut	5420	Täydentävät palvelut	**5421**	**Laboratorio**
								5422	**Röntgen**
								5423	**Kuntoutus**
								5424	**Sairaankuljetus**

	Toimielin		Tehtäväalue (Kvalt)		Vastuualue (Ltk)		Tulosyksikkö (Viranhalt.)		Kustannuspaikka
								5425	**Erityistyöntekijät**
		530	Erikoissairaanhoito	5500	Erikoissairaanhoito	5510	Erikoissairaanhoito	**5511**	**Erikoissairaanhoito**
		540	Sosiaalityö	5550	Sosiaalitoimisto	5520	Sosiaalitoimisto	**5521**	**Sosiaalitoimisto**
				5600	Sosiaalipalvelut	5610	Sosiaalipalvelut	**5611**	**Perhepalvelut**
								5612	**Lastensuojelu**
								5613	**Päihdehuolto**
								5614	**Asumispalvelut**
								5615	**Vammaispalvelut**
						5620	Kuntouttava työtoiminta	**5621**	**Kuntouttava työtoiminta**
						5630	Palveluliikenne	**5631**	**Palveluliikenne**
				5600	Toimeentuloturva	5640	Toimeentuloturva	**5641**	**Toimeentulotuki**
								5642	**Elatustuki**
		550	Vanhustyö	5700	Vanhustyö	5710	Kotihoito	**5711**	**Kotihoito**
								5712	**Omaishoidon tuki**
						5730	Ryhmäkodit	**5731**	**Rauhankallion ryhmäkoti**
								5733	**Palvelutalo Tervaskanto**
								5734	**Yksityiset asumispalvelut**
								5735	**Perhehoito**
								5736	**Katajakoti**
						5740	Vuodeosastot	**5741**	**Terveyskeskuksen osasto**
						5750	Päiväkuntoutus	**5751**	**Kuntouttava päivätoiminta**

	Toimielin		Tehtäväalue (Kvalt)		Vastuualue (Ltk)		Tulosyksikkö (Viranhalt.)		Kustannuspaikka
		560	Kehitysvammatyö	5800	Kehitysvammatyö	5810	Kehitysvammatyö	**5811**	**Toimintakeskus**
								5812	**Autettu asuminen/Tuulentupa**
								5813	**Muu kehitysvammatyö**
60	**Sivistyslautakunta**	600	Sivistystoimen hallinto	6000	Sivistystoimen hallinto	6010	Sivistystoimen hallinto	**6011**	**Sivistystoimen hallinto**
								6012	**Psykologi ja kuraattori**
		610	Peruskoulutus	6100	Peruskoulut	6110	Peruskoulut	**6112**	**Joensuu**
								6113	**Kirkonmäki**
								6114	**Oinasjärvi**
								6115	**Ollila**
								6117	**Pitkäjärvi-Lahti**
								6118	**Terttilä**
								6119	**Yläkoulu**
								6120	**Koulut yhteisesti**
		620	Keskiasteen koulutus	6200	Keskiasteen koulutus	6210	Lukio	**6211**	**Someron lukio**
				6300	Ammatillinen koulutus	6310	Ammatillinen koulutus	**6311**	**Ammatillinen koulutus**
				6400	Musiikkikoulutus	6410	Musiikkikoulutus	**6411**	**Musiikkikoulutus**
		630	Vapaa sivistystyö	6500	Kansalaisopisto	6510	Kansalaisopisto	**6511**	**Somero-opisto**
		640	Kirjastotoimi	6600	Kirjastotoimi	6610	Kirjastotoimi	**6611**	**Kirjasto**
		650	Vapaa-aikatoimi	6700	Liikuntatoimi	6710	Liikuntatoimi	**6711**	**Liikuntatoimi**
				6800	Nuorisotoimi	6810	Nuorisotoimi	**6811**	**Nuorisotoimi**
								6812	**Nuorisovaltuusto**
				6900	Kulttuuritoimi	6910	Kulttuuritoimi	**6911**	**Kulttuuritoimi**
		660	Varhaiskasvatus	6910	Varhaiskasvatus	6930	Päivähoitotoimisto	**6931**	**Päivähoitotoimisto**

	Toimielin		Tehtäväalue (Kvalt)		Vastuualue (Ltk)		Tulosyksikkö (Viranhalt.)		Kustannuspaikka
						6940	Päiväkodit	**6941**	**Leivonpesä**
								6942	**Leppäkerttu**
								6943	**Sammalniitty**
								6944	**Tuulihattu**
						6950	Perhepäivähoito	**6951**	**Perhepäivähoito**
						6960	Esiopetus	**6961**	**Esiopetus**
						6970	Kotihoidon tuki	**6971**	**Lasten kotihoidon tuki**
80	**Tekninen ltk.**	800	Tekninen hallinto	8000	Tekninen hallinto	8010	Tekninen hallinto	**8011**	**Tekninen hallinto**
								8021	**Tietohallinto**
		810	Tilahallinto	8100	Tilahallinto	8110	Tilakeskuksen hallinto	**8111**	**Tilakeskuksen hallinto**
						8120	Kiinteistöjen kunnossapito	**8121**	**Kiinteistöjen kunnossapito**
						8130	Siivouspalvelut	**8131**	**Siivous**
						8140	Ruokahuolto	**8141**	**Ruokahuolto**
						8150	Laskutettavat työt	**8151**	**Laskutettavat työt**
		820	Liikennealueet ja yleiset alueet	8200	Liikennealueet	8210	Kunnossapito	**8211**	**Kunnossapito**
								8212	**Ulkovalaistus**
				8300	Puistot ja leikkipaikat	8310	Puistot ja leikkipaikat	**8311**	**Puistot ja leikkipaikat**
				8400	Torit ja muut yl. alueet	8410	Torit ja muut yl. alueet	**8411**	**Torit ja muut yl. alueet**
				8500	Jätehuolto	8510	Jätehuolto	**8511**	**Jätehuolto**
		840	Suojelutoimi	8800	Suojelutoimi	8810	Palo- ja pelastustoimi	**8811**	**Palo- ja pelastustoimi**
90	**Ympäristöltk.**	900	Tietoimi	9000	Tietoimi	9010	Tietoimi	**9011**	**Tietoimi**
		910	Rakennusvalvonta	9100	Rakennusvalvonta	9110	Rakennusvalvonta	**9111**	**Rakennusvalvonta**

	Toimielin		Tehtäväalue (Kvalt)		Vastuualue (Ltk)		Tulosyksikkö (Viranhalt.)		Kustannuspaikka
		920	Ympäristönsuojelu	9200	Ympäristönsuojelu	9210	Ympäristönsuojelu	**9211**	**Ympäristönsuojelu**
								9213	**Projektit**
		930	Yhdyskuntasuunnittelu	9300	Yhdyskuntasuunnittelu	9310	Yhdyskuntasuunnittelu	**9311**	**Kaavoitus**
								9312	**Mittaus ja kiinteistötietop.**
								9315	**Maa-ainesvalvonta**